

Nordisk sortguide för gräs till grönytor, 2007

Rekommenderade sorter för green, fairway/tee, gräsmatta, fotbollsplan och extensiv gräsmark baserat på försöksresultat 1985-2006

Bjørn Molteberg och Trygve S. Aamlid

Bioforsk Fokus ges ut av:

Bioforsk, Fredrik A Dahls vei 20, 1432 Ås
post@bioforsk.no

Ansvarlig redaktör: Forskningsdirektör Nils Vagstad

Ämnesredaktör denna utgåva: Forskare Trygve S. Aamlid

Bioforsk Øst Apelsvoll, 2849 Kapp
apelsvoll@bioforsk.no

ISBN-13:
978-82-17-00257-4

Omslagsfoto: Bjørn Molteberg, Anne A. Steensohn och Trygve S. Aamlid

Förord

Förord från uppdragsgivaren

Scandinavian Turfgrass and Environment Research Foundation

'Nordisk sortguide för gräs till grönytor' ger varje golfanläggning bättre möjlighet att välja "rätt" gräs utifrån sina specifika förutsättningar, när det gäller till exempel klimat, gällande lagar och restriktioner, skötselbudget och spelintensitet. Sortguiden är baserad på forskningsprojekt där olika golfgräs har testats och utvärderats i vårt nordiska klimat. Nordisk sortprovning av golfgräs pågår kontinuerligt för att vi ska kunna identifiera vilka nya gräs som passar i olika delar av Norden. Nordisk sortguide kommer att uppdateras när nya resultat av pågående sortprovning finns.

Nordisk sortguide för gräs till grönytor och den forskning som ligger till grund för denna är finansierad av STERF, Scandinavian Turfgrass and Environment Research Foundation. STERF är de nordiska golfförbundens gemensamma forskningsstiftelse, som har som mål att leverera ny kunskap färdig att använda. STERF:s verksamhet styrs av ett forskningsprogram som samtliga nordiska golfförbund har enats om. I dag finansierar STERF 18 forskningsprojekt som genomförs vid olika nordiska universitet och forskningsinstitut. Forskning sker inom sex prioriterade områden: Förädling och sortprovning av golfgräs; Strategier för god övervintring; Effektivt utnyttjande av vatten och växtnäring samt anläggning och konstruktion; Kontroll av sjukdomar, ogräs och insekter; Vård av natur- och kulturvärden; och Begränsad klimatpåverkan och energitnyttjande.

Danderyd, Sverige, den 10 september 2007

Maria Strandberg
Direktör STERF

Förord från författarna

Det har i olika forum framkommit önskemål om en neutral värdering av gräsarter och -sorter för grönytor i Norden. Initiativet till "Nordisk sortguide för gräs till grönytor" togs av stiftelsen Scandinavian Turfgrass and Environment Research Foundation (STERF). Baserat på projektet "Evaluation of *Agrostis* and *Festuca* cultivars for use on golf greens in Scandinavia", som var ett gemensamt projekt mellan STERF, Mattillsynet (den officiella sortprovings- och tillsynsmyndigheten i Norge) och Bioforsk, begränsades arbetet i första omgången till gräsarter och -sorter för greener. Guiden har, efter önskemål och med finansiering från STERF, därefter utökats till att omfatta även arter och sorter till andra typer grönytor. Den utökade guiden baseras på de senaste 20 årens officiella, nationella sortprovningar av grönytor i Finland, Sverige, Danmark och Norge. Endast de sorter som har genomgått en grundlig och neutral utprovning i minst ett av de nordiska länderna finns beskrivna i guiden.

Den officiella sortprovningen av gräs i de nordiska länderna är i dag i stort sett avvecklad. Detta har sin grund i att EU inte längre ställer krav på VCU ('Value for Cultivation and Use') för testning av gräs till grönytor. För att komma med på de nationella sortlistorna eller på EU-listan räcker det numera att sorterna har klarat en så kallad DUS-test, dvs. att de är skiljbara ('Distinct') från andra sorter, likartade ('Uniform') och stabila under uppförökning ('Stable'). För köpare av frö till grönytor är det dock bruksegenskaperna (VCU) som är av störst betydelse, och därför startades det år 2005 ett gemensamt nordiskt sortprovningsprojekt för fairway, fotbollsplan och vanlig gräsplan under namnet 'Scanturf' (www.scanturf.org). Samma år påbörjades en omfattande provning av olika arter och sorter till fairway/tee och fotbollsplaner vid Östra Ljungby naturbruksgymnasium. Det finns även planer på en gemensam europeisk sortprovning av gräs till grönytor, och slutligen har det under år 2007 påbörjats ett nytt skandinaviskt sortprovningsprojekt för green i regi av STERF. Under de närmaste åren kommer det därmed att komma fram nya resultat vilket föranleder en kontinuerlig uppdatering av sortguiden, sannolikt vart tredje eller vart fjärde år.

Förutom de konkreta beskrivningarna av olika sorter innehåller guiden även en generell artbeskrivning baserad på nordisk flora, nordisk och amerikansk facklitteratur, diverse publicerade artiklar och rapporter i Bioforsk (tidigare Planteforsk), samt kataloger och uppslagsverk från gräsfrö- och förädlingsfirmor. **Störst nytta kommer nog användaren att ha av rekommendationstabellerna för sorter till olika typer grönytor som återfinns i slutet av guiden.**

Författarna vill tacka Karin Juul Hesselsøe, Danmark, Erik Svärd, Sverige och Kristiina Laukkanen, Markku Niskanen och Oiva Niemeläinen, Finland, för värdefulla kommentarer och synpunkter av sortguiden. Vi hoppas att "Nordisk sortguide för gräs till grönytor" kommer att vara till användning för alla som har intresse av vackra, bestående och slitstarka grönytor i Norden.

Bioforsk Øst Apelsvoll och Landvik, 10 november 2007

Bjørn Molteberg och Trygve S. Aamlid

Innehåll

Förord	3
Förord från uppdragsgivaren.....	3
Förord från författarna	3
Innehåll	4
Sammanfattning	5
Summary	5
1. Översikt över försäljning av gräsfrö till grönytor i Norden	6
2. Klimatzoner	6
3. Beskrivning av arter och sorter	8
3.1. Beskrivningens upplägg samt förutsättningar för eventuella rekommendationer	8
3.2. <i>Agrostis canina</i> L. - Brunven - Hundekvein - Hundehvene	10
3.3. <i>Agrostis capillaris</i> L. (syn. <i>Agrostis tenuis</i> Sibth.) - Rödven - Engkvein - Almindelig hvene	13
3.4. <i>Agrostis stolonifera</i> L. (syn. <i>A. palustris</i> Huds.) - Krypven - Krypkevein - Krybende hvene	22
3.5. <i>Deschampsia cespitosa</i> L. - Tuvtätel - Sölvbunke - Mosebunke	31
3.6. <i>Festuca arundinacea</i> Schreb. - Rörsvingel - Strandsvingel - Strandsvingel	32
3.7. <i>Festuca rubra</i> L. - Rödsvingel - Rødsvingel - Rød svingel	33
3.7.1. <i>F.r. ssp. commutata</i> - Rödsvingel utan utlöpare.....	33
3.7.2. <i>F.r. ssp. trichophylla</i> - Rödsvingel med korta utlöpare.....	48
3.7.3. <i>F.r. ssp. rubra</i> - Rödsvingel med långa utlöpare.....	55
3.8 a. <i>Festuca trachyphylla</i> Hack. (syn. <i>F. longifolia</i> , <i>F. ovina ssp. duriuscula</i>) - Hårdsvingel - Stivsvingel - Stivbladet svingel.....	68
3.8 b1. <i>Festuca ovina ssp. tenuifolia</i> (syn. <i>F. capillata</i>) - (Nederländsk) - Fårsvingel - sauesvingel - Fåresvingel.....	68
3.8 b2. <i>Festuca ovina ssp. ovina</i> - (Norsk) - Fårsvingel - sauesvingel - Fåresvingel	68
3.9. <i>Lolium perenne</i> L. - Engelskt rajgräs - Flerårig raigras- Almindelig rajgræs	76
3.10. <i>Phleum bertolonii</i> DC. - Turftimotej - Plentimotei - Plænetimothe (Knoldrottehale)	90
3.11. <i>Poa annua</i> L. - Vitgröe - Tunrapp - Vitgröe - Enårig rapgræs.....	90
3.12. <i>Poa pratensis</i> L. - Ängsgröe - Engrapp - Engrapgræs.....	92
3.13. <i>Poa supina</i> Schrad. - Trampgröe - Veirapp - Lav rapgræs.....	113
3.14. <i>Poa trivialis</i> L. - Kärrgröe - Markrapp - Almindelig rapgræs.....	113
3.15. <i>Trifolium repens</i> L. - Vitköver - Kvitkløver - Hvidkløver - "Microkløver"	114
4. Arter och sorter för olika användningsområden	114
4.1. Green (klipphöjd 3-5 mm)	114
4.2. Fairway och tee (klipphöjd 8-20 mm)	115
4.3. Gräsmatta (klipphöjd 3-4 cm)	116
4.4. Fotbollsplaner	117
4.5. Extensiv gräsmark.....	118
5. Alfabetisk lista över sorter som finns omnämnda i guiden	119
6. Litteratur	125

Nordisk sortguide för gräs till grönytor, 2007

Rekommenderade sorter för green, fairway/tee, gräsmatta, fotbollsplan och extensiv gräsmark baserat på försöksresultat 1985-2006

Nordic Turfgrass Cultivar Guide, 2007

Green, fairway/tee, lawn, football pitch and low-maintenance grassland

Bjørn Molteberg och Trygve S. Aamlid, Bioforsk Øst
bjorn.molteberg@bioforsk.no

Sammanfattning

Den årliga omsättningen av gräsfrö till grönytor i de fem nordiska länderna beräknas uppgå till ca 6000 ton. Av de ca 15 olika gräsarter och -underarter som används till grönytor finns runt 200 sorter tillgängliga på den nordiska marknaden. Denna sortguide baseras på forskningsprojektet 'Evaluation of *Agrostis* and *Festuca* cultivars for use on golf greens in Scandinavia (2003-2007)' samt på de senaste 20 årens officiella sortprovning i de nordiska länderna. Efter en detaljerad beskrivning av de sorter som testats under denna period återföljs guiden av konkreta rekommendationer av gräsarter och sorter lämpade för green, fairway/tee, gräsplan, fotbollsplan och extensiv gräsmark. Rekommendationerna är differentierade mellan två klimatzoner; en sydlig/kustnära klimatzon (zon 1) som omfattar Danmark, Sydsverige och kustområdena på Syd- och Västlandet i Norge, och en nordlig/kontinental klimatzon (zon 2) som omfattar hela Finland, Mellan- och Nordsverige, Mellan- och Nordnorge, inlandsområdena i Sydnorge, och Island. Nordisk sortguide för gräs till grönytor är finansierad av Scandinavian Turfgrass and Environment Research Foundation (STERF) och ska enligt planerna revideras vart tredje till vart fjärde år vart efter nya resultat från sortprovningarna föreligger.

Summary

The total market for turfgrass seed in the five Nordic countries has been stipulated to about 6000 tonnes. Of the about 15 grass species and subspecies used for amenity grasslands, about 200 cultivars are available in Scandinavia. This cultivar guide is based on the project 'Evaluation of *Agrostis* and *Festuca* cultivars for use on golf greens in Scandinavia (2003-2007)' and on official cultivar testing in the Nordic countries during the last 20 years. After a detailed description of the cultivars that have been tested during this period, the guide gives recommendations for which species and cultivars should be preferred on greens, fairways/tees, lawns, football pitches and in low-maintenance areas. The recommendations have been differentiated between the two main climatic zones in Scandinavian, namely a southern / coastal zone (zone 1) covering Denmark, Southern Sweden and the coastal areas in Southern Norway; and a northern / continental zone covering Finland, Central and Northern Sweden, Central and Northern Norway and inland areas in Southern Norway, and Iceland. The Nordic Turfgrass Cultivar Guide is funded by Scandinavian Turf grass and Environment Research Foundation (STERF) and is scheduled to be revised every three to four years as results from new cultivar testing projects become available.

1. Översikt över försäljning av gräsfrö till grönytor i Norden

I Finland och Norge förs statistik av respektive jordbruksmyndighet över den årliga omsättningen av gräsfrö till grönytor. Omsättningen under år 2005 var ca 1000 ton gräsfrö i de båda länderna. Den dominerande arten var rödsvingel, med underarten med långa utlöpare i Finland och underarten utan utlöpare i Norge. Därefter följde ängsgröe och Engelskt rajgräs.

I Sverige, Island och Danmark finns ingen motsvarande statistik över omsättningen av gräsfrö, men från Sverige och Island har vi uppgifter att den totala försäljningen ligger på ca 2500 ton respektive ca 30 ton frö per år. Om vi för Danmark antar en omsättning på 1000-1200 ton frö, uppgår den totala omsättningen av gräsfrö till grönytor i Skandinavien till mellan 5500 och 6000 ton.

Tabell 1. Översikt över årlig försäljning av gräsfrö (omräknat i kg) till grönytor i Finland och Norge.

Svenskt namn	Latinsk namn	Finland År 2005	Norge År 2005
Brunven	<i>Agrostis canina</i>		67
Rödven	<i>Agrostis capillaris</i>	6.853	23.967
Krypen	<i>Agrostis stolonifera</i>	7.597	1.918
Tuvtätel	<i>Descampsia sp.</i>		1.704
Färsvingel / hårdsvingel	<i>Festuca ovina</i> / <i>Festuca trachyphylla</i>	20.178	58.612
Rödsvingel utan utlöpare	<i>Festuca rubra</i> ssp. <i>commutata</i>	125.537	359.420
Rödsvingel med korta utlöpare	<i>Festuca rubra</i> ssp. <i>trichophylla</i>	10.921	14.196
Rödsvingel med långa utlöpare	<i>Festuca rubra</i> ssp. <i>rubra</i>	477.828	132.131
Engelskt rajgräs	<i>Lolium perenne</i>	67.214	106.655
Ängsgröe	<i>Poa pratensis</i>	287.721	245.339
Kärrgröe	<i>Poa trivialis</i>	5.240	
Totalt för samtliga arter		1.009.089	944.009

2. Klimatzoner

I Norden anläggs grönytor på breddgrader från 55 till 71 °N, och på höjder från 0 till närmare 1500 m ö.h. Växtsäsongen, definierad som den period då dygnsmedeltemperaturen överstiger 5 °C, varierar från ca 120 till 220 dagar, och årsnederbörden från 200 till omkring 4000 mm. Energittillgången vid solinstrålning avtar från syd till nord och från inlandet till kusten, och dagslängden under sommarhalvåret varierar från omkring 15 timmar i södra Danmark till 24 timmar i områden norr om polcirkeln.

De geografiska klimatvariationerna har en avgörande betydelse för grässets tillväxt och utveckling, både direkt och indirekt beroende på vilka sjukdomar och skadedjur gräset utsätts för. För gräs till grönytor är det dock en klimatfaktor som är av mer avgörande betydelse än någon annan, och det är risken för övervintringsskador i

de olika geografiska områdena. Övervintringsskador kan vara fysiska i form av kyla, istäcke, uttorkning osv., och/eller så kan de vara biotiska i form av utvintringssvamp.

Genom 'Samnordisk växtförädling' arbetade man under 1980 och -90 talet för att få tillstånd en enhetlig klimtzonindelning som grund för en gemensam sortprovning i Norden. I rapporten 'Agroklimatisk kartläggning av Norden' (1992) kom man dock till slutsatsen att en så pass arbetskrävande framtagning av en detaljerad zonkarta inte var motiverad, och i alla fall inte för växter som inte ska gå fram till frömognad.

För gräs till grönytor är det naturligt att inte se en eventuell zonindelning utifrån enbart klimatologiska kriterier, utan också utifrån befolkningstätheten. För de stora, internationella växtförädlingsföretagen är Norden en liten region och en liten marknad, och många av dessa företag är benägna att klassa hela Norden som en gemensam klimatzon. Vetenskapligt sett kan det inte försvaras, men det är heller inte realistiskt att dela in Norden i flera olika zoner för sortprovning.

I denna sortguide har vi, som en kompromiss, valt att dela in Norden i två klimatzoner (Fig. 1). Zon 1 omfattar hela Danmark, Skåne och kustområdena i Sydsverige, samt kustområdena i Sydnorge. Zon 2 omfattar Island, Finland, Mellan- och Nordsverige, Mitt- och Nordnorge samt de kontinentala områdena i Sydnorge och Sydsverige. Kraven på övervintringsförmåga är genomgående högre i klimatzon 2 än i klimatzon 1, och sammantaget med de specifika kraven för de aktuella användningsområdena (green, fairway, fotbollsplan, vanlig gräsmark osv.) kommer detta att vara avgörande för rangordningen av sorterna i de olika zonerna.

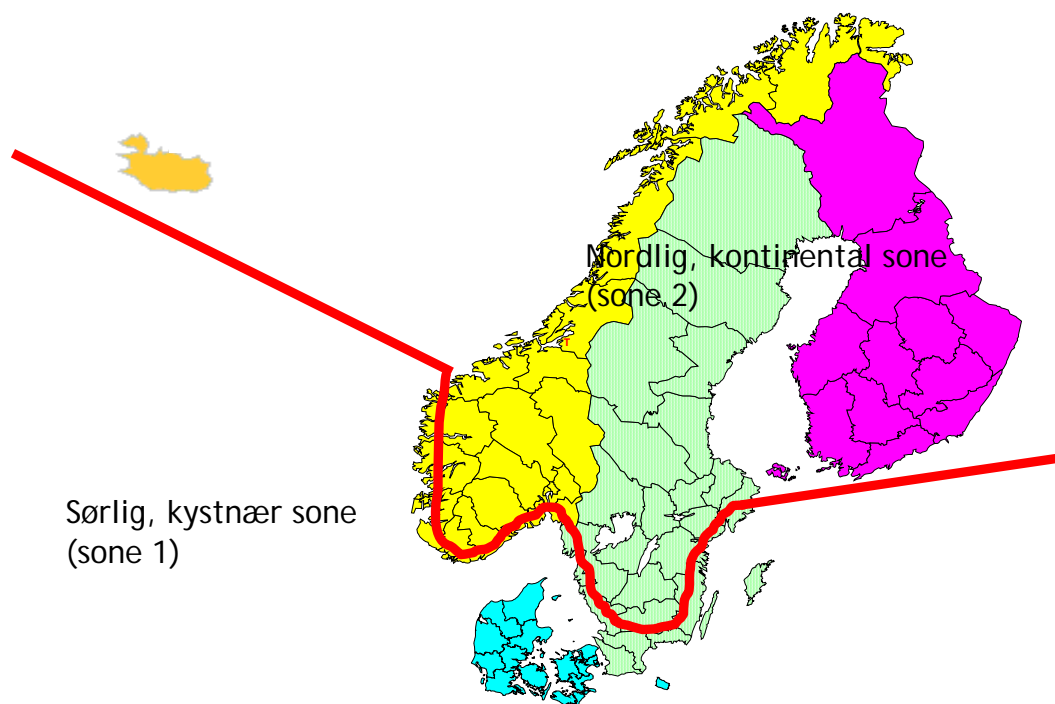

Fig. 1. Indelning av Norden i två klimatzoner för sortprovning av gräs till grönytor.

3. Beskrivning av arter och sorter

3.1. Beskrivningens upplägg samt förutsättningar för eventuella rekommendationer

I de följande avsnitten ges först en kort beskrivning, inklusive det latinska, svenska, norska och danska namnet, av gräsarter aktuella för användning till grönytor i Norden. Därefter följer en schematisk beskrivning av sorter som ingått i jämförbara (officiella) sortförsök i minst ett av de nordiska länderna under de senaste 20 åren. Alla kandidatsorter från de olika provningarna är inte beskrivna utan endast de som blivit namngivna och som nått ut på marknaden. Störst vikt har lagts på sorter som i dag finns på den nordiska marknaden, samt nya lovande sorter som är under uppförökning och som förväntas komma ut på marknaden under de närmsta åren.

För varje gräsart beskrivs först en eller flera referenssort(er) som alla andra sorter är jämförda med. Referenssorterna har en omfattande användning och är kända sorter på marknaden. Därefter beskrivs de olika testsorterna i alfabetisk ordning.

Sortbeskrivningen är indelad efter följande mall:

Namn / förädlingsbeteckning:	Marknadsnamn (för nyligen namngivna sorter även förädlingsbeteckning)						
Ursprung:	Ursprungsland. Det land där förädlingen och selektionen är utförd. Oftast det land där ägare/producent finns. Det genetiska växtmaterialet kan dock ha ett annat ursprung.						
Plats och typ av provning:	Klimatzon 1			Klimatzon 2			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06	06		
	Fairway (7-15 mm):				04		
	Gräsmatta (3-4 cm):	02	99		99	04	05
	Extensiv gräsmark:				04		
Täthet:	Gles, något tät, tät eller mycket skottät.						
Bladbredd:	Mycket smala, smala, något breda eller breda.						
Färg:	Ljusgrön, något mörkgrön, mörkgrön eller mycket mörkgrön <u>under växtsäsongen</u> . Höst /vinterfärg (eng. 'dormancy colour', som kännetecknar hur grönt eller visset gräset är under viloperioden) är omnämnt i de fall då sorten klart skiljer sig från flertalet av andra sorter inom samma art.						
Etablering efter sådd:	Långsam, medel eller snabb etableringstid (grotid) efter sådd. (Detta behöver nödvändigtvis inte vara en sortegenskap, utan kan också bero på kvalitén på det fröparti som använts vid provning).						
Växtstart på våren:	Sen, medel eller tidig växtstart ('green-up') på våren.						
Höjdtillväxt:	Låg, medel eller stor höjdtillväxt.						
Övervintring och varaktighet:	Mycket dålig, dålig, medelgod eller mycket god övervintring och varaktighet. Inkluderar både biotiska (svamp) och abiotiska (kyla, is mm.) skador. Utgår från marktäckning och klimatzon.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Svag, god eller mycket god tolerans mot sjukdomar under växtsäsong.						
Filtbildning (thatch):	Liten, medel eller kraftig filtbildning (Gäller enbart provning på green).						
Rekommendation:	Totalvärdering av sorten med rekommendation till olika typer av grönytor i de två klimatzonerna.						

Totalvärderingen av en sort är baserad på en rad helhetsvärderingar under växtsäsongen där även observationer av enskilda egenskaper (skotttäthet, bladbredd, höjdtillväxt osv.) har vägts in. En särskilt fördelaktig karaktär för en egenskap kan vägas upp av en mindre fördelaktig karaktär för en annan egenskap. Det mest avgörande för en bra totalvärdering av en sort är ett stabilt och högt helhetsintryck, bra övervintring och marktäckning med låg förekomst av sjukdom mellan försöksorter och över år, samtidigt som sorten är tät och jämn, har smala blad och liten höjdtillväxt. Ljus eller mörk färg under växtsäsongen, samt höst/vinterfärg (graden av friskt eller visset bladverk) har tillskrivits liten vikt i totalvärderingen såvida färgen inte är ojämn eller är klart avvikande från andra sorter inom samma art. I huvudsak har störst vikt lagts på de genomsnittliga

värdena över år i de båda klimatzonerna, men i de fall det förekommer avvikande resultat mellan klimatzonerna är detta speciellt angivet. Det sistnämnda gäller speciellt för övervintring och sjukdom under växtsäsong. En sort som uppvisar en dålig övervintringsförmåga, blir "straffad" hårdare i klimatzon 1 än i klimatzon 2. Medelgod övervintring kan därmed betyda 90% växttäckning i klimatzon 1, men enbart 50% växttäckning i klimatzon 2.

Jämförelse av sorter gäller först och främst inom en art, men till en viss grad också mellan arter. Av den anledningen används inte hela spännvidden av beteckningar för alla egenskaper på alla arter. Vi tycker till exempel att det blir meningslöst att prata om 'breda blad' hos rödsvingel eller 'snabb etablering' hos ängsgröe. Tabell 2 visar vilken spännvidd vi har valt att arbeta med för olika egenskaper hos de olika arterna.

Tabell 2: Spännvidd för olika egenskaper hos de olika arterna:

Karaktär	Brunven	Rödven	Krypven	Rödsvingel	Fårsvingel/ Hårdsvingel	Engelskt rajgräs	Ängsgröe	Vitgröe
Täthet	mycket tät	gles - tät	något tät- mycket tät	gles - tät	gles - något tät	gles - tät	gles - tät	gles
Bladbredd	smala	breda - något breda	breda - smala	mycket smala	mycket smala	något breda - smala	breda - något breda	breda
Färg	något mörkgrön	något mörk - mycket mörkgrön	något mörk - mycket mörkgrön	ljus - mycket mörkgrön	mörk - mycket mörkgrön	något mörkgrön	mörk - mycket mörkgrön	ljusgrön
Etablerings- hastighet	snabb	långsam - snabb	medel - snabb	långsam - snabb	långsam - medel	snabb	långsam	medel
Växtstart på våren	medel	sen - medel	medel	sen - tidig	sen - medel	tidig	tidig	medel
Höjdtillväxt	medel	medel - stor	låg - medel	stor	medel - stor	liten - stor	låg - medel	medel
Övervintring	medel - mycket god	dålig - mycket god	dålig - mycket god	mycket dålig - mycket god	dålig - mycket god	dålig - mycket god	medel - mycket god	dålig - medelgod
Sjukdoms- tolerans	svag - mycket god	svag - mycket god	svag - mycket god	god - mycket god				mycket god
Filtbildning	kraftig	medel - kraftig	medel - kraftig	liten				

Den officiella sortprovningsen i de nordiska länderna omfattar i huvudsak gräsmattor utan intensivt slitage och med en klipphöjd på 3-4 cm på en rad olika platser i de båda klimatzonerna. I Norge är dessutom alla sorter testade på gräsmark med extensiv skötsel på fem olika platser i landet. till green har vi bra underlag för rekommendationer baserat på det nyligen avslutade projektet 'Evaluation of *Agrostis* and *Festuca* cultivars for use on golf greens in Scandinavia'. När det gäller fairway med klipphöjd 8-20 mm samt fotbollsplaner med högt slitage är underlaget för rekommendationer av sorter magrare. I Norge blev visserligen alla sorter i provserien från år 1995 till år 1998 och år 1999 till år 2002 även testade i fält med låg klipphöjd (7-15 mm), men detta gäller endast för klimatzon 2. I guiden har vi därför i huvudsak valt att anta att sorter som har uppvisat bäst egenskaper på green även kan rekommenderas för fairway. För de sorter som inte har prövats på green har vi valt att rekommendera för fairway i de fall då de dels har bra resultat från ordinarie provning för gräsmattor i sina respektive klimatzoner och samtidigt blivit högt rankade vid klipphöjden 10-15 mm i provning vid Sport Turf Research Institute (STRI) i Bingley, England. En motsvarande approximering har använts vid rekommendation av ängsgröe- och rajgrässorter för fotbollsplaner.

Under 'rekommendation' är endast de bästa sorterna rekommenderade för användning i respektive klimatzon. Enstaka gånger är sorterna inte rekommenderade, utan omnämnda som "kan användas". Med detta menas att det finns bättre sorter på marknaden, men den aktuella sorten kan likväl användas där kvalitetskraven inte är så höga.

3.2. *Agrostis canina* L. - Brunven - Hundekvein - Hundehvene

Brunven är finbladig (1 mm breda blad) och kortväxt med svagt krypande ovanjordiska utlöpare (stoloner). Den bildar ett flöjelsliknande gräsmatta (eng. velvet bentgrass) med mycket hög skotttäthet. Detta gör att den står sig bra i konkurrensen mot andra arter, till exempel vitröe. Brunven trivs bäst på väl-dränerad, sandig mark med moderat näringstillgång. Jämfört med de andra venarterna är brunven mer tolerant mot skugga, torra och mark med låga pH-värden. Arten har god vinterhärdighet och är mer robust mot långvarigt istäcke än de flesta sorter av krypven. Brunven är mottaglig för *Pythium* och flera utvintrings- och bladfläcksvampar, men arten är som regel mer motståndskraftig mot utvintringssvamp än krypven.

Brunven kan klippas ned till 3-4 mm, men på grund av den extrema skotttätheten bildar den snabbt filt (thatch, bild 1) och ställer därmed höga krav på underhåll. Den bör gödslas och vattnas varsamt, och vertikalskäras och sanddressas ofta. Förmågan att självlåka efter en kraftig vertikalskärning är sämre än för krypven, och därför är det viktigt att filtbildningen kontrolleras regelbundet i stället för ett 'krafttag' någon gång i bland.

Brunven har dålig slitstyrka och lämpar sig bäst i renbestånd (monokultur). Arten används därför inte till fotbollsplaner och bruksplaner, men är ett gräs som lämpar sig mycket bra till golfgreenar där det ställs höga krav på låg klipphöjd och spelkvalitet, och där man vill ha ett alternativ till krypven.

Bild 1. Filtbildning på en två år gammal green med brunven, Landvik (klimatzon 1). Foto: Jacob Arnkvist.

Referenssort:

Namn / förädlings-

beteckning:

Ursprung:

Plats och typ av
provning:

(Sista året i provning)

Täthet:

Bladbredd:

Färg:

Etablering efter sådd:

Växtstart på våren:

Höjdtillväxt

Övervintring och

varaktighet:

Sjukdomstolerans under
säsong:

Filtbildning (thatch):

Rekommendation:

Testsorter: Namn / förädlings-
beteckning:

Ursprung:

Plats och typ av
provning:

(Sista året i provning)

Täthet:

Bladbredd:

Färg:

Etablering efter sådd:

Växtstart på våren:

Höjdtillväxt

Övervintring och

varaktighet:

Sjukdomstolerans under
säsong:

Filtbildning (thatch):

Rekommendation:

Avalon (SR 7200)

USA

	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
Green (3-5 mm):			06		06	
Fairway (7-15 mm):						
Gräsmatta (3-4 cm):						
Extensiv gräsmark:						

Mycket tät, klart tätare än de bästa krypvensorterna.

Smala, klart smalare än krypven.

Mörkgrön.

Snabb, tendens till snabbare än krypven.

Medeltidig, tidigare än krypven.

Medelstor, som krypven.

Zon 1: Medelgod.

Zon 2: Medelgod.

Bättre än de flesta sorter av krypven. Stark mot istäcke.

Mycket god i zon 1. Svag i zon 2. Sjukdom förekommer, särskilt vid varma och fuktiga förhållanden på hösten.

Kraftig, kraftigare än krypven.

Intensivt grön och mycket tät sort. Så här långt den mest använda brunvensorten i Norden. Kan även fortsättningsvis användas i båda klimatzonerna, men bättre sorter finns på marknaden. Endast provad för green.

Greenwich

USA

	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
Green (3-5 mm):			06		06	
Fairway (7-15 mm):						
Gräsmatta (3-4 cm):						
Extensiv gräsmark:						

Mycket tät, tendens till tätare än Avalon.

Smala, tendens till smalare än Avalon.

Mågot mörkgrön, ljusare än Avalon.

Snabb, som Avalon.

Medeltidig, som Avalon.

Medelstor, som Avalon.

Zon 1: Mycket god.

Zon 2: Medelgod. Tendens till starkare mot utvintringssvamp, men svagare mot is, än Avalon

Mycket god i zon 1. Medelgod i zon 2, tenderar att ha högre tolerans än Avalon.

Kraftig, ungefär som hos Avelon

Intensivt grön, mycket tät och mycket bra sort. Klarar sig relativt bra i båda klimatzonerna, men rekommenderas i första hand till green i klimatzon 1. Endast provad för green.

Namn / förädlingsbeteckning:	Villa (CIS AC 1)						
Ursprung:	USA						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):		*	06*		06*	
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Mycket tät, tendens till tätare än Avalon.						
Bladbredd:	Smala, tendens till smalare än Avalon.						
Färg:	Något mörkgrön, ljusare än Avalon.						
Etablering efter sådd:	Snabb, ungefär som Avalon.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Avalon.						
Höjdtillväxt	Medelstor, som Avalon.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god. Zon 2: Mycket god till medelgod, klart bättre än Avalon. Stark mot is.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i zon 1. Svag i zon 2. Mycket lik Avalon i båda zonerna.						
Filtbildning (thatch):	Kraftig, ungefär som Avalon.						
Rekommendation:	Intensivt grön, mycket tät och mycket bra sort. Ny och lovande på marknaden. Rekommenderas till green i båda klimatzonerna. Endast provad för green.						

* Ingår i de nordiska sortförsöken för green år 2007-2010, vilket även innebär provning på Island.

Andra sorter:

Namngivna sorter som ingår i nordiska greenförsök år 2007-2010:
Legendary och Vesper.

Andra sorter på den nordiska marknaden som inte är provade i försök:
Venus.

3.3. *Agrostis capillaris* L. (syn. *Agrostis tenuis* Sibth.) - Rödven - Engkvein - Almindelig hvene

Rödven är en kortväxt gräsart med 1 till 3 mm breda blad beroende på sort och klipphöjd. Arten uppträder i lösa tuvor, men bildar också korta, svagt krypande över -och/eller underjordiska utlöpare. Skotttätheten varierar kraftigt mellan olika sorter (bild 2). Rödven kan växa under mycket varierande markförhållanden, men föredrar god tillgång på vatten. Den har små krav på näring och bättre övervintringsförmåga än de flesta andra arter på green (bild 3), men kan vara mottaglig för utvintrings- och bladfläcksvampar. Arten har medelsnabb etablering, och skuggtoleransen är medelgod. Rödven är inte särskilt slitstark, men tål klipping ned till 3 mm. Filtbildning (thatch) kan bli ett problem vid kraftig gödning och vattning, samt om den inte vertikalskärs och sanddressas. Rödven används sällan i renbestånd utan ofta i kombination med rödsvingel till greener och med rödsvingel och ängsgröe till grasmattor och fairway. På extensiva marker används den ofta tillsammans med rödsvingel, fårsvingel och/eller hårdsvingel.

Bild 2. Skotttäthet hos två sorter av rödven, Nor och Jorvik, på green. Foto: Trygve S. Aamlid.

Bild 3. Vinterskador i rödsvingel (till vänster), rödven och brunven (i mitten) och krypven (till höger) på försöksgreen i Apelsvoll (klimatzon 2) våren 2005. Foto: Bjørn Molteberg.

Referenssorter:

Namn / förädlingsbeteckning:	Bardot					
Ursprung:	Nederland					
Plats och typ av provning:			<u>Klimatzon 1</u>		<u>Klimatzon 2</u>	
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm)					
			06		06	
	Fairway (7-15 mm):					
		*			02*	*
	Gräsmatta (3-4 cm):					
		95	02	95	06*	96*
	Extensiv gräsmark:					
			02		06	
Täthet:	Tät både på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark, tätare än Nor.					
Bladbredd:	Något breda, smalare än Nor.					
Färg:	Något mörkgrön, ljusare än Nor.					
Etablering efter sådd:	Långsam, långsammare än Nor på green.					
Växtstart på våren:	Medeltidig, tidigare än Nor både på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.					
Höjdtillväxt	Medelstor, lägre än Nor både på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.					
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod på green. Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Medelgod på green. Medelgod till mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark, ger något mer vinterskador än Nor.					
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i zon 1. God i zon 2, lägre tolerans än Nor. Sjukdom kan förekomma, särskilt på green vid varma och fuktiga förhållanden på hösten.					
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig på green.					
Rekommendation:	Bra sort. En av de mest använda rödvensorterna på marknaden. Rekommenderas till green, fairway, gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna.					
	* Ingår i de nordiska sortförsöken för gräsmatta och fairway/tee, år 2005-2008, och i sortförsök för fairway/tee vid Östra Ljungby, år 2005-2008.					
Namn / förädlingsbeteckning:	Nor					
Ursprung:	Norge					
Plats och typ av provning:			<u>Klimatzon 1</u>		<u>Klimatzon 2</u>	
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):					
			06		06	
	Fairway (7-15 mm):					
					02*	*
	Gräsmatta (3-4 cm):					
			02		06	
	Extensiv gräsmark:					
			02		06	
Täthet:	Gles på green, något tät i gräsmatta och extensiv gräsmark. Klart mindre tät än Bardot.					
Bladbredd:	Breda, klart bredare än Bardot.					
Färg:	Något mörk till mörkgrön, mörkare än Bardot. Dålig höst/vinter färg.					
Etablering efter sådd:	Medelsnabb, snabbare än Bardot på green.					
Växtstart på våren:	Sen, senare än Bardot på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.					
Höjdtillväxt	Medelstor, något större än Bardot på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.					
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Mycket god på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark. Ger mindre vinterskador än Bardot på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.					
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i klimatzon 1. Högre tolerans än Bardot i klimatzon 2, både på green och i gräsmatta.					
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, tendens till något mer än Bardot på green.					
Rekommendation:	För liten täthet och för breda blad för att rekommenderas till green och fairway i klimatzon 1. Rekommenderas till green och fairway i klimatzon 2 på grund av den mycket goda övervintringsförmågan och hög sjukdomstolerans. Till vanlig gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna. Används på den norska marknaden.					
	* Ingår i de nordiska sortförsöken för gräsmatta och fairway /tee, år 2005-2008.					

Testsorter:

Namn / förädlingsbeteckning:	Barking																																						
Ursprung:	Nederland																																						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>																																			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland																																	
(Sista året i provning)	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Green (3-5 mm):</td> <td></td> <td></td> <td>06</td> <td></td> <td>06</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Fairway (7-15 mm):</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>02</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Gräsmatta (3-4 cm):</td> <td></td> <td></td> <td>02</td> <td></td> <td>02</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Extensiv gräsmark:</td> <td></td> <td></td> <td>02</td> <td></td> <td>02</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>							Green (3-5 mm):			06		06			Fairway (7-15 mm):					02			Gräsmatta (3-4 cm):			02		02			Extensiv gräsmark:			02		02		
Green (3-5 mm):			06		06																																		
Fairway (7-15 mm):					02																																		
Gräsmatta (3-4 cm):			02		02																																		
Extensiv gräsmark:			02		02																																		
Täthet:	Tät, som Bardot på green. Något tät i gräsmatta och extensiv gräsmark.																																						
Bladbredd:	Något breda, som Bardot.																																						
Färg:	Något mörk till ljusgrön, ljusare än Bardot, speciellt på green.																																						
Etablering efter sådd:	Snabb, klart snabbare än Bardot på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.																																						
Växtstart på våren:	Medeltidig, tendens till något tidigare än Bardot, speciellt på green.																																						
Höjdtillväxt	Medelstor, ungefär som Bardot på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.																																						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god, som Bardot, på green i gräsmatta. Medelgod i extensiv gräsmark. Zon 2: Medelgod, som Bardot, på green. Medelgod till dålig i gräsmatta och extensiv gräsmark.																																						
Sjukdomstolerans under säsong:	Klimatzon 1: Mycket god. Klimatzon 2: God, något lägre tolerans än Bardot, speciellt på green.																																						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, tendens till något mer än Bardot på green.																																						
Rekommendation:	Bra sort. Rekommenderas till green, fairway och gräsmatta i klimatzon 1. Inte tillräckligt bra övervintringsförmåga för klimatzon 2. Sämre än Bardot till extensiv gräsmark. Används på marknaden.																																						
Namn / förädlingsbeteckning:	Boral																																						
Ursprung:	Sverige																																						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>																																			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland																																	
(Sista året i provning)	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Green (3-5 mm):</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Fairway (7-15 mm):</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Gräsmatta (3-4 cm):</td> <td></td> <td>97</td> <td>< 78</td> <td>97</td> <td>< 78</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Extensiv gräsmark:</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>							Green (3-5 mm):								Fairway (7-15 mm):								Gräsmatta (3-4 cm):		97	< 78	97	< 78			Extensiv gräsmark:							
Green (3-5 mm):																																							
Fairway (7-15 mm):																																							
Gräsmatta (3-4 cm):		97	< 78	97	< 78																																		
Extensiv gräsmark:																																							
Täthet:	Något tät i gräsmatta, klart glesare än Bardot i gräsmatta.																																						
Bladbredd:																																							
Färg:																																							
Etablering efter sådd:																																							
Växtstart på våren:																																							
Höjdtillväxt	Medelstor, större än Bardot.																																						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god i gräsmatta, som Bardot och Nor. Zon 2: Medelgod till mycket god i gräsmatta, som Bardot och Nor.																																						
Sjukdomstolerans under säsong:																																							
Filtbildning (thatch):																																							
Rekommendation:	Användes tidigare till gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna, men numera finns det bättre sorter på marknaden. Rekommenderas inte heller till green eller fairway. Används fortfarande i viss utsträckning på den svenska marknaden.																																						

Namn / förädlingsbeteckning:	Denso						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06		06	
	Fairway (7-15 mm):		*				
	Gräsmatta (3-4 cm):						96
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, som Bardot på green, mindre tät i gräsmatta.						
Bladbredd:	Något breda, som Bardot på green.						
Färg:	Något mörkgrön, som Bardot på green.						
Etablering efter sådd:	Medelsnabb, snabbare än Bardot på green.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Bardot på green och i gräsmatta.						
Höjdtillväxt	Medelstor, något lägre än Bardot på green och i gräsmatta.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod, som Bardot på green. Zon 2: Medelgod, tendens till sämre än Bardot på green och i gräsmatta.						
Sjukdomstolerans under säsong:	God till svag på green, lägre tolerans än Bardot, i zon 1. Svag i zon 2.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig på green, som Bardot.						

Rekommendation: Några sjukdomar till trots en bra sort som rekommenderas till green, fairway och gräsmatta i klimatzon 1. Rekommenderas inte i klimatzon 2 på grund av dålig övervintring och svaghet mot sjukdom. Inte provad för extensiv gräsmark. Används något på marknaden.

* Ingår i sortförsöken för fairway/tee vid Östra Ljungby, år 2005-2008.

Namn / förädlingsbeteckning:	Highland Bent						
Ursprung:	USA						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	97		85		85	
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles i gräsmatta, klart mindre tät än Nor, men också Leikvin.						
Bladbredd:							
Färg:	Mycket mörkgrön (blåaktig färg).						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, större än både Bardot och Nor i gräsmatta, likt Leikvin.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod. Zon 2: Dålig.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Tidigare mycket använd som en billig sort till extensiv gräsmark i båda klimatzonerna. Tillhör egentligen arten <i>Agrostis castellana</i> , som inte är viltväxande i Norden. Klart bättre sorter till samtliga användningsområden finns nu på marknaden. Rekommenderas inte.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Jorvik						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):		*	06*		06*	
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):					06	
	Extensiv gräsmark:					06	
Täthet:	Tät, tendens till tätare än Bardot speciellt på green.						
Bladbredd:	Något breda, tendens till smalare än Bardot speciellt på green.						
Färg:	Något mörkgrön, som Bardot.						
Etablering efter sådd:	Långsam, men tendens till snabbare än Bardot speciellt på green.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, tendens till något tidigare än Bardot speciellt på green.						
Höjdtillväxt	Medelstor, något lägre än Bardot speciellt på green.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god, tendens till bättre än Bardot på green. Zon 2: Medelgod, tendens till bättre än Bardot på green, men sämre än Bardot och Nor i gräsmatta.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i zon 1. God, något lägre tolerans än Bardot, i zon 2, speciellt på green.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, tendens till något mer än Bardot på green.						
Rekommendation:	Mycket bra sort, rekommenderas till green och fairway i båda klimatzonerna, hävdar sig bäst vid låg klipphöjd. till gräsmark och gräsmatta i klimatzon 2 finns bättre sorter.						

* Ingår i de nordiska sortförsöken för green år 2007-2010, vilket även innebär provning på Island.

Namn / förädlingsbeteckning:	Lance						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06		06	
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, som Bardot.						
Bladbredd:	Något breda, tendens till bredare än Bardot.						
Färg:	Något mörkgrön, tendens till något ljusare än Bardot.						
Etablering efter sådd:	Medelsnabb, tendens till snabbare än Bardot.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, tendens till något tidigare än Bardot.						
Höjdtillväxt	Medelstor, som Bardot.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod, som Bardot. Zon 2: Dålig.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i zon 1. Medelgod, som Bardot, i zon 2.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, som Bardot.						
Rekommendation:	Rekommenderas inte till green, varken i klimatzon 1 eller klimatzon 2, huvudsakligen på grund av dålig övervintringsförmåga. Inte provad för andra användningsområden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Leikny (Pop nr. Å)						
Ursprung:	Norge						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06		06	
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):					06	
	Extensiv gräsmark:					06	
Täthet:	Gles, klart mindre tät än Bardot och Nor. Något tät i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Bladbredd:	Breda, klart bredare än Bardot.						
Färg:	Något mörk till mörkgrön, mörkare än Bardot. Dålig höst/vinter färg.						
Etablering efter sådd:	Medelsnabb, snabbare än Bardot, speciellt på green.						
Växtstart på våren:	Sen, senare än Bardot på green, gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Medelstor, som Bardot på green, som Nor i gräsmatta.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god på green. Zon 2: Mycket god på green, gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god till god i klimatzon 1. Mycket god, mer tolerant än Bardot på green i klimatzon 2.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, som Bardot, på green.						
Rekommendation:	Mindre bra sort med kvalitet klart under Bardot i båda klimatzonerna. Rekommenderas inte till green, men kan användas till och extensiv gräsmark i klimatzon 2. Bättre sorter finns emellertid på marknaden.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Leikvin						
Ursprung:	Norge						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm)					02	
	Gräsmatta (3-4 cm):			02		06	
	Extensiv gräsmark:			02		06	
Täthet:	Gles till något tät i gräsmatta och extensiv gräsmark. Mindre tät än Nor och Bardot.						
Bladbredd:	Breda, klart bredare än Nor och Bardot.						
Färg:	Något mörkgrön, ljusare än Nor. Dålig höst/vinterfärg.						
Etablering efter sådd:	Medelsnabb, snabbare än Bardot, mycket lik Nor i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, som Nor i gräsmatta och gräsbacke.						
Höjdtillväxt	Stor, större än både Bardot och Nor i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod i gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark. Klart mindre vinterskador än hos Bardot.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i klimatzon 1. Högre tolerans än Bardot i gräsmatta i klimatzon 2.						
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Ursprungligen en norsk frösor. Kan användas till extensiv gräsmark i zon 2, men producerar för mycket biomassa och sätter för många ax för att rekommenderas. Används till viss del i naturgräsblandningar på den norska marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Leira (KvAt96)						
Ursprung:	Norge						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06			
	Fairway (7-15 mm):			*			
	Gräsmatta (3-4 cm):			06*		*	
	Extensiv gräsmark:			06			
Täthet:	Gles på green, klart mindre tät än Bardot. Något tät i gräsmatta och extensiv gräsmark, tendens till tätare än Nor.						
Bladbredd:	Breda, klart bredare än Bardot, som Nor.						
Färg:	Något mörkgrön, som Bardot. Dålig höst/vinter färg.						
Etablering efter sådd:	Medelsnabb, snabbare än Bardot, på green.						
Växtstart på våren:	Sen, senare än Bardot på green, gräsmatta och extensiv gräsmak.						
Höjdtillväxt	Medelstor, som Bardot på green, som Nor i gräsmatta.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god på green, klart bättre än Bardot. Zon 2: Mycket god på green, gräsmatta och extensiv gräsmark, som Nor.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god till god, tendens till lägre tolerans än Bardot på green i klimatzon 1. Mycket god, högre tolerans än Bardot, på green i klimatzon 2.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, som Bardot, på green.						
Rekommendation:	Rekommenderas inte till green, varken i klimatzon 1 eller klimatzon 2, primärt på grund av gles skotttäthet och breda blad. Rekommenderas däremot till både fairway, gräsmatta och extensiv gräsmark i klimatzon 2.						

* Ingår i de nordiska sortförsöken för fairway/tee och gräsmatta, år 2005-2008.

Namn / förädlingsbeteckning:	Leirin						
Ursprung:	Norge						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06*			
	Fairway (7-15 mm):			98*		*	
	Gräsmatta (3-4 cm):			98			
	Extensiv gräsmark:			98			
Täthet:	Något tät, tendens till mindre tät än Bardot, men tätare än Nor på green. Täthet som Bardot i gräsmatta.						
Bladbredd:	Något breda, tendens till bredare än Bardot.						
Färg:	Något mörk till ljusgrön, klart ljusare än Bardot. Dålig höst/vinter färg.						
Etablering efter sådd:	Medelsnabb, snabbare än Bardot på green.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Bardot på green.						
Höjdtillväxt	Medelstor, något större än Bardot, som Nor, på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Mycket god på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark, klart bättre än Bardot.						
Sjukdomstolerans under säsong:	God till svag, svagare än Bardot, i zon 1. Svag i zon 2, speciellt på green.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, som Bardot på green.						
Rekommendation:	För liten täthet och för mycket sjukdom för att rekommenderas på greener i klimatzon 1. Rekommenderas till green och fairway i klimatzon 2 på grund av god övervintringsförmåga och bättre skotttäthet än andra norska sorter. till vanlig gräsmatta och extensiv gräsmark lämpar sig sorten bra i båda klimatzonerna.						

* Ingår i de nordiska sortförsöken för fairway/tee och gräsmatta, år 2005-2008, samt de nordiska sortförsöken för green, år 2007-2010. De sistnämnda innebär även provning på Island.

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Rasti						
	Finland						
	Klimatzon 1			Klimatzon 2			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät till något tät i gräsmatta, mindre tät än Bardot.						
Bladbredd:	Något mörkgrön, som Bardot.						
Färg:	Något mörkgrön, som Bardot.						
Etablering efter sådd:	Medeltidig, som Bardot.						
Växtstart på våren:	Medelstor, större än Bardot.						
Höjdtillväxt	Medelstor, större än Bardot.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god i gräsmatta, som Bardot . Zon 2: Medel till mycket god i gräsmatta, bättre än Bardot.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Kan används till gräsmatta och extensiv gräsmark i klimatzon 2. Mycket använd i Finland. Endast provad för gräsmatta.						

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Tracenta						
	Nederland						
	Klimatzon 1			Klimatzon 2			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät till något tät i gräsmatta och extensiv gräsmark, tätare än Nor.						
Bladbredd:	Något breda, smalare än Nor.						
Färg:	Något mörk till mörkgrön, som Nor.						
Etablering efter sådd:	Sen, tendens till senare än Nor i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Medelstor, som Bardot och klart lägre än Nor, i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Medelstor, som Bardot och klart lägre än Nor, i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Bardot och Nor. Zon 2: Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Bardot och Nor.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Används till gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna, men bättre sorter finns nu på marknaden. Inte provad för fairway eller green. Rekommenderas inte.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Vivaldi						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):					98	
	Gräsmatta (3-4 cm):	97		98		98	
	Extensiv gräsmark:			98		98	
Täthet:	Tät i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Bardot.						
Bladbredd:	Något breda, tendens till smalare än Bardot.						
Färg:	Något mörkgrön, som Bardot.						
Etablering efter sådd:	Sen, som Bardot i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, tendens till tidigare än Bardot i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Medelstor, som Bardot i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Bardot och Nor. Zon 2: Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Bardot och Nor.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Bra sort, men lite använd. rekommenderas till gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna, i zon 2 även till fairway. Inte provad för green.						

Andra sorter:

Namngivna sorter som ingår i nordiska försök för fairway och gräsmatta, år 2005-2008:
AberRoyal.

Namngivna sorter som ingår i nordiska försök för fairway /tee vid Östra Ljungby naturbruksgymnasium, år 2005-2008:
AberRoyal.

Namngivna sorter som ingår i nordiska greenförsök, år 2007-2010:
AberRoyal.

Andra sorter på den nordiska marknaden som inte är provade i försök:
Golfin, Heriot och Manor.

3.4. *Agrostis stolonifera* L. (syn. *A. palustris* Huds.) - Krypven - Krypkevein - Krybende hvene

Krypven är en kortväxt gräsart med krypande ovanjordiska utlöpare (stoloner). Bladbredden varierar från 1 till 3 mm beroende på sort och klipphöjd. Slitstyrkan hos kypven är under medel, men arten sätter nya rötter från noden på utlöparen, och gräsmattan självläker snabbt efter en skada. Arten trivs bäst på näringsrik och sandhaltig mark, och den föredrar god tillgång på vatten. I härdat tillstånd kan den tåla mycket låga temperaturer, men den är mottaglig både för övervintringssvamp och svampangrepp under växtsäsongen. Mycket dålig tolerans mot överskuggning. Nya sorter av kypven har hög skotttäthet, och de bildar en tät matta som konkurrerar bra mot andra arter, bl.a. vitgröe.

Krypven lämpar sig bäst i renbestånd (monokultur). Den bildar då en fin gräsmatta under förutsättning att den klipps mycket kort. Krypven trivs med klipphöjder ned till 3-5 mm. Krypven, särskilt de nya skottäta sorterna, bildar lätt filt (thatch) och bör därför vertikalskäras och sanddressedas regelbundet.

Krypven är inte särskilt slitstark och används därför inte till fotbollsplaner och bruksplaner. I Norden används den huvudsakligen till golfgreener, men enstaka golfbanor har kypven även på tee och fairway, och i Danmark marknadsförs vissa äldre sorter av kypven för användning till extensiva gräsmarker. I de fall där kypven ska användas till vanlig gräsmatta, bör klipphöjden hållas låg, då den kraftiga stolonbildningen annars gör att gräsmattan blir missfärgat och ojämnt ('fluffy').

På grund av vinterskador kommer de flesta sorterna av kypven till korta i klimatzon 2. Enstaka sorter uppvisar dock stor förmåga till snabb återhämtning efter skada och kan därför rekommenderas även i denna klimatzon.

Bild 4. Skotttäthet hos två sorter av kypven, Penncross och Penn G2, på green vid Landvik (klimatzon 1). Foto: Trygve S. Aamlid.

Referenssorter:

Namn / förädlingsbeteckning:	Penncross						
Ursprung:	USA						
Plats och typ av provning:	Klimatzon 1			Klimatzon 2			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
			06		06		
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
		95	93	95	93		
	Extensiv gräsmark:						
			93		93		
Täthet:	Något tät, mindre tät än Penn A-4 på green.						
Bladbredd:	Breda, bredare än Penn A-4.						
Färg:	Något mörkgrön, som Penn A-4.						
Etablering efter sådd:	Snabb, tendens till något senare än Penn A-4.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Penn A-4.						
Höjdtillväxt	Stor, större än Penn A-4.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god både på green och i gräsmatta, medelgod i extensiv gräsmark. Zon 2: Medelgod på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark, bättre än Penn A-4 på green, särskilt mot isskador.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god på green i båda klimatzonerna. Viss sjukdom kan likväl förekomma, särskilt vid varma och fuktiga förhållanden på hösten.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, tendens till något mindre än Penn A-4 på green.						
Rekommendation:	'Gammal och bra', något bredbladig sort. Fortsatt en av de mest använda krypensorterna. Kombinationen av breda blad/liten skotttäthet, men bra övervintringsförmåga, gör att Penncross rekommenderas till green endast i klimatzon 2. Kan användas till fairway och tee i båda klimatzonerna. Rekommenderas inte till gräsmatta eller extensiv gräsmark.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Penn A-4						
Ursprung:	USA						
Plats och typ av provning:	Klimatzon 1			Klimatzon 2			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
			06		06		
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, tätare än Penncross.						
Bladbredd:	Något breda, smalare än Penncross.						
Färg:	Något mörkgrön, som Penncross.						
Etablering efter sådd:	Snabb, tendens till något snabbare än Penncross.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Penncross.						
Höjdtillväxt	Medelstor, lägre än Penncross.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod. Zon 2: Dålig till medelgod, sämre än Penncross, särskilt mot isskador.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i zon 1. Svag i zon 2, tendens till lägre tolerans än Penncross.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, tendens till något mer än Penncross.						
Rekommendation:	Mycket använd till green. Kan även fortsättningsvis användas i båda klimatzonerna, men bättre sorter finns på marknaden. Endast provad för green.						

Testsorter:

Namn / förädlingsbeteckning:	Bueno						
Ursprung:	Canada						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):		06	06			
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, som Penn A-4.						
Bladbredd:	Något breda, som Penn A-4.						
Färg:	Mycket mörkgrön, klart mörkare än Penncross och Penn A-4.						
Etablering efter sådd:	Sen, klart senare än Penncross.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, tendens till senare än Penncross och Penn A-4.						
Höjdtillväxt	Medelstor, något mindre än Penn A-4.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod. Zon 2: Medelgod, tendens till bättre än Penncross.						
Sjukdomstolerans under säsong:	God i zon 1. Svag, klart lägre tolerans än Penn A-4 i zon 2.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, som Penn A-4.						
Rekommendation:	Mycket mörkgrön sort, utsatt för svamp, men övervintrar bra. Rekommenderas endast i klimatzon 2. Endast provad för green.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Cato						
Ursprung:	USA						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):		06	06			
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät, mindre tät än Penn A-4.						
Bladbredd:	Något breda, tendens till smalare än Penn A-4.						
Färg:	Något mörkgrön, som Penncross och Penn A-4.						
Etablering efter sådd:	Medelsnabb, senare än Penncross.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Penn A-4 och Penncross.						
Höjdtillväxt	Låg, lägre än Penn A-4.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god. Zon 2: Dålig, tendens till sämre än Penncross och Penn A-4.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i zon 1. Svag, klart lägre tolerans än Penn A-4 i zon 2.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, som Penncross.						
Rekommendation:	Mycket använd till green, men klart bättre sorter finns på marknaden. Rekommenderas inte, varken i klimatzon 1 eller klimatzon 2. Endast provad för green.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Emerald						
Ursprung:	Sverige						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	80	95		95	71	
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät till tät i gräsmatta.						
Bladbredd:							
Färg:	Något mörkgrön.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Låg.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod. Zon 2: Medelgod till dålig.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Gammal sort, endast provad för gräsmatta. Används till viss del i blandningar till väglänter i Danmark. Rekommenderas varken till green, fairway/tee, extensiv gräsmark eller gräsmatta i någon av klimatzonerna, då klart bättre sorter finns på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Independence						
Ursprung:	USA						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):		*	06*		06*	
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Mycket tät, tätare än Penn A-4.						
Bladbredd:	Smala, klart smalare än Penn A-4.						
Färg:	Något mörkgrön, tendens till mörkare än Penncross och Penn A-4.						
Etablering efter sådd:	Medelsnabb, långsammare än Penncross.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Penncross och Penn A-4.						
Höjdtillväxt	Låg, lägre än Penn A-4.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god. Zon 2: Dålig till medelgod, men med snabbare läkning än Penn A-4.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i zon 1. God, mycket lik Penn A-4 i zon 2.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, som Penn A-4.						
Rekommendation:	Mycket tät, lovande, ny sort, för tillfället inte med på EU:s sortlista. Speciellt bra i klimatzon 1, men rekommenderas i båda zonerna. Endast provad för green.						

* Ingår i de nordiska försöken för green, år 2007-2010, vilket även innebär provning på Island.

Namn / förädlingsbeteckning:	Kromi						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	73	95		95	85	
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Ågot gles till tät i gräsmatta.						
Bladbredd:							
Färg:	Något mörkgrön.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Låg.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod. Zon 2: Medelgod till dålig.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Gammal sort, endast provad för gräsmatta. Används till viss del i blandningar till väglanter i Danmark. Rekommenderas varken till green, fairway/tee, extensiv gräsmark eller gräsmatta i någon av klimatzonerna, då klart bättre sorter finns på marknaden.						
Namn / förädlingsbeteckning:	L-93						
Ursprung:	USA						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06		06	
	Fairway (7-15 mm):		*				
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, som Penn A-4.						
Bladbredd:	Något breda, tendens till smalare än Penn A-4.						
Färg:	Något mörkgrön, som Penncross och Penn A-4.						
Etablering efter sådd:	Snabb, som Penncross.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Penncross och Penn A-4.						
Höjdtillväxt	Medelstor, något lägre än Penn A-4.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god. Zon 2: Dålig till medelgod, mycket lik Penn A-4.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i zon 1. God, mycket lik Penn A-4 i zon 2.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, tendens till mindre än Penncross.						
Rekommendation:	Mycket använd till green. Kan även fortsättningsvis användas i båda klimatzonerna, men bättre sorter finns på marknaden. Endast provad för green.						

* Ingår i sortförsök för fairway/tee vid Östra Ljungby, år 2005-2008.

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Nordlys						
	Norge						
	Klimatzon 1			Klimatzon 2			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):		*	06*			06*
	Fairway (7-15 mm):						98
	Gräsmatta (3-4 cm):			98			98
	Extensiv gräsmark:			93			93
Täthet:	Mycket tät, tätare än Penn A-4 på green och Penncross i gräsmatta.						
Bladbredd:	Smala, klart smalare än Penn A-4.						
Färg:	Mörkgrön, mörkare än Penncross och Penn A-4.						
Etablering efter sådd:	Medelsnabb, klart senare än Penncross på green.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, tendens till senare än Penncross och Penn A-4 på green.						
Höjdtillväxt	Stor, som Penncross både på green och i gräsmatta.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god både på green och i gräsmatta, medelgod i extensiv gräsmark. Zon 2: Mycket god både på green och i gräsmatta, klart bättre än Penncross på green, medelgod i extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i båda klimatzonerna. Lite sjukdom kan likväl förekomma på green, särskilt vid varma och fuktiga förhållanden på hösten.						
Filtbildning (thatch):	Kraftig, mer än Penn A-4 på green.						
Rekommendation:	Mycket tät och vinterstark sort. Liknar sorter av brunven, men mörkare och med lite variabel bladbredd. Så här långt är de praktiska erfarenheterna av Nordlys inte så stora, men utifrån forskningsresultaten kan sorten absolut rekommenderas för green, speciellt i klimatzon 2, men även i zon 1. Nordlys kan också användas för fairway/tee i klimatzon 2, men inte för gräsmatta eller extensiv gräsmark.						

* Ingår i de nordiska försöken för green, år 2007-2010, vilket även innebär provning på Island.

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Penn A-1						
	USA						
	Klimatzon 1			Klimatzon 2			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06			06
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, tendens till tätare än Penn A-4.						
Bladbredd:	Smala till något breda, klart smalare än Penn A-4.						
Färg:	Något mörkgrön, som Penncross och Penn A-4.						
Etablering efter sådd:	Snabb, som Penncross.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Penn A-4 och Penncross.						
Höjdtillväxt	Medelstor, något lägre än Penn A-4.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod. Zon 2: Mycket dålig och sämre än Penncross och Penn A-4.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i zon 1. God till svag, lägre tolerans än Penn A-4 i zon 2.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, som Penn A-4.						
Rekommendation:	Bra sort till green, rekommenderas i klimatzon 1. För klimatzon 2 finns bättre sorter på marknaden. Endast provad för green.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Penn G-1						
Ursprung:	USA						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06		06	
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, tendens till tätare än Penn A-4.						
Bladbredd:	Smala till något breda, klart smalare än Penn A-4.						
Färg:	Något mörkgrön, som Penncross och Penn A-4.						
Etablering efter sådd:	Medelsnabb, tendens till långsammare än Penncross.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Penncross och Penn A-4.						
Höjdtillväxt	Medelstor, som Penn A-4.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god. Zon 2: Dålig till medelgod, som Penn A-4 i zon 2.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i zon 1. Medelgod till svag, lägre tolerans än Penn A-4 i zon 2.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, som Penncross.						
Rekommendation:	Bra sort. Rekommenderas i klimatzon 1 och med visst tvivel i klimatzon 2. Endast provad för green.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Penn G-2						
Ursprung:	USA						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06		06	
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, som Penn A-4.						
Bladbredd:	Något breda, tendens till smalare än Penn A-4.						
Färg:	Något mörkgrön, som Penncross och Penn A-4.						
Etablering efter sådd:	Snabb, som Penncross.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Penn A-4 och Penncross.						
Höjdtillväxt	Medelstor, som Penn A-4.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod till dålig. Zon 2: Mycket dålig, sämre än Penn A-4.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i zon 1. God, mycket lik Penn A-4 i zon 2.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, som Penncross.						
Rekommendation:	Rekommenderas i klimatzon 1, men inte i klimatzon 2 på grund av för dålig vinterhärdighet. Endast provad för green.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Penn G-6						
Ursprung:	USA						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06		06	
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, som Penn A-4.						
Bladbredd:	Något breda, tendens till smalare än Penn A-4.						
Färg:	Något mörkgrön, som Penncross och Penn A-4.						
Etablering efter sådd:	Snabb, som Penncross.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Penn A-4 och Penncross.						
Höjdtillväxt	Medelstor, något lägre än Penn A-4.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod till dålig. Zon 2: Dålig till medelgod, mycket lik Penn A-4.						
Sjukdomstolerans under säsong:	God i zon 1. God till svag, lägre tolerans än Penn A-4 i zon 2.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, som Penncross.						
Rekommendation:	Något använd till green, men bättre sorter finns på marknaden. Rekommenderas inte, varken i klimatzon 1 eller klimatzon 2. Endast provad för green.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Providence						
Ursprung:	USA						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06		06	
	Fairway (7-15 mm):					02	
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät, mindre tät än Penn A-4 på green. Mindre tät än Bardot rödven, men tätare än Nor rödven i gräsmatta.						
Bladbredd:	Något breda, tendens till smalare än Penn A-4.						
Färg:	Något mörkgrön, som Penncross och Penn A-4.						
Etablering efter sådd:	Medelsnabb, tendens till långsammare än Penncross på green.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Penn A-4 och Penncross på green.						
Höjdtillväxt	Medelstor, något mindre än Penn A-4 på green.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Dålig på green. Zon 2: Mycket dålig, klart sämre än Penncross och Penn A-4 på green, medelgod i kortklippt gräsmatta.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i zon 1. Svag, klart lägre tolerans än Penn A-4 i zon 2 på green.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, som Penncross på green.						
Rekommendation:	Rekommenderas varken till green eller fairway i någon av klimatzonerna, först och främst på grund av dålig vinterhärdighet. Har används mycket till green i Norden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	SRX 1119						
Ursprung:	USA						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):		06	06			
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, som Penn A-4.						
Bladbredd:	Något breda, tendens till smalare än Penn A-4.						
Färg:	Något mörkgrön, som Penncross och Penn A-4.						
Etablering efter sådd:	Snabb, som Penn A-4.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Penn A-4 och Penncross.						
Höjdtillväxt	Medelstor, något lägre än Penn A-4.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god. Zon 2: Dålig till medelgod, tendens till sämre än Penncross och Penn A-4.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i zon 1. Medelgod till svag, lägre tolerans än Penn A-4 i zon 2.						
Filtbildning (thatch):	Medel till kraftig, som Penn A-4.						
Rekommendation:	Mycket använd i Sverige. Kan även fortsättningsvis användas i båda klimatzonerna, men bättre sorter finns på marknaden. Endast provad i green.						

Andra sorter:

Namngivna sorter som ingår i nordiska greenförsök år 2007-2010:
Alpha, Bengal, Declaration, MacKenzie och Sandhill.

Namngivna sorter som ingår i försök för fairway/tee vid Östra Ljungby naturbruksgymnasium, år 2005-2008:
Alpha, Brighton och Declaration.

Andra sorter på den nordiska marknaden som inte är provade i försök:
Authority och Barifera.

3.5. *Deschampsia cespitosa* L. - Tuvtåtel - Sølvbunke - Mosebunke

Tuvtåtel växer i stora, fasta tuvor i vilt tillstånd. Den återfinns på ängar, betesmark, öppen skog, sumpskog, dikeskanter och vägslänter, mestadels på fuktig och näringsfattig mark. Arten klarar sura markförhållanden (pH<4) och mark med höga tungmetallhalter. I Norden räknas tuvtåtel normalt till ogräs och förknippas med extensiva marker. Tuvtåtel är vanligt förekommande över hela Norden.

Under de senaste åren har enskilda gräsförädlingsföretag utvecklat sorter av tuvtåtel för användning till grönytor. Arten har god övervintringsförmåga, är mycket skuggtålig och slitstark med mycket hög skottäthet. Den gror snabbt efter sådd och startar tillväxten tidigare på våren än ängsgröe, men är inte lik snabb och tidig som rajgräs. Bladen är plana eller sammanrullade med mittfåra och sträv ovansida. Vidare är de hårda och vassa (innehåller kisel syra (H_4SiO_4)), något som kan förorsaka slitna och vitfärgade snittytor om klippverktyget är oskarpt och dåligt. Färgen är ljus grön (allt för ljus enligt somliga, bild 5). Arten klarar klipphöjder ned till 10 mm och passar bäst i blandning med ängsgröe. Den är mest aktuell till fotbollsplaner, tee, semiruff och andra skuggiga områden.

I de nordiska försöken är det för tillfället endast en sort som testats. Den är jämförd med ängsgröe.

Bild 5. Tuvtåtel av sorten Barcampisia omgiven av rajgräs och ängsgröe i fältförsök vid Landvik. Tuvtåteln utmärker sig med sin ljusa färg. Foto: Trygve S. Aamlid.

Testsort:

Namn / förädlingsbeteckning:	Barcampsia					
Ursprung:	Nederland					
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3 mm):					
	Fairway (7-15 mm):					
	Gräsmatta (3-4 cm):					
	Extensiv gräsmark:					
Täthet:	Tät, som Limousine ängsgröe i gräsmatta.					
Bladbredd:	Något breda, som Limousine ängsgröe i gräsmatta.					
Färg:	Ljusgrön, betydligt ljusare än ängsgröe i gräsmatta.					
Etablering efter sådd:	Medel, betydligt snabbare än ängsgröe i gräsmatta.					
Växtstart på våren:	Tidig, och något tidigare än ängsgröe i gräsmatta.					
Höjdtillväxt	Stor, betydligt större än ängsgröe i både gräsmatta och extensiv gräsmark.					
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god i både gräsmatta och extensiv gräsmark, som Limousine ängsgröe i gräsmatta. Klimatzon 2: Mycket god i både gräsmatta och extensiv gräsmark, som Limousine ängsgröe i gräsmatta.					
Sjukdomstolerans under säsong:						
Filtbildning (thatch):						
Rekommendation:	Allsidig, bra och varaktig sort med något för ljus färg. Rekommenderas till fotbollsplaner, fairway/tee och gräsmatta i båda klimatzonerna. Används något på marknaden.					

Andra sorter:

Sorter på den nordiska marknaden som inte är provade i försök:
Gator, Sibir, Trakaj och Voyager.

3.6. *Festuca arundinacea* Schreb. - Rörsvingel - Strandsvingel - Strandsvingel

Rörsvingel har använts länge till gräsmattor i USA, men är en förhållandevis ny gräsart till grönytor i Nord-Europa. Arten är ett tuvliknande gräs med styva och grova blad. I Norden förekommer den i vilt tillstånd på torra lokaler som till exempel strandängar. Vilt växande rörsvingel och sorter till foderproduktion är grova och tuvbildande, medan nya, förädlade grössorter har en högre täthet, finare och mindre styva blad och anses som ett användbart alternativ till vanliga gräsmattor och extensiv gräsmark. Rörsvingel utvecklar ett stort och djupt rotsystem har en bättre värme- och torktolerans än de övriga gräsarterna för grönytor. Den klarar sig med lägre gödselgiva än ängsgröe och rajgräs, angripes endast lite av sjukdom och har bra salttolerans. Den har bra slitstyrka, och övervintringsförmågan är minst lika bra som för engelskt rajgräs. Rörsvingel tål emellertid inte låga klipphöjder, i USA rekommenderas inte klipphöjder under 38 mm.

Rörsvingel används i högre utsträckning i Syd-Europa och i andra världsdelar än i Skandinavien, dock förekommer den till viss del i gräsfröblandningar till extensiv naturmark i Danmark.

Sorter på den nordiska marknaden som inte är testade i försök:
Finelawn och Asterix.

3.7. *Festuca rubra* L. - Rödsvingel - Rødsvingel - Rød svingel

- ❖ *F.r. ssp. commutata* - Rödsvingel utan utlöpare
- ❖ *F.r. ssp. trichophylla* (syn. *F.r. ssp. litoralis*) - Rödsvingel med korta utlöpare
- ❖ *F.r. ssp. rubra* - Rödsvingel med långa utlöpare

Rödsvingel är en relativt vinterhärdig och anspråklös art som växer över hela Norden. Den konkurrerar bra under torra förhållanden och på mindre näringsrik mark. Arten har smala och sammanrullade blad. Utan klippning växer rödsvingel som enkelt strå eller i glesa tuvor med bågformat skott. Rödsvingel har mycket sämre slitstyrka än ängsgröe och engelskt rajgräs, men den har hög skuggtolerans och kan klippas ned till 5 mm på green. Den är också motståndskraftig mot de flesta svampsjukdomar. Rödsvingel tunnas ut och ersätts av andra gräsarter vid kraftig gödsling, vattning, klippning under 5 mm och vid stort slitage under fuktiga förhållanden.

Inom grönytor i Norden räknas rödsvingel som en mycket värdefull art med stort användningsområde, allt från golfgreenar till extensiva gräsmarker. Rödsvingel är en mycket variationsrik art som delas in i flera underarter. Inom användningsområdet för grönytor är det vanligt att skilja på rödsvingel utan underjordiska utlöpare (*Festuca rubra* ssp. *commutata*), rödsvingel med korta underjordiska utlöpare (*Festuca rubra* ssp. *trichophylla*) och rödsvingel med långa underjordiska utlöpare (*Festuca rubra* ssp. *rubra*).

Bild 6. Färgskillnader mellan olika sorter av rödsvingel i fairwayförsök vid Landvik, tidig vår år 2007. De ljusa parcellerna till vänster är engelskt rajgräs. Foto: Trygve S. Aamlid.

3.7.1. *F.r. ssp. commutata* - Rödsvingel utan utlöpare

Rödsvingel utan utlöpare är en strängt tubbildande gräsart som i vilt tillstånd huvudsakligen växer i torkutsatta områden i Sydsverige och Danmark. I likhet med underarten med korta utlöpare (nästa avsnitt) bildar den en tät matta, men slitstyrkan är endast medelgod. Av rödsvingel är det den här underarten som har den allsidiga användningsområdet. Den kan användas både på golfgreen, fairway, gräsmatta och extensiv gräsmark.

Referenssorter: Namn / förädlings-
beteckning:

Center

Ursprung:

Nederland

Plats och typ av
provning:

(Sista året i provning)

	Klimatzon 1			Klimatzon 2		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
Green (3-5 mm):		*	06*		06*	
Fairway (7-15 mm):		*	*	*	02*	
Gräsmatta (3-4 cm):	*	95	02	95*	06*	06*
Extensiv gräsmark:			02		06	

Täthet:

Tät både på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Bladbredd:

Mycket smala.

Färg:

Något mörkgrön, mörkare än Calliope.

Etablering efter sådd:

Långsam både på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Växtstart på våren:

Sen på green, medel i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Höjdtillväxt

Medel till stor, som Calliope på green, men större i gräsmatta. Lägre än Koket i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Övervintring och
varaktighet:

Zon 1: Mycket god på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Zon 2: Medelgod på green, mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Sjukdomstolerans under
säsong:

Mycket god i både zon 1 och 2, speciellt på green.

Filtbildning (thatch):

Lite på green.

Rekommendation:

'Gammal och bra', allsidig sort. En av de mest använda rödsvingelsorter utan utlöpare på marknaden. Rekommenderas både till green, fairway/tee, gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna.

-Ingår i nordiska sortförsök för gräsmatta och fairway/tee, år 2005-2008 och år 2007-2010, samt sortförsök för fairway/tee vid Östra Ljungby, år 2005-2008, och nordiska sortförsök för green, år 2007-2010. Sistnämnda innebär även provning på Island.

Namn / förädlings-
beteckning:

Calliope

Ursprung:

Danmark

Plats och typ av
provning:

(Sista året i provning)

	Klimatzon 1			Klimatzon 2		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
Green (3-5 mm):			06		06	
Fairway (7-15 mm):					98	
Gräsmatta (3-4 cm):	04		98		06	04
Extensiv gräsmark:			98		06	

Täthet:

Tät, tendens till tätare än Center på green. Tät till något tät i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Bladbredd:

Mycket smala.

Färg:

Medel till ljusgrön, ljusare än Center. Dålig höst/vinterfärg i gräsmatta.

Etablering efter sådd:

Långsam, som Center, speciellt på green.

Växtstart på våren:

Sen, något senare än Center, speciellt på green.

Höjdtillväxt

Medel till stor, som Center på green, men lägre i gräsmatta. lägre än Koket i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Övervintring och
varaktighet:

Zon 1: Mycket god på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark, men tendens till sämre än Center på green.

Zon 2: Medelgod på green, gräsmatta och extensiv gräsmark, men tendens till sämre än Center.

Sjukdomstolerans under
säsong:

God på green, klart lägre tolerans än Center i zon 1.

Generellt högre tolerans i zon 2.

Filtbildning (thatch):

Lite, tendens till något mer än Center på green.

Rekommendation:

Bra sort, rekommenderas till både green, fairway/tee, gräsmatta och extensiv gräsmark i klimatzon 1. Mindre god kvalitet och övervintring på green i klimatzon 2, men rekommenderas till fairway/tee, gräsmatta och extensiv gräsmark också i denna klimatzon. Mycket använd på marknaden.

Namn / förädlingsbeteckning:	Juliska						
Ursprung:	Finland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):		95		95		04
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något smala. Mindre tät än Calliope och Center.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, ljusare än Calliope.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, större än Center och Calliope.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god. Zon 2: Mycket god.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas för gräsmatta i klimatzon 2, huvudsakligen på grund av god övervintringsförmåga. Mycket använd sort på den finska marknaden. Endast provad för green.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Koket						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):					02	
	Gräsmatta (3-4 cm):	73	87	02	87	06	94
	Extensiv gräsmark:			02		06	
Täthet:	Något tät i gräsmatta och extensiv gräsmark. Mindre tät än Calliope och Center.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, något ljusare än Center.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:	Medeltidig, lik Center och Calliope i gräsmatta och gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, större än Center och Calliope i gräsmatta och gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Medel till mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas inte till green eller fairway/tee. Kan användas till vanlig gräsmatta och extensiv gräsmark i både klimatzon 1 och 2, men bättre sorter finns på marknaden. Mycket använd på marknaden tidigare, mindre i dag.						
	-Ingår i sortförsök för fairway/tee vid Östra Ljungby, år 2005-2008.						

Testsorter:

Namn / förädlingsbeteckning:	Alice					
Ursprung:	Nederland					
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):					
	Fairway (7-15 mm):			02		
	Gräsmatta (3-4 cm):			02		02
	Extensiv gräsmark:			02		
Täthet:	Tät, som Center i gräsmatta och extensiv gräsmark.					
Bladbredd:	Mycket smala.					
Färg:	Medel till mörkgrön, något mörkare än Center.					
Etablering efter sådd:	Långsam, som Center i både gräsmatta och extensiv gräsmark.					
Växtstart på våren:	Sen, som än Center i både gräsmatta och extensiv gräsmark.					
Höjdtillväxt	Stor, som Center i både gräsmatta och extensiv gräsmark.					
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god både i gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Mycket god både i gräsmatta och extensiv gräsmark.					
Sjukdomstolerans under säsong:						
Filtbildning (thatch):						
Rekommendation:	Jämbördiga med de bästa sorterna. Kan rekommenderas till fairway/tee, gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna. Inte provad för green. -Ingår i sortförsök för fairway/tee på Östra Ljungby, år 2005-2008.					

Namn / förädlingsbeteckning:	Barbirdie					
Ursprung:	Nederland					
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06		
	Fairway (7-15 mm):			06		
	Gräsmatta (3-4 cm):					
	Extensiv gräsmark:					
Täthet:	Tät, som Center.					
Bladbredd:	Mycket smala.					
Färg:	Något mörkgrön, något ljusare än Center.					
Etablering efter sådd:	Medelsnabb, snabbare än Center.					
Växtstart på våren:	Sen, något tidigare än Center.					
Höjdtillväxt	Stor, som Center.					
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god. Zon 2: Medelgod, tendens till sämre än Center i zon 2.					
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i både zon 1 och 2, som Center.					
Filtbildning (thatch):	Lite, som Center.					
Rekommendation:	Kan användas på green, men rekommenderas likväl varken i klimatzon 1 eller klimatzon 2, då bättre sorter finns på marknaden. Rekommenderas med tvivel till fairway/tee i klimatzon 1. Endast provad för green.					

Namn / förädlingsbeteckning:	Bargreen																																						
Ursprung:	Nederland																																						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>																																			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland																																	
(Sista året i provning)	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Green (3-5 mm):</td> <td></td> <td></td> <td>06</td> <td></td> <td>06</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Fairway (7-15 mm):</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>02</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Gräsmatta (3-4 cm):</td> <td>01</td> <td>94</td> <td>02</td> <td>94</td> <td>02</td> <td>94</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Extensiv gräsmark:</td> <td></td> <td></td> <td>02</td> <td></td> <td>02</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>							Green (3-5 mm):			06		06			Fairway (7-15 mm):					02			Gräsmatta (3-4 cm):	01	94	02	94	02	94		Extensiv gräsmark:			02		02		
Green (3-5 mm):			06		06																																		
Fairway (7-15 mm):					02																																		
Gräsmatta (3-4 cm):	01	94	02	94	02	94																																	
Extensiv gräsmark:			02		02																																		
Täthet:	Tät, som Center både på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.																																						
Bladbredd:	Mycket smala.																																						
Färg:	Medel till ljusgrön, ljusare än Center. Bättre vinterfärg än Calliope i gräsmatta.																																						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Center, speciellt på green.																																						
Växtstart på våren:	Sen, som Center både på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.																																						
Höjdtillväxt	Stor, som Center på green. Låg till medel i gräsmatta och extensiv gräsmark.																																						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Medelgod, med tendens till bättre än Center på green. Mycket till medelgod i gräsmatta och extensiv gräsmark.																																						
Sjukdomstolerans under säsong:	God till mycket god på green, men lägre tolerans än Center i zon 1. God tolerans i zon 2.																																						
Filtbildning (thatch):	Lite, som Center, på green.																																						
Rekommendation:	Bra sort med fin kombination av skottäthet och övervintringsförmåga. Rekommenderas både till green, fairway, gräsmatta och extensiv gräsmark i klimatzon 2. Till green i klimatzon 1 finns bättre sorter, men sorten kan tryggt rekommenderas till fairway/tee, gräsmatta och extensiv gräsmark också i denna klimatzon. Mycket använd på marknaden.																																						
Namn / förädlingsbeteckning:	Bellaire																																						
Ursprung:	Danmark																																						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>																																			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland																																	
(Sista året i provning)	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Green (3-5 mm):</td> <td></td> <td></td> <td>06</td> <td></td> <td>06</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Fairway (7-15 mm):</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Gräsmatta (3-4 cm):</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Extensiv gräsmark:</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>							Green (3-5 mm):			06		06			Fairway (7-15 mm):								Gräsmatta (3-4 cm):								Extensiv gräsmark:							
Green (3-5 mm):			06		06																																		
Fairway (7-15 mm):																																							
Gräsmatta (3-4 cm):																																							
Extensiv gräsmark:																																							
Täthet:	Tät, som Center.																																						
Bladbredd:	Mycket smala.																																						
Färg:	Mörkgrön, mörkare än Center.																																						
Etablering efter sådd:	Medelsnabb, snabbare än Center.																																						
Växtstart på våren:	Sen, som Center.																																						
Höjdtillväxt	Medelstor, lägre än Center.																																						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Dålig. Zon 2: Mycket dålig.																																						
Sjukdomstolerans under säsong:	God, klart lägre tolerans än Center i zon 1. Hög tolerans i zon 2.																																						
Filtbildning (thatch):	Lite, som Center.																																						
Rekommendation:	På grund av dålig övervintring kan denna sorten inte rekommenderas, varken i klimatzon 1 eller 2. Endast provad för green.																																						

Namn / förädlingsbeteckning:	Blenheim (DP 77-9620)						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06		06	
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):					06	06
	Extensiv gräsmark:					06	
Täthet:	Tät, som Center både på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, något mörkare än Center.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Center både på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, något tidigare än Center både på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, något lägre än Center på green. Mycket lik i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god på green. Zon 2: Medelgod på green. Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i både zon 1 och 2 på green, som Center.						
Filtbildning (thatch):	Lite, som Center, på green						
Rekommendation:	Rekommenderas till green, fairway/tee, gräsmatta och gräsmark i klimatzon 1. För klimatzon 2 finns bättre sorter till green, men sorten rekommenderas till fairway/tee, gräsmatta och extensiv gräsmark också i denna klimatzon.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Casanova						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):					06	04
	Extensiv gräsmark:					06	
Täthet:	Gles till något tät, klart mindre tät än Center och Calliope i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, tendens till mörkare än Center.						
Etablering efter sådd:	Långsam, men tendens till snabbare än Center i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, men tendens till tidigare än Center i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, betydligt större än Center i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Inte provad. Zon 2: Medel till mycket god i både gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Inte provad i klimatzon 1. För klimatzon 2 finns bättre sorter till både gräsmatta och extensiv gräsmark. Inte provad för green eller fairway/tee.						

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Capriccio						
	Danmark						
	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, mycket lik Calliope och Center.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Ljus till något mörkgrön, något ljusare än Center och Calliope.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, större än Calliope.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god som Center och Calliope.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Mycket god sort för gräsmatta. Rekommenderas till gräsmatta i klimatzon 1. Endast provad i gräsmatta till dags dato.						
	*Ingår i nordiska försök för fairway/tee och gräsmatta år 2005-2008.						

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Carina						
	Danmark						
	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät, mindre tät än Center och Calliope i både gräsmatta och fairway.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, som Center. Dålig höst/vinter färg i gräsmatta.						
Etablering efter sådd:	Långsam, men något tidigare än Center i både gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, men något tidigare än Center i både gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, och större än Center och Calliope i både gräsmatta och extensiv gräsmark						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god i både gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Mycket god i både gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	För liten skottäthet för green och fairway/tee. Kan användas till både gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna, men bättre sorter finns på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Darwin						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3 mm):			06		06	
	Fairway (7-15 mm):					02	
	Gräsmatta (3-4 cm):		99	02	99	02	00
	Extensiv gräsmark:			02		02	
Täthet:	Tät, som Center både på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Mycket mörkgrön, klart mörkare än Center.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Center både på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, som Center både på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Medel till stor, som Center både på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Medelgod på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark, tendens till sämre än Center.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god på green, både i zon 1 och 2, som Center.						
Filtbildning (thatch):	Lite, som Center, på green.						
Rekommendation:	Speciellt mörk sort. Rekommenderas inte till green i någon av klimatzonerna, då bättre sorter finns på marknaden. Hävdar sig bäst i klimatzon 2 och kan här rekommenderas till både fairway/tee, gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Frida						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):		84	85	84	85	96
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, mycket lik Center.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Mörkgrön, mörkare än Center.						
Etablering efter sådd:	Tidig.						
Växtstart på våren:	Stor, ungefär som Center.						
Höjdtillväxt	Stor, ungefär som Center.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god som Center och Koket. Zon 2: Medel till mycket god, ungefär som Center och Koket.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	'Bra och gammal' sort för gräsmatta som fortsatt kan användas till fairway/tee, gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna. Bättre sorter finns emellertid på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Kiruna						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06		06	
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	99					
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, som Center på green. Tätare än Calliope i gräsmatta.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, något ljusare än Center på green. Dålig höst/vinterfärg i gräsmatta.						
Etablering efter sådd:	Snabb, snabbare än Center på green.						
Växtstart på våren:	Sen, något senare än Center på green.						
Höjdtillväxt	Stor, lik Center på green och lik Calliope i gräsmatta.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god på green och gräsmatta. Zon 2: Medelgod, men klart bättre än Center på green.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i både zon 1 och 2, som Center, på green.						
Filtbildning (thatch):	Lite, som Center, på green.						
Rekommendation:	Mycket god sort. Rekommenderas till green och fairway/tee i båda klimatzonerna och till gräsmatta i klimatzon 1. Frö är för tillfället inte tillgängligt på marknaden.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Liroyal						
Ursprung:	Tyskland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	96					
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles till något tät, klart mindre tät än Calliope och Center.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Ljus till något mörkgrön, ljusare än Center och Calliope.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, ungefär som Calliope.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god, som Center och Calliope. Zon 2: Inte provad.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas inte för något användningsområde, då bättre sorter finns på marknaden. Endast provad i gräsmatta i klimatzon 1. Används till viss del på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Maritza (DP 77-9624)						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06		06	
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	05				06	06
	Extensiv gräsmark:					06	
Täthet:	Tät, som Center både på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, som Center. Dålig höst/vinterfärg i gräsmatta.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Center både på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, som Center på green. Något tidigare än Center i gräsmatta.						
Höjdtillväxt	Medel, något lägre än Center både på green och i gräsmatta.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god på green. Zon 2: Medelgod, tendens till sämre än Center på green. Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i både zon 1 och 2, som Center, på green.						
Filtbildning (thatch):	Lite, som Center, på green.						
Rekommendation:	Rekommenderas inte till green i någon klimatzon, då bättre sorter finns på marknaden. Rekommenderas till fairway/tee, gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Nadia						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):					98	
	Gräsmatta (3-4 cm):			98		98	
	Extensiv gräsmark:			98		98	
Täthet:	Tät, som Center.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, som Center.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Center både i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, men något tidigare än Center både i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, något större än Center och Calliope både i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god både i gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Mycket god både i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	En bra sort till många ändamål. Rekommenderas till fairway/tee, gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna. Inte provad för green.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Olivia						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):					02	
	Gräsmatta (3-4 cm):		95	02	95	02	93
	Extensiv gräsmark:			02		02	
Täthet:	Tät, som Center i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, något ljusare än Center.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Center både i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, som Center i både gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, något större än Center, speciellt i gräsmatta.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god både i gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Mycket god både i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							

Rekommendation: Rekommenderas till fairway/tee, gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna. Används till viss del på marknaden. Inte provad för green.

Namn / förädlingsbeteckning:	Rainbow						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):		95	93	95	93	01
	Extensiv gräsmark:					93	
Täthet:	Tät, ungefär som Center i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, som Center.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Center i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, som Center i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, större än Center.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Center. Zon 2: Mycket god i gräsmatta och gräsmark, som Center						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							

Rekommendation: Bra sort. Rekommenderas till gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna, visst utsäde kan anskaffas. Inte provad för green.

Namn / förädlingsbeteckning:	Raisa						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3 mm):						
	Fairway (7-15 mm):		*				
	Gräsmatta (3-4 cm):	04					04
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, mycket lik Center och Calliope.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Ljusgrön, ljusare än Center och Calliope.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, större än Center och Calliope.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god, som Center och Calliope. Zon 2: Mycket god, som Center och Calliope.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Bra sort. Kan rekommenderas till fairway/tee och gräsmatta i båda klimatzonerna. Inte provad på green eller extensiv gräsmark. Används på marknaden. -Ingår i sortförsök för fairway/tee vid Östra Ljungby, år 2005-2008.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Raymond						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):			93	93		96
	Extensiv gräsmark:			93	93		
Täthet:	Något tät till tät, mindre tät än Calliope och Center i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Mörkgrön, mörkare än Center och Calliope.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Center i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, som Center i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, större än Center.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Center. Zon 2: Medelgod, sämre än Center.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Kan användas, men klart bättre sorter finns på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Rossignol						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06		06	
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, som Center.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, något ljusare än Center.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Center.						
Växtstart på våren:	Sen, något senare än Center.						
Höjdtillväxt	Stor, som Center.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god. Zon 2: Medelgod, tendens till sämre än Center.						
Sjukdomstolerans under säsong:	God, svagare än Center i zon 1. Mycket god i zon 2.						
Filtbildning (thatch):	Lite, som Center.						
Rekommendation:	Rekommenderas inte till green i någon klimatzon, då bättre sorter finns på marknaden. Endast provad för green.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Soberana						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06		06	
	Fairway 7-15 mm):					02	
	Gräsmatta (3-4 cm):			02		02	
	Extensiv gräsmark:			02		02	
Täthet:	Något tät, något mindre tät än Center på green, som Center i gräsmatta.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, något mörkare än Center.						
Etablering efter sådd:	Långsam, något snabbare än Center, både på green och i gräsmatta.						
Växtstart på våren:	Sen, något tidigare än Center, speciellt på green.						
Höjdtillväxt	Stor, men lägre än Center på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god. Zon 2: Medelgod på green, men bättre än Center. Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i både zon 1 och 2, som Center, på green.						
Filtbildning (thatch):	Lite, som Center, på green.						
Rekommendation:	Rekommenderas till green, fairway/tee, gräsmatta och extensiv gräsmark i klimatzon 2 på grund av god övervintringsförmåga. För klimatzon 1 finns bättre sorter till samtliga användningsområden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	SW Cygnus						
Ursprung:	Sverige						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):			06		06	
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):					06	
	Extensiv gräsmark:					06	
Täthet:	Gles, mer öppen än Center och Calliope både på green, i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, som Center.						
Etablering efter sådd:	Långsam, senare än Center, både på green och gräsmatta.						
Växtstart på våren:	Sen, men något tidigare än Center, både på green och gräsmatta.						
Höjdtillväxt	Stor, lik Center på green och Koket i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god på green och troligen i gräsmatta. Zon 2: Medelgod på green, gräsmatta och extensiv gräsmark. Tendens till bättre än Center på green.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god, på green i båda klimatzonerna, som Center.						
Filtbildning (thatch):	Lite, som Center, på green.						
Rekommendation:	Mindre bra sort till green. Klart bättre sorter finns också till fairway/tee, gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Tatjana						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	75	97	85	97	85	93
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät, klart mindre tät än Calliope och Center, mer lik Koket.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Ljus till något mörkgrön, ljusare än Center och Calliope. Bra höst/vinterfärg.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, ungefär som Calliope.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god, som Center och Calliope. Zon 2: Mycket god, som Center och Calliope.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Ingen bra sort för gräsmatta. Används något till extensiv gräsmark i klimatzon 1, men nyare och bättre sorter finns på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Waldorf						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	(75) 94	99	85	99	85	94
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, mycket lik Center.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Medel till mörkgrön, något mörkare än Center.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, ungefär som Center.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god, som Center. Zon 2: Medelgod, något sämre än Center.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	'Bra och gammal' sort som fortsatt rekommenderas till gräsmatta och fairway/tee i båda klimatzonerna. Inte provad på green eller extensiv gräsmark. Används något på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Wilma						
Ursprung:	Sverige						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):			*		02*	
	Gräsmatta (3-4 cm):	87*	99	02	99	02*	94*
	Extensiv gräsmark:			02		02	
Täthet:	Gles till något tät, lik Koket i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, som Center.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Center både i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, som Center i gräsmatta, något senare i extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, större än Center, liknar Koket, speciellt i gräsmatta.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god både gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Mycket god i både gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Mindre aktuell sort för gräsmatta i dag, då bättre sorter finns. Rekommenderas till extensiv gräsmark i båda klimatzonerna. Används något på marknaden. -Ingår i nordiska sortförsök för gräsmatta och fairway/tee, år 2005-2008 och år 2007-2010.						

Andra sorter:

Namngivna sorter som ingår i danska försök för gräsmatta år 2004-2007:
Lucinda.

Namngivna sorter som ingår i nordiska försök för fairway/tee och gräsmatta, år 2005-2008:
Bardiva, Greensleeves, Legende, Libori och Margret.

Namngivna sorter som ingår i försök för fairway/tee vid Östra Ljungby naturbruksgymnasium, år 2005-2008:
Libori, Margret, Musica och Salut.

Namngivna sorter som ingår i nordiska försök för fairway och gräsmatta, år 2007-2010:
Excellence.

Namngivna sorter som ingår i nordiska greenförsök, år 2007-2010:
Barswing, Excellence, Greensleeves, Linda, Margret och Musica.

3.7.2. *F.r. ssp. trichophylla* - Rödsvingel med korta utlöpare

Rödsvingel med korta utlöpare är i likhet med rödsvingel utan utlöpare en vilt växande art i Sydsverige och Danmark, men trivs som regel något närmare kusten. Ofta påstås rödsvingel med korta utlöpare vara tidigare på våren och tåla mer salt, torra och slitage, men lägre vinterpåkänningar, än rödsvingel utan utlöpare. Det råder dock stora sortskillnader inom de båda underarterna. På grund av de underjordiska utlöparna (rhizomerna) har rödsvingel med korta utlöpare en viss förmåga att läka sår i mattan, dock inte lika bra som rödsvingel med långa utlöpare. *Trichophylla*-typerna lämpar sig både till green, fairway, tee och gräsmatta, och många av dem blir mycket täta när de klipps kort. Till extensiva gräsmarker är underarten mindre aktuell än rödsvingel utan utlöpare. Tidigare var det få sorter på marknaden, men på senare år har antalet ökat.

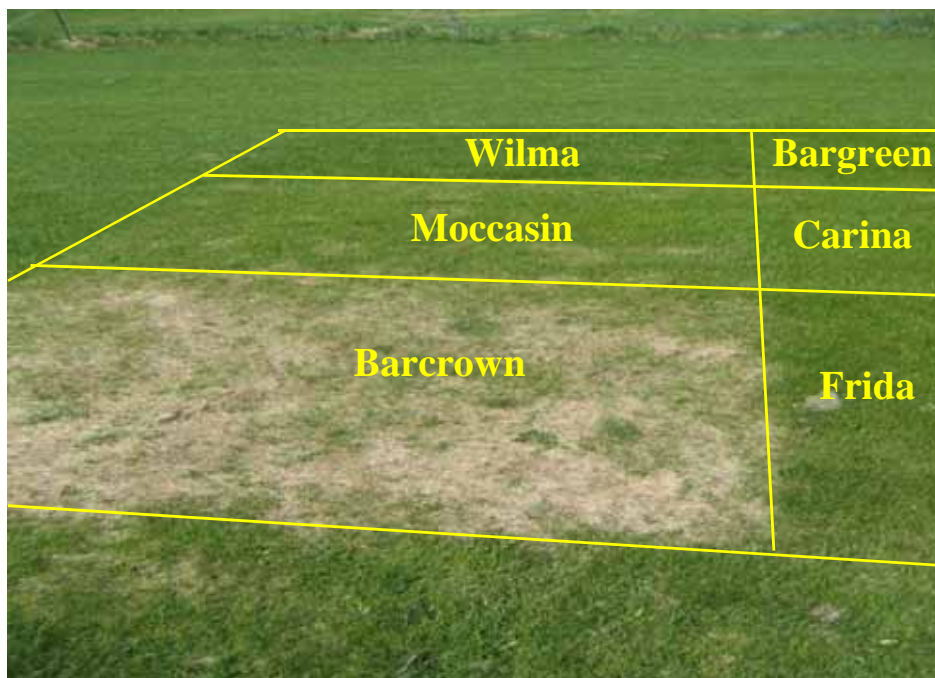

Bild 7. Rödsvingel Barcrown försvagat efter vintern, Landvik (klimatzon 1), maj år 2006.
Foto: Trygve S. Aamlid.

Referenssorter:

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Klimatzon 1			Klimatzon 2		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)						
Green (3-5 mm):			06		06	
Fairway (7-15 mm):		*	*	*	*	
Gräsmatta (3-4 cm):	06*	99	89	99*	89*	94*
Extensiv gräsmark:			89		89	
Täthet:	Tät, något tätare än Center (<i>F.r. commutata</i>), speciellt på green.					
Bladbredd:	Mycket smala.					
Färg:	Något mörkgrön, ungefär som Center (<i>F.r. commutata</i>). Dålig höst/vinterfärg i gräsmatta.					
Etablering efter sådd:	Medelsnabb, snabbare än Center (<i>F.r. commutata</i>), speciellt på green.					
Växtstart på våren:	Medeltidig, tidigare än Center (<i>F.r. commutata</i>) på green, men senare i gräsmatta.					
Höjdtillväxt	Medel till stor.					
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod på green, mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Dålig på green, dålig till medelgod i gräsmatta och extensiv gräsmark.					
Sjukdomstolerans under säsong:	God på green i zon 1. Mycket god i zon 2. Sjukdom kan förekomma vid varma och fuktiga förhållanden på hösten.					
Filtbildning (thatch):	Lite, med tendens till mer än Center (<i>F.r. commutata</i>) på green.					
Rekommendation:	'Gammal och bra' sort. En av de mest använda rödsvingelsorter med korta utlöpare. Rekommenderas till green, fairway/tee, gräsmatta och extensiv gräsmark i zon 1, men inte i zon 2 på grund av faran för vinterskador.					
	- Ingår i nordiska sortförsök för gräsmatta och fairway/tee, år 2005-2008 och år 2007-2010, samt sortförsök för fairway/tee vid Östra Ljungby, år 2005-2008.					

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Klimatzon 1			Klimatzon 2		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)						
Green (3-5 mm):						
Fairway (7-15 mm):					02	
Gräsmatta (3-4 cm):		99	02	99	06	96
Extensiv gräsmark:			02		06	
Täthet:	Något tät i gräsmatta, mindre tät än Barcrown och Center (<i>F.r. commutata</i>).					
Bladbredd:	Mycket smala.					
Färg:	Något mörkgrön, ungefär som Center (<i>F.r. commutata</i>).					
Etablering efter sådd:	Långsam, ungefär som Center (<i>F.r. commutata</i>) i gräsmatta och extensiv gräsmark.					
Växtstart på våren:	Sen, ungefär som Center (<i>F.r. commutata</i>) i gräsmatta och extensiv gräsmark.					
Höjdtillväxt	Stor, större än Center (<i>F.r. commutata</i>) i gräsmatta och extensiv gräsmark.					
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod i gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Medelgod i gräsmatta och extensiv gräsmark.					
Sjukdomstolerans under säsong:						
Filtbildning (thatch):						
Rekommendation:	Rekommenderas varken i klimatzon 1 eller klimatzon 2, då klart bättre sorter för alla användningsområden finns på marknaden. Fortfarande något använd.					

Testsorter:

Namn / förädlingsbeteckning:	Amarone						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):	*	*		*		
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	06					
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät till tät, men mindre tät än Barcrown.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, som Barcrown.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god, som Barcrown. Zon 2: Inte provad.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas till gräsmatta och fairway i klimatzon 1. Inte provad i klimatzon 2 eller för extensiv gräsmark.						
	*Ingår i nordiska försök för green år 2007-2010, vilket även innebär provning på Island.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Barmalia (2FR 719)						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):				06		
	Extensiv gräsmark:				06		
Täthet:	Något tät till tät, klart tätare än Lovisa, men mindre tät än Center (<i>F.r. commutata</i>) i gräsmatta.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, ungefär som Lovisa.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Lovisa i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, som Lovisa i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, som Lovisa i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Inte provad. Zon 2: Medel till mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark, tendens till bättre än Lovisa.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod till god sort. Rekommenderas till gräsmatta och extensiv gräsmark i klimatzon 2. Inte provad i klimatzon 1.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Baroyal						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):		06	06			
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						03
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, som Barcrown på green, tätare än Center (<i>F.r. commutata</i>) i gräsmatta.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, mörkare än Barcrown.						
Etablering efter sådd:	Långsam, senare än Barcrown på green.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Barcrown på green.						
Höjdtillväxt	Stor, som Barcrown på green.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god på green, tendens till bättre än Barcrown. Zon 2: Medelgod på green, tendens till bättre än Barcrown. Mycket god i gräsmatta, bättre än Center (<i>F.r. commutata</i>).						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god på green, högre tolerans än Barcrown i zon 1 och lik Barcrown i zon 2.						
Filtbildning (thatch):	Lite, tendens till mer än Barcrown på green.						
Rekommendation:	Bra sort med god övervintringsförmåga. Rekommenderas till green, fairway och gräsmatta i klimatzon 2 på grund av övervintringsförmågan.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Cezanne						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3 mm):		06	06			
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):		*				04
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät både på green och gräsmatta, mycket lik Barcrown och Center (<i>F.r. commutata</i>).						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, ungefär som Barcrown.						
Etablering efter sådd:	Långsam, senare än Barcrown på green.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Barcrown på green.						
Höjdtillväxt	Stor, som Barcrown på green, mindre än Center (<i>F.r. commutata</i>) i gräsmatta.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod på green, tendens till bättre än Barcrown. Zon 2: Medelgod, tendens till bättre än Barcrown på green. Dålig till medelgod i gräsmatta, sämre än Center (<i>F.r. commutata</i>).						
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i både zon 1 och 2 på green, som Barcrown.						
Filtbildning (thatch):	Lite, ungefär som Barcrown på green.						
Rekommendation:	Rekommenderas till green och fairway i klimatzon 1. Icke samstämmiga resultat mellan norska greenförsök och finska försök i gräsmatta gör att sorten i klimatzon 2 endast kan rekommenderas till green. Inte provad i extensiv gräsmark. Mycket använd på marknaden.						
* Ingår i dansk sortprovning i gräsmatta år 2004-2007, och i sortprovning i fairway/tee vid Östra Ljungby naturbruks gymnasium år 2005-2008.							

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Cinderella						
	Danmark						
	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):			98			
	94	93	98	93	98		
	Gräsmatta (3-4 cm):			98			
	Extensiv gräsmark:			98			
Täthet:	Något tät, mindre tät än Barcrown, lik Lovisa i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, ungefär som Lovisa. Dålig höst/vinter färg i gräsmatta.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Lovisa i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, som Lovisa i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, som Lovisa i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Lovisa Zon 2: Medelgod i gräsmatta och extensiv gräsmark, tendens till sämre än Lovisa.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas varken i klimatzon 1 eller 2, då klart bättre sorter finns på marknaden.						

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Dawson						
	Nederland						
	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):			*			
		93	85	93	85		
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät, mindre tät än Barcrown och Center (<i>F.r. commutata</i>) i gräsmatta.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Ljusgrön, klart ljusare än Center (<i>F.r. commutata</i>).						
Etablering efter sådd:	Sen, som Center (<i>F.r. commutata</i>).						
Växtstart på våren:	Stor, och större som Barcrown.						
Höjdtillväxt	Stor, och större som Barcrown.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god i gräsmatta, som Barcrown. Zon 2: Medelgod i gräsmatta, något bättre än Barcrown.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas varken i klimatzon 1 eller klimatzon 2, då klart bättre sorter finns på marknaden.						

* Ingår i sortprovning för fairway/tee vid Östra Ljungby, år 2005-2008.

Namn / förädlingsbeteckning:	Joppa						
Ursprung:	Sverige						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät till tät, något mindre tät än Barcrown och Center (<i>F.r. commutata</i>).						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön. Behåller färgen längre på hösten än Center (<i>F.r. commutata</i>).						
Etablering efter sådd:	Sen, som Center (<i>F.r. commutata</i>).						
Växtstart på våren:	Stor, som Barcrown. Större än Center (<i>F.r. commutata</i>).						
Höjdtillväxt	Zon 1: Mycket god i gräsmatta, som Barcrown.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 2: Mycket god i gräsmatta, klart bättre än Barcrown, något under Center (<i>F.r. commutata</i>).						
Sjukdomstolerans under säsong:	Sjukdomstolerans under säsong:						
Filtbildning (thatch):	Filtbildning (thatch):						
Rekommendation:	Inte en av de bästa, klart bättre sorter finns på marknaden för Klimatzon 1. Rekommenderas till gräsmatta i klimatzon 2 på grund av god vinterhärdighet. Inte provad på green eller extensiv gräsmark. Används något på marknaden.						

* Ingår i sortprovning för fairway/tee vid Östra Ljungby, år 2005-2008.

Namn / förädlingsbeteckning:	Leonora						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, något mindre tät än Barcrown på green.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön, ljusare än Barcrown.						
Etablering efter sådd:	Snabb, snabbare än Barcrown på green.						
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Barcrown på green.						
Höjdtillväxt	Stor, som Barcrown på green.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod, tendens till bättre än Barcrown på green.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Zon 2: Dålig till medelgod, tendens till bättre än Barcrown på green.						
Filtbildning (thatch):	Mycket god i både zon 1 och 2, som Barcrown på green.						
Rekommendation:	Lite, ungefär som Barcrown på green.						
Rekommendation:	Rekommenderas varken till gräsmatta, fairway/tee eller green i någon av klimatzonerna, då bättre sorter finns på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Libano						
Ursprung:	Tyskland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	93					
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, som Barcrown.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, större än Barcrown.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god, som Barcrown. Zon 2: Inte provad.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Endast provad till gräsmatta. Rekommenderas till gräsmatta i klimatzon 1. Inte provad i klimatzon 2 eller till extensiv gräsmark.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Lifine						
Ursprung:	Tyskland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):		*				
	Gräsmatta (3-4 cm):	02					
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, som Barcrown.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön? God höst/vinterfärg i gräsmatta.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, som Barcrown.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god, som Barcrown. Zon 2: Inte provad.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Än så länge endast provad till gräsmatta. Rekommenderas till gräsmatta i klimatzon 1. Inte provad i klimatzon 2 eller till extensiv gräsmark.						
	* Ingår i sortprovning för fairway/tee vid Östra Ljungby, år 2005-2008.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Smirna					
Ursprung:	Danmark					
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):					
	Fairway (7-15 mm):					
	Gräsmatta (3-4 cm):			93		
	Extensiv gräsmark:					
Täthet:	Något tät till tät, men mindre tät än Barcrown.					
Bladbredd:	Mycket smala.					
Färg:	Något mörkgrön. Dålig höst/vinter färg i gräsmatta.					
Etablering efter sådd:						
Växtstart på våren:						
Höjdtillväxt	Stor, större än Barcrown.					
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod, tendens till sämre än Barcrown. Zon 2: Inte provad.					
Sjukdomstolerans under säsong:						
Filtbildning (thatch):						
Rekommendation:	Endast provad till gräsmatta. Rekommenderas till gräsmatta i klimatzon 1. Inte provad i klimatzon 2 eller till extensiv gräsmark.					

Andra sorter:

Namn-givna sorter som ingår i danska försök för gräsmatta, år 2004-2007:
Helena.

Namn-givna sorter som ingår i nordiska försök för fairway/tee och gräsmatta, år 2005-2008:
Helena och Seabreeze GT.

Namn-givna sorter som ingår i nordiska försök för fairway/tee, Östra Ljungby naturbruksgymnasium, 2005-2008:
Borluna, Moccasin och Reggae.

Namn-givna sorter som ingår i nordiska försök för fairway och gräsmatta, år 2007-2010:
Niola.

Namn-givna sorter som ingår i nordiska greenförsök, år 2007-2010:
Corrida, Niola och Viktorka.

Andra sorter på den nordiska marknaden som inte är provade i försök:
Barpearl.

3.7.3. *F.r. ssp. rubra* - Rödsvingel med långa utlöpare

Rödsvingel med långa utlöpare är den underart av rödsvingel som i vilt tillstånd är den mest utbredda i Norden. Skotttätheten är i stort sett mindre, bladen bredare och höjdtillväxten större än hos de andra underarterna. Generellt bildar sorter med långa utlöpare mer öppna och glesa mattor, men det finns sorter som bildar lika bra gräsmattor som enskilda *commutata*-sorter. I läroböcker uppges ofta att övervintringsförmågan är sämre än hos *commutata*-sorter, men här förekommer det en stor sortvariation (bild 8). På grund av de långa utlöparna kan *rubra*-sorter läka skador i mattan snabbare än andra sorter av rödsvingel, men i jämförelse med ängsgröe och krypven är förmågan att självläka klart sämre. Rödsvingel med långa utlöpare klarar dessutom torra och höga sommartemperaturer bättre än de andra underarterna av rödsvingel. Såväl förr som i dag används mycket frö av denna rödsvingelvariant till ruff och andra extensiva gräsmarker. Detta tack vare utlöparnas förmåga att armara det övre markskiktet samt att fröet ofta är billigt, något som är av stor betydelse vid åtgång av stora kvantiteter. Det avsätts stora resurser på att förädla fram nya *rubra*-sorter som kombinerar en stor fröproduktion och en god gräskvalité. De bästa sorterna är i dag användbara till vanlig gräsmatta och möjligen fairway, men till green är det inte tillräckligt bra. Ingen av sorterna är därför provade på green.

Referenssorter:

Namn / förädlings-

beteckning:

Ursprung:

Plats och typ av
provning:

(Sista året i provning)

Täthet:

Bladbredd:

Färg:

Etablering efter sådd:

Växtstart på våren:

Höjdtillväxt

Övervintring och

varaktighet:

Sjukdomstolerans under

säsong:

Filtbildning (thatch):

Rekommendation:

Namn / förädlings-
beteckning:

Ursprung:

Plats och typ av
provning:

(Sista året i provning)

Täthet:

Bladbredd:

Färg:

Etablering efter sådd:

Växtstart på våren:

Höjdtillväxt

Övervintring och

varaktighet:

Sjukdomstolerans under

säsong:

Filtbildning (thatch):

Rekommendation:

Cindy

Nederland

	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
Green (3-5 mm):						
Fairway (7-15 mm):					02	
Gräsmatta (3-4 cm):		93	02	93	02	01
Extensiv gräsmark:			02		02	

Gles till något tät i både gräsmatta och extensiv gräsmark, som Herald, tätare än Pernilla.

Mycket smala.

Något mörkgrön.

Långsam, ungefär som Pernilla och Leik i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Sen, ungefär som Pernilla och Leik i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Stor, men mindre än Herald, Pernilla och Leik i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Zon 1: Medel till mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Zon 2: Medelgod i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Rekommenderas till extensiv gräsmark i båda klimatzonerna. Kan användas till gräsmatta som en av de bättre rödsvingelsorter med långa utlöpare i klimatzon 1. Mindre använd på marknaden i dag.

Herald

Nederland

	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
Green (3-5 mm):						
Fairway (7-15 mm):						
Gräsmatta (3-4 cm):		93	93	93	93	06
Extensiv gräsmark:			93		93	

Gles till något tät i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Cindy, tätare än Pernilla.

Mycket smala.

Ljus till något mörkgrön.

Långsam, ungefär som Pernilla och Leik i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Sen, men tidigare än Pernilla och Leik i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Stor, mindre än Pernilla och Leik, men större än Cindy i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Zon 1: Medel till mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Zon 2: Medel till mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark.

Rekommenderas till extensiv gräsmark i båda klimatzonerna. Kan användas till gräsmatta i båda klimatzonerna där det inte är för höga kvalitetskrav. Används mycket i Finland.

Namn / förädlingsbeteckning:	Leik						
Ursprung:	Norge						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):					02	
	Gräsmatta (3-4 cm):			02		06	
	Extensiv gräsmark:			02		06	
Täthet:	Gles, mindre tät än Cindy, Herald och Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Ljus till något mörkgrön. Dålig höst/vinterfärg.						
Etablering efter sådd:	Långsam, ungefär som Pernilla och Herald i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, ungefär som Pernilla och Herald i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, större än Pernilla och Herald i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod i gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Ursprungligen ett fodergräs, lämpar sig inte för gräsmatta. Möjligen med undantag för de mest höglänta och vinterutsatta områdena producerar sorten för mycket biomassa för att kunna rekommenderas som en bra sort till extensiv gräsmark.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Pernilla						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):		*	*		02	
	Gräsmatta (3-4 cm):	06*	95	02	95	06	93
	Extensiv gräsmark:			02		06	
Täthet:	Gles, mindre tät än Cindy och Herald i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Ljus till något mörkgrön. Medel höst/vinterfärg i gräsmatta.						
Etablering efter sådd:	Långsam, ungefär som Pernilla och Leik i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, ungefär som Pernilla och Leik i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, större än Cindy och Herald, i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Medel till mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas till extensiv gräsmark i båda klimatzonerna, ingen bra sort för gräsmatta. Relativt stor på marknaden.						

* Ingår i nordiska sortförsök för gräsmatta och fairway/tee, år 2005-2008 och år 2007-2010, och i sortprovning för fairway/tee vid Östra Ljungby, år 2005-2008.

Testsorter:

Namn / förädlingsbeteckning:	Aniset						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	95					
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles, som Pernilla.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Ljus till något mörkgrön.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, som Pernilla.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god. Zon 2: Inte provad.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Ingen bra sort för gräsmatta. Rekommenderas inte. Inte provad i extensiv gräsmark eller klimatzon 2.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Barpunto (Bar FRR 9EN)						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						06
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles i gräsmatta, mindre tät än Herald, mer lik Pernilla.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön?						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, klart större än Herald, mycket lik Pernilla i gräsmatta.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Inte provad. Zon 2: Medelgod i gräsmatta, sämre än Herald.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Bättre sorter finns på marknaden. Rekommenderas inte till gräsmatta i klimatzon 2. Inte provad i extensiv gräsmark eller klimatzon 1.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Camilla						
Ursprung:	Tyskland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						02
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles, mindre än Herald.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Ljus till något mörkgrön.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, men mindre än Herald, Cindy.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Inte provad. Zon 2: Dålig till medelgod.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas inte till gräsmatta i klimatzon 2. Inte provad i extensiv gräsmark eller klimatzon 1. Används något på marknaden.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Chopin						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						04
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles, ungefär som Herald.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, men lägre än Herald.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Inte provad. Zon 2: Medelgod till mycket god.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Gjorde bra ifrån sig i finska försök, rekommenderas därför till gräsmatta i klimatzon 2. Inte provad i extensiv gräsmark eller klimatzon 1. Används något på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Corail						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						04
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles, mindre än Herald.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, men lägre än Herald.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Inte provad. Zon 2: Medelgod.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas inte, då bättre sorter för gräsmatta av rödsvingel med långa utlöpare finns för klimatzon 2. Inte provad i extensiv gräsmark eller klimatzon 1. Relativt stor på den finska marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Diego						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):					98	
	Gräsmatta (3-4 cm):		97	98	97	98	96
	Extensiv gräsmark:			98		98	
Täthet:	Gles, mindre än Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Ljus till något mörkgrön.						
Etablering efter sådd:	Långsam, senare än Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, senare än Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, ungefär som Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod i gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Medelgod i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas varken till gräsmatta eller extensiv gräsmark i någon klimatzon. Används något på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Elliot						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						04
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles till något tät i gräsmatta, som Herald och Cindy, tätare än Pernilla.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, men något mindre än Herald.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Inte provad. Zon 2: Medel till mycket god i gräsmatta.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Kan användas till gräsmatta i klimatzon 1, där det inte är för höga kvalitetskrav. Inte provad för extensiv gräsmark eller klimatzon 1.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Felix (HF 228)						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):					98	
	Gräsmatta (3-4 cm):			98		98	01
	Extensiv gräsmark:			98		98	
Täthet:	Något tät, som Cindy, speciellt i gräsmatta. Tätare än både Cindy och Pernilla i extensiv gräsmark.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön.						
Etablering efter sådd:	Långsam, ungefär som Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, ungefär som Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, men betydligt mindre än Pernilla, mycket lik Cindy, i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medelgod i gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Bra sort, men ingen typisk sort för gräsmatta. Rekommenderas till extensiv gräsmark i klimatzon 2.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Frigg						
Ursprung:	Norge						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):			98*			
	Gräsmatta (3-4 cm):			* 98* 04*			
	Extensiv gräsmark:			98 98			
Täthet:	Något tät till tät, tätare än Cindy, speciellt i gräsmatta.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön. Dålig höst/vinterfärg.						
Etablering efter sådd:	Långsam, senare än Pernilla, speciellt i gräsmatta.						
Växtstart på våren:	Sen, senare än Pernilla, speciellt i gräsmatta.						
Höjdtillväxt	Stor, ungefär som Pernilla i gräsmatta, mindre i extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medel till mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark. Zon 2: Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							

Rekommendation: Rekommenderas till gräsmatta och gräsmark i klimatzon 2. Var på nivå med Center (*F.r. commutata*), i både den norska och finska provningen till gräsmatta. Kan användas till fairway i de mest vinterutsatta områdena. Används något på marknaden.

* Ingår i nordiska sortförsök för gräsmatta och fairway/tee, år 2005-2008 och år 2007-2010.

Namn / förädlingsbeteckning:	Klett						
Ursprung:	Norge						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):			06			
	Extensiv gräsmark:			93 06			
Täthet:	Något tät, klart tätare än Pernilla, speciellt i gräsmatta.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Ljus till något mörkgrön, tendens till ljusare än Pernilla och Leik. Mister färgen snabbt på hösten.						
Etablering efter sådd:	långsam, senare än Pernilla, speciellt i extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, senare än Pernilla, speciellt i extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, men klart mindre än Leik och Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medel till mycket god i extensiv gräsmark. Zon 2: Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							

Rekommendation: Rekommenderas till gräsmatta och gräsmark i klimatzon 2. Var på nivå med Calliope (*F.r. commutata*), i den norska provningen till gräsmatta. Används något på marknaden.

Bild 8. Under extrema vinterförhållanden i klimatzon 2 klarar de norska sorterna Frigg och Klett, av rödsvingel med långa utlöpare, sig långt bättre än de nederländska sorter av rödsvingel utan utlöpare (här representerat av Center) eller rödsvingel men korta utlöpare (här representerat av Barcrown). Bilden är tagen våren år 2005 i ett fält med klipphöjd 8 mm på Hallingdal golfbana, 530 m.o.h. Foto: Ole Martin Lilleby.

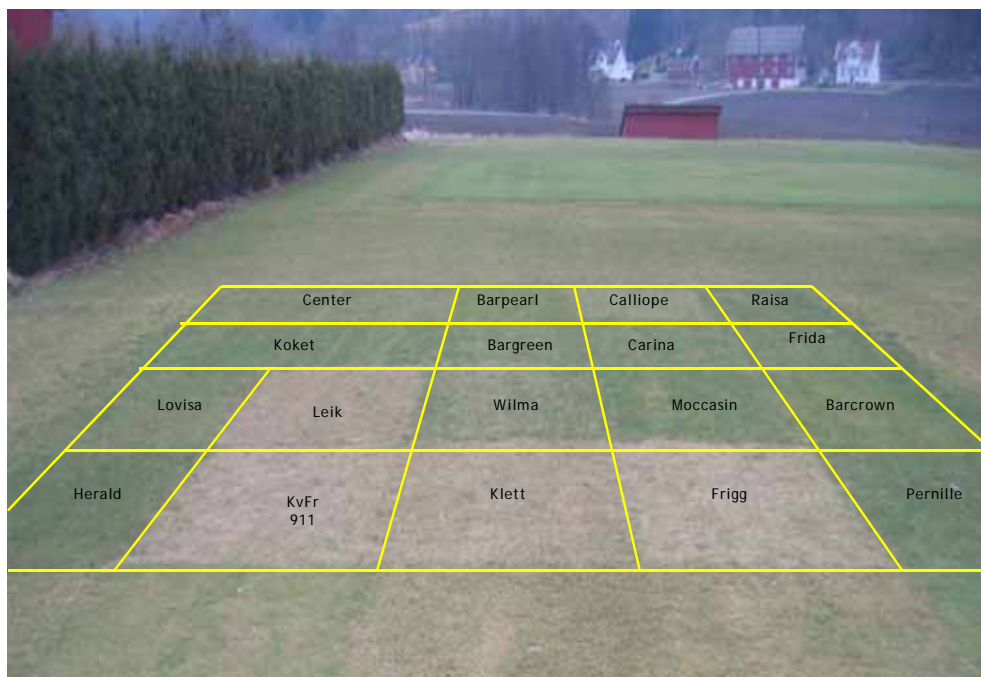

Bild 9. Vinterfärg hos olika sorter av rödsvingel. De Norska sorterna har mist färgen och gått in i fullständig vila. Bilden är tagen på Landvik (klimatzon 1), 8 februari år 2005. Foto: Trygve S. Aamlid.

Namn / förädlingsbeteckning:	Kristina						
Ursprung:	Sverige						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):			93			
	Extensiv gräsmark:			93			
Täthet:	Gles, som Pernilla.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, ungefär som Pernilla.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medel till mycket god, som Pernilla. Zon 2: Medelgod till mycket god, som Pernilla.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Ingen sort för gräsmatta. Rekommenderas inte. Inte provad i extensiv gräsmark.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Lisbeth (KvFr28)						
Ursprung:	Norge						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):			*			
	Gräsmatta (3-4 cm):			06* *			
	Extensiv gräsmark:			06			
Täthet:	Gles, tätare än Pernilla i gräsmatta, men inte i extensiv gräsmark.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Ljus till något mörkgrön, som Pernilla.						
Etablering efter sådd:	Långsam, ungefär som Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, ungefär som Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, men tendens till mindre än Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Inte provad. Zon 2: Medel till mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod. Kan användas till gräsmatta och extensiv gräsmark i klimatzon 2, men bättre sorter finns på marknaden. Inte provad i klimatzon 1.						

* Ingår i nordiska sortförsök för gräsmatta och fairway/tee, år 2005-2008

Namn / förädlingsbeteckning:	Maxima						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	*				06		
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
					06		
Täthet:	Gles, som Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Ljus till något mörkgrön. Något mörkgrön höst/vinterfärg i gräsmatta.						
Etablering efter sådd:	Långsam, ungefär som Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, men något tidigare än Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, men mindre än Pernilla i extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Inte provad. Zon 2: Medel till mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Ingen sort för gräsmatta, men kan användas till extensiv gräsmark i klimatzon 2, bortsett från de mest höglänta områdena. Rekommenderas tills vidare inte i klimatzon 1.						

* Ingår i danska försök för gräsmatta, år 2004-2007.

Namn / förädlingsbeteckning:	Rondino (DP 77-9334)						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
						04	
Täthet:	Gles, mindre än Herald.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Ljus till något mörkgrön.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, som Herald.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Inte provad. Zon 2: Dålig till medelgod.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas inte till gräsmatta i klimatzon 2, då det finns bättre sorter på marknaden. Inte provad i extensiv gräsmark eller klimatzon 1.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Rossinante						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	06					
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät till tät, klart tätare Pernilla.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Ljus till något mörkgrön?						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Medel, mindre än Pernilla.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Mycket god. Zon 2: Inte provad.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Bra sort. Rekommenderas till gräsmatta i klimatzon 1. Kan också användas i fairway i samma klimatzon. Inte provad i extensiv gräsmark eller klimatzon 2.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Salsa						
Ursprung:	Frankrike						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):		99		99		
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät, tätare än Cindy och Herald.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, ungefär som Herald.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Medel till mycket god i gräsmatta. Zon 2: Medel till mycket god i gräsmatta.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas till gräsmatta i båda klimatzonerna, bl.a. på grund av god vinterhärdighet och brukbar skotttäthet. Kan också användas i fairway. Inte provad i extensiv gräsmark. Används något på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	SW Columba						
Ursprung:	Sverige						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles, som Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Något mörkgrön.						
Etablering efter sådd:	Långsam, ungefär som Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Växtstart på våren:	Sen, ungefär som Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Höjdtillväxt	Stor, och större än Leik och Pernilla i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Övervintring och varaktighet:	Zon 1: Inte provad. Zon 2: Dålig till medel i gräsmatta och extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Ingen sort för gräsmatta. Bättre sorter med säkrare övervintring och bättre varaktighet finns till både gräsmatta och extensiv gräsmark i klimatzon 2. Inte provad i klimatzon 1.						

Andra sorter:

Namngivna sorter som ingår i danska försök för gräsmatta, år 2004-2007:
Ryder.

Namngivna sorter som ingår i nordiska försök för fairway/tee, år 2005-2008:
Celianna, Grindal, Loxia, Marvin och Shadow II.

Namngivna sorter som ingår i nordiska försök för fairway/tee vid Östra Ljungby naturbruksgymnasium, år 2005-2008:
Livision, Marvin, Polka och Swing.

3.8 a. *Festuca trachyphylla* Hack. (syn. *F. longifolia*, *F. ovina* ssp. *duriuscula*) - Hårdsvingel - Stivsvingel - Stivbladet svingel

3.8 b1. *Festuca ovina* spp. *tenuifolia* (syn. *F. capillata*) - (Nederlandsk) - Fårsvingel - sauesvingel - Fåresvingel

3.8 b2. *Festuca ovina* spp. *ovina* - (Norsk) - Fårsvingel - sauesvingel - Fåresvingel

Inom gräs för grönytor omnämns ofta hårdsvingel och de två underarterna av fårsvingel tillsammans. Båda har liten höjdtillväxt (fårsvingel allra minst) och trådsmla, grågröna blad. Hos några sorter av hårdsvingel kan färgen vara nästan blågrön. Båda arterna är tubbildande, anspråkslösa och mycket torktåliga. De klarar sig bättre än andra gräsarter i torra och näringsfattiga miljöer, och de är också mer skuggtoleranta än de flesta andra gräsarter. Ingen av de två arterna tål slitage. De flesta sorter tycker inte om kort och regelbunden klippning, men vissa har i försök klarat klipphöjder ned till 7 mm. Hårdsvingel / fårsvingel ingår i vissa gräsfröblandningar för skuggiga platser, men det huvudsakliga användningsområdet är till extensiv gräsmark.

Värderingen av hårdsvingel- och fårsvingelsorterna baseras på fältförsök i gräsmatta och extensiv gräsmark. I rekommendationen har störst vikt lagts på extensiv gräsmark. Ingen av sorterna har provats på green.

Bild 10. Höstfärg hos två sorter av fårsvingel Lillian och Quattro i klimatzon 1. Foto: Trygve S. Aamlid.

Referenssorter: Namn / förädlings-
beteckning:**Barfina (hårdsvingel)**

Ursprung:

Nederland

Plats och typ av
provning:

(Sista året i provning)

	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
Green (3-5 mm):						
Fairway (7-15 mm):					02	
Gräsmatta (3-4 cm):			98/*02		02	
Extensiv gräsmark:			98/*02		02	

Täthet:

Gles till något tät i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Biljart i gräsmatta.

Bladbredd:

Mycket smala.

Färg:

Mörkgrön, som Biljart.

Etablering efter sådd:

Långsam i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Biljart.

Växtstart på våren:

Medeltidig i gräsmatta och extensiv gräsmark, senare än Biljart i gräsmatta.

Höjdtillväxt

Medel i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Biljart i gräsmatta.

Övervintring och
varaktighet:Klimatzon 1: Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Biljart i gräsmatta.
Klimatzon 2: Medel till mycket god i gräsmatta, som Biljart. Mycket god i extensiv gräsmark, som Biljart.Sjukdomstolerans under
säsong:

Filtbildning (thatch):

Rekommendation:

'Gammal' och bra sort. Ingen typisk sort för gräsmatta, har likväl klarat kort klippning relativt bra. Var mycket använd tidigare, men marknadsförs inte eller mycket lite i dag. Kan fortsatt rekommenderas till extensiv gräsmark i båda klimatzonerna, visst utsäde kan anskaffas.

*Dåligt försöksfält år 02 - Inte lagt vikt på.

Namn / förädlings-
beteckning:**Biljart (hårdsvingel)**

Ursprung:

Nederland

Plats och typ av
provning:

(Sista året i provning)

	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
Green (3-5 mm):						
Fairway (7-15 mm):						
Gräsmatta (3-4 cm):	89	97	89	97	06	
Extensiv gräsmark:			89		06	

Täthet:

Gles till något tät i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Barfina i gräsmatta.

Bladbredd:

Mycket smala.

Färg:

Mörkgrön, som Barfina.

Etablering efter sådd:

Långsam i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Barfina.

Växtstart på våren:

Medeltidig i gräsmatta och extensiv gräsmark, tidigare än Barfina i gräsmatta.

Höjdtillväxt

Medel i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Barfina i gräsmatta.

Övervintring och
varaktighet:Klimatzon 1: Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Barfina i gräsmatta.
Klimatzon 2: Medel till mycket god i gräsmatta, som Barfina. Mycket god i extensiv gräsmark, som Barfina.Sjukdomstolerans under
säsong:

Filtbildning (thatch):

Rekommendation:

Bra, men ingen sort för gräsmatta. Var mycket använd tidigare, men marknadsförs mindre i dag. Kan fortsatt rekommenderas till extensiv gräsmark i båda klimatzonerna, visst utsäde kan anskaffas.

Testsorter: Namn / förädlings-
beteckning:**Bardur (hårdsvingel)**

Ursprung:

Nederland

Plats och typ av
provning:

	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland

(Sista året i provning)

Green (3-5 mm):						
Fairway (7-15 mm):						
Gräsmatta (3-4 cm):						02
Extensiv gräsmark:						

Täthet:

Gles till något tät, tätare än Biljart i gräsmatta.

Bladbredd:

Mycket smala.

Färg:

Medel till mörkgrön, ljusare än Biljart.

Etablering efter sådd:

Växtstart på våren:

Höjdtillväxt

Medel i gräsmatta, lägre än Biljart.

Övervintring och
varaktighet:

Klimatzon 1: Inte provad.

Klimatzon 2: Medel i gräsmatta, ungefär som Biljart.

Sjukdomstolerans under
säsong:

Filtbildning (thatch):

Rekommendation:

Medelgod, men ingen sort för gräsmatta. Används på marknaden, men kan inte rekommenderas då den inte provats för extensiv gräsmark, och inte i klimatzon 1.

Namn / förädlings-
beteckning:**Barok (nederländsk färsvingel)**

Ursprung:

Nederland

Plats och typ av
provning:

	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland

(Sista året i provning)

Green (3-5 mm):						
Fairway (7-15 mm):						
Gräsmatta (3-4 cm):			89		89	
Extensiv gräsmark:						

Täthet:

Gles i gräsmatta, mindre tät än Biljart.

Bladbredd:

Mycket smala.

Färg:

Något mörkgrön, ljusare än Biljart.

Etablering efter sådd:

Långsam i gräsmatta, men senare än Biljart.

Växtstart på våren:

Medeltidig i gräsmatta, som Biljart.

Höjdtillväxt

Medel i gräsmatta, men mindre än Biljart.

Övervintring och
varaktighet:

Klimatzon 1: Dålig till medelgod i gräsmatta, sämre än Biljart.

Klimatzon 2: Dålig till medelgod i gräsmatta, sämre än Biljart.

Sjukdomstolerans under
säsong:

Filtbildning (thatch):

Rekommendation:

Dålig till medelgod. Finns på marknaden, men kan inte rekommenderas i någon av klimatzonerna, då bättre sorter finns till både gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna.

Namn / förädlingsbeteckning:	Crystal (hårdsvingel)						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):			85		85	
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles i gräsmatta, mindre tät än Biljart.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:							
Etablering efter sådd:	Något mörkgrön, något mörkare än Biljart.						
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Sen i gräsmatta, senare än Biljart.						
Övervintring och varaktighet:	Medel i gräsmatta, som Biljart.						
Sjukdomstolerans under säsong:	Klimatzon 1: Medelgod i gräsmatta, sämre än Biljart. Klimatzon 2: Medelgod i gräsmatta, sämre än Biljart.						
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Gammal, medelgod sort som fortfarande marknadsförs. Ingen sort för gräsmatta. Rekommenderas inte, då bättre sorter finns till både gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Discovery (hårdsvingel)						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):					98	
	Gräsmatta (3-4 cm):			98		06	
	Extensiv gräsmark:			98		06	
Täthet:	Gles till något tät i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Biljart.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Mörkgrön, som Biljart.						
Etablering efter sådd:	Långsam i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Biljart.						
Växtstart på våren:	Medeltidig i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Biljart i gräsmatta.						
Höjdtillväxt	Medel i gräsmatta och extensiv gräsmark, men mindre än Biljart i gräsmatta.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Biljart i gräsmatta. Klimatzon 2: Medel till mycket god i gräsmatta, som Biljart. Mycket god i extensiv gräsmark, som Biljart.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Bra sort. Har klarat kort klippning mycket bra. Rekommenderas både till gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Lillian (norsk fårsvingel)						
Ursprung:	Norge						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):					98	
	Gräsmatta (3-4 cm):			98		98	
	Extensiv gräsmark:			98		98	
Täthet:	Gles till något tät i extensiv gräsmark, något mindre tät än Barfina och Biljart.						
Bladbredd:	Mycket smala, och klart smalare än Barfina och Biljart.						
Färg:	Mörkgrön, som Barfina och Biljart.						
Etablering efter sådd:	Långsam i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Barfina och Biljart.						
Växtstart på våren:	Sen i gräsmatta och extensiv gräsmark, senare än Barfina och Biljart.						
Höjdtillväxt	Liten i gräsmatta och extensiv gräsmark, klart mindre än Barfina och Biljart.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Dålig till medelgod i gräsmatta och extensiv gräsmark, klart sämre Barfina och Biljart. Klimatzon 2: Medel till mycket god i gräsmatta. Mycket god i extensiv gräsmark, som Barfina och Biljart.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Ingen sort för gräsmatta. Ursprungligen från fjällen i Syd-Norge, passar därför inte i klimatzon 1. Rekommenderas till extensiv gräsmark, företrädesvis i höglänta områden i klimatzon 2.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Mentor (hårdsvingel)						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):		*				
	Gräsmatta (3-4 cm):					06	04
	Extensiv gräsmark:					06	
Täthet:	Gles till något tät i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Biljart.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Mörkgrön, som Biljart.						
Etablering efter sådd:	Långsam i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Biljart.						
Växtstart på våren:	Medeltidig i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Biljart.						
Höjdtillväxt	Medel i gräsmatta och extensiv gräsmark, men mindre än Biljart i gräsmatta.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Dålig till medelgod i gräsmatta, sämre än Biljart. Mycket god extensiv gräsmark, som Biljart.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod, men ingen sort för gräsmatta. Kan användas till extensiv gräsmark i klimatzon 2, men bättre sorter finns på marknaden. Kan tills vidare heller inte rekommenderas i klimatzon 1. Används på marknaden.						

* Ingår i försök för fairway/tee vid Östra Ljungby, år 2005-2008.

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Nordic (hårdsvingel)			Klimatzon 1			Klimatzon 2		
	Nederland			Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):								
	Fairway (7-15 mm):							02	
	Gräsmatta (3-4 cm):					* 02		02	
	Extensiv gräsmark:					* 02		02	
Täthet:	Gles till något tät i gräsmatta och extensiv gräsmark, tätare än Barfina.								
Bladbredd:	Mycket smala.								
Färg:	Mörkgrön, som Barfina.								
Etablering efter sådd:	Långsam i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Barfina.								
Växtstart på våren:	Medeltidig i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Barfina.								
Höjdtillväxt	Medel i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Barfina i gräsmatta.								
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte värderad. Klimatzon 2: Medelgod i gräsmatta. Mycket god i extensiv gräsmark, men bättre än Barfina.								
Sjukdomstolerans under säsong:									
Filtbildning (thatch):									
Rekommendation:	Bra sort, men ingen sort för gräsmatta. Används på marknaden. Kan rekommenderas till extensiv gräsmark i klimatzon 2. Inte värderad för klimatzon 1.								
	*Dåligt försöksfält år 02 - Inte lagt vikt på.								

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Pintor (hårdsvingel)			Klimatzon 1			Klimatzon 2		
	Nederland			Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):								
	Fairway (7-15 mm):								
	Gräsmatta (3-4 cm):					93		93	02
	Extensiv gräsmark:					93		93	
Täthet:	Gles till något tät, tätare än Biljart speciellt i extensiv gräsmark.								
Bladbredd:	Mycket smala.								
Färg:	Mörkgrön, mörkare än Biljart.								
Etablering efter sådd:	Långsam i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Biljart.								
Växtstart på våren:	Medel i gräsmatta och extensiv gräsmark, men senare än Biljart.								
Höjdtillväxt	Medel i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Biljart.								
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Dålig till medel i gräsmatta och extensiv gräsmark, sämre än Biljart. Klimatzon 2: Medel i gräsmatta. Mycket god i extensiv gräsmark, som Biljart.								
Sjukdomstolerans under säsong:									
Filtbildning (thatch):									
Rekommendation:	Medelgod sort, men ingen sort för gräsmatta. Rekommenderas till extensiv gräsmark i klimatzon 2, som Biljart. Rekommenderas inte i klimatzon 1. Används på marknaden.								

Namn / förädlingsbeteckning:	Quatro (nederländsk fårsvingel)						
Ursprung:	Tyskland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):		*			98	
	Gräsmatta (3-4 cm):		95	98	95	98	
	Extensiv gräsmark:			98		98	
Täthet:	Något tät till tät i gräsmatta, tätare än Barfina och Biljart. Gles till något tät i extensiv gräsmark, som Barfina och Biljart.						
Bladbredd:	Mycket smala, smalare än Barfina och Biljart.						
Färg:	Mörkgrön, som Barfina och Biljart.						
Etablering efter sådd:	Långsam i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Barfina och Biljart.						
Växtstart på våren:	Medeltidig i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Barfina.						
Höjdtillväxt	Liten i gräsmatta och extensiv gräsmark, klart mindre än Barfina och Biljart.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god i gräsmatta, som Barfina och Biljart. Medelgod i extensiv gräsmark, sämre än Barfina och Biljart. Klimatzon 2: Dålig till medelgod i gräsmatta och extensiv gräsmark, sämre än Barfina och Biljart.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod till bra sort. Har klarat kort klippning mycket bra. Rekommenderas till gräsmatta och extensiv gräsmark i klimatzon 1. Rekommenderas inte i klimatzon 2 på grund av dålig övervintringsförmåga. Används aktivt på marknaden.						
	* Ingår i försök för fairway/tee vid Östra Ljungby, år 2005-2008.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Ridu (hårdsvingel)						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	73		85		85	
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles i gräsmatta, mindre tät än Biljart.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Mörk blågrön, mörkare än Biljart.						
Etablering efter sådd:	Långsam i gräsmatta, som Biljart.						
Växtstart på våren:	Medeltidig i gräsmatta, som Biljart.						
Höjdtillväxt	Medel i gräsmatta, som Biljart.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god i gräsmatta, som Biljart. Klimatzon 2: Medel till mycket god i gräsmatta, som Biljart.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod, inte provad i gräsmark. Gammal sort som fortsatt användas en del på marknaden. Rekommenderas inte, då bättre sorter finns till både gräsmatta och extensiv gräsmark i båda klimatzonerna.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Spartan (hårdsvingel)						
Ursprung:	Tyskland						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles till något tät i gräsmatta och extensiv gräsmark, mindre tät än Barfina och Biljart.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Mörkgrön, som Barfina och Biljart.						
Etablering efter sådd:	Långsam i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Barfina och Biljart.						
Växtstart på våren:	Medeltidig i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Barfina.						
Höjdtillväxt	Medel i gräsmatta och extensiv gräsmark, som Barfina och Biljart.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medelgod i gräsmatta. Mycket god i extensiv gräsmark, som Barfina och Biljart. Klimatzon 2: Medel till mycket god i gräsmatta, som Barfina och Biljart. Mycket god i extensiv gräsmark, som Barfina och Biljart.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Bra sort. Rekommenderas till extensiv gräsmark i linje med Biljart i båda klimatzonerna. Används något på marknaden.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Triana (hårdsvingel)						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, men mindre tät än Biljart i gräsmatta.						
Bladbredd:	Mycket smala.						
Färg:	Mörkt blågrön, mörkare än Biljart.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Medel i gräsmatta, men större än Biljart.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god i gräsmatta, men sämre än Biljart. Klimatzon 2: Inte provad.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod, men ingen sort för gräsmatta. Gammal sort som fortsatt användas något på marknaden. Rekommenderas inte i klimatzon 1, då bättre sorter finns till både gräsmatta och extensiv gräsmark. Inte provad i klimatzon 2.						

* Ingår i nordiska försök för gräsmatta och fairway/tee, år 2007-2010.

Andra sorter:

Sorter som ingår i försök för fairway/tee vid Östra Ljungby naturbruksgymnasium, år 2005-2008: Blues (fårsvingel).

Sorter på den nordiska marknaden som inte är provade i försök: Aurora Gold (hårdsvingel), Dumas 1 (hårdsvingel) och Hardtop (hårdsvingel).

3.9. *Lolium perenne* L. - Engelskt rajgräs - Flerårig raigras- Almindelig rajgræs

Engelskt rajgräs har ett tubbildande växtsätt och glänsande blad som är 2-5 mm breda beroende på sort. Bladen är sega vilket kan förorsaka trasiga toppar efter klippning. Den föredrar klipphöjder på 20-40 mm, men vissa nya och skotttäta sorter tål lägre klippning. Arten trivs bäst på näringsrik och fuktig mark.

Engelskt rajgräs har dålig vinterhärdighet och angrips lätt av övervintringssvamp. I inlandstrakter och de nordliga delarna av Skandinavien går den därför ut inom loppet av ett till två år efter sådd. Arten är inte skuggtolerant, men är i likhet med ängsgröe mycket slitstark. Den gror och etablerar sig snabbare än andra gräsarter och konkurrerar bra med ogräs (bl. a. vitgröe) i etableringsfasen. Vid nyanläggning är engelskt rajgräs i renbestånd endast att rekommendera till fotbollsplaner, tee och andra grönytor med stort slitage, företrädesvis i klimatzon 1. För övrigt används fröblandningar med engelskt rajgräs som huvudkomponent mest till reparationssådd. Med en tillväxtprocent på 10-20 % ingår engelskt rajgräs också ofta i fröblandningar för gräsmattor och i blandningar till vägslänter och andra extensiva grönområden där det är viktigt med en snabb etablering och för att förhindra erosion. Denna användning av engelskt rajgräs är dock omstridd, eftersom den snabba etableringen och aggressiva tillväxten av rajgräset kan förhindra etablering av mer bestående gräsarter. Äldre ytor med rajgräs blir ofta ojämna, fulla med ogräs och tuviga, och för att upprätthålla ett bra bestånd krävs stödsådd minst en gång per år.

Tack vare förädling har det under de senaste tio åren kommit många nya sorter av rajgräs med mörkare grön färg, finare blad, högre skotttäthet och större tolerans för låg klipphöjd. Några av dessa sorter hävdas kunna tåla klipphöjder ned mot 5-6 mm, och på vissa golfgreenar har man börjat använda dem i etableringsfasen, främst som en skyddande växt för andra mer varaktiga gräsarter.

Det har dessvärre varit svårare att ta fram mer vinterhärdiga rajgrässorter, och ingen av sorterna kan anses varaktiga i klimatzon 2. Eftersom man får räkna med stödsådd minst en gång per år, bör valet av rajgrässort baseras på andra kriterier än dess övervintringsförmåga.

Värderingen av rajgrässorterna är huvudsakligen gjorda mot bakgrund av gräsmatteförsöken. I de fall där enskilda sorter har utmärkt sig på fairway (7-15 mm klipphöjd) eller extensiv gräsmark, är detta speciellt omnämnt. Rekommendationerna för fotbollsplaner är dels baserat på provning i de nordiska länderna, dels på slitageförsök vid STRI, Bingley. Ingen av rajgrässorterna är så här långt färdigtestade på greenförsök, och vi ger heller inga rekommendationer om val av rajgrässort till extensiv gräsmark.

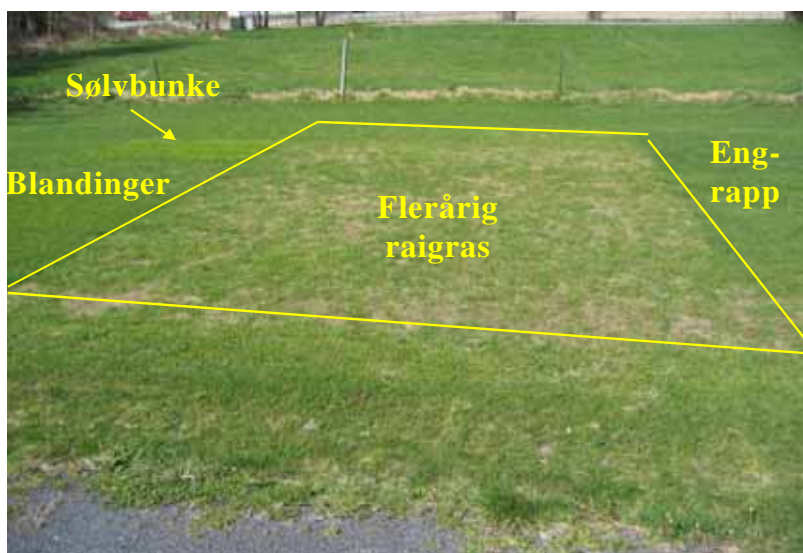

Bild 11.
Samtliga sorter av engelskt rajgräs har försvagats efter tredje vintern på fairway vid Landvik, klimatzon 1.

Foto: Trygve S. Aamlid.

Referenssorter:

Namn / förädlings-
beteckning:

Taya

Ursprung:

Danmark

Plats och typ av
provning:

(Sista året i provning)

	Klimatzon 1			Klimatzon 2		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
Green (3-5 mm):						
Fairway (7-15 mm):		*				
Gräsmatta (3-4 cm):	06	89	89	89	89	
Extensiv gräsmark:			89		89	

Täthet:

Gles, som Lisabelle och Mondial.

Bladbredd:

Något breda, som Lisabelle och Mondial.

Färg:

Något mörkgrön, som Mondial, något ljusare än Lisabelle.

Etablering efter sådd:

Växtstart på våren:

Tidig, som Mondial (förutsatt inga vinterskador).

Höjdtillväxt

Medel till stor, som Lisabelle och Mondial.

Övervintring och
varaktighet:

Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Lisabelle och Mondial.

Klimatzon 2: Dålig till medelgod, som Mondial.

Sjukdomstolerans under
säsong:

Filtbildning (thatch):

Rekommendation:

'Gammal', allsidig och medelgod sort. Kan användas till gräsmatta i klimatzon 1, men bättre sorter finns på marknaden. Rekommenderas inte till fairway/tee och generellt inte i klimatzon 2. Ingår i fröblandningar till många användningsområden.

* Ingår i försök för fairway/tee och 'fotbollsplan' vid Östra Ljungby, år 2005-2008.

Namn / förädlings-
beteckning:

Lisabelle

Ursprung:

Tyskland

Plats och typ av
provning:

(Sista året i provning)

	Klimatzon 1			Klimatzon 2		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
Green (3-5 mm):						
Fairway (7-15 mm):						
Gräsmatta (3-4 cm):	06					
Extensiv gräsmark:						

Täthet:

Gles, som Taya och Mondial.

Bladbredd:

Något breda, som Taya och Mondial.

Färg:

Något mörkgrön, något mörkare än Taya och Mondial.

Etablering efter sådd:

Växtstart på våren:

Medel till stor, som Taya och Mondial.

Höjdtillväxt

Övervintring och
varaktighet:

Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Taya och Mondial.

Klimatzon 2: Inte provad.

Sjukdomstolerans under
säsong:

Filtbildning (thatch):

Rekommendation:

Medelgod sort. Rekommenderas till gräsmatta, men inte till fairway/tee eller fotbollsplaner i klimatzon 1. Inte provad i klimatzon 2.

Namn / förädlingsbeteckning:	Mondial						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):					02	
	Gräsmatta (3-4 cm):			02		06	
	Extensiv gräsmark:			02		06	
Täthet:	Gles, som Taya och Lisabelle.						
Bladbredd:	Något breda, som Taya och Lisabelle.						
Färg:	Något mörkgrön, som Taya, något ljusare än Lisabelle.						
Etablering efter sådd:	Snabb.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Taya.						
Höjdtillväxt	Medel till stor, som Taya och Lisabelle.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Taya och Lisabelle. Klimatzon 2: Dålig till medelgod, som Taya.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod sort. Rekommenderas till gräsmatta, men inte till fairway/tee eller fotbollsplaner i klimatzon 1. Användes en del tidigare, lite i dag. Rekommenderas inte i klimatzon 2.						
Testsorter:							
Namn / förädlingsbeteckning:	AberElf						
Ursprung:	England						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):		*				
	Gräsmatta (3-4 cm):	01					
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät till tät, klart tätare än Taya.						
Bladbredd:	Smala, klart smalare än Taya.						
Färg:	Mörkgrön, mörkare än både Taya och Lisabelle. Dålig till medelgod höst/vinterfärg.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Medel, något mindre än Taya.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Taya. Klimatzon 2: Inte provad.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Lite provad, men troligen bland de bästa sorter på marknaden. Rekommenderas till gräsmatta och fairway/tee i klimatzon 1. Till fotbollsplan finns bättre sorter på marknaden. Inte provad i klimatzon 2.						

* Ingår i försök i fairway/tee och 'fotbollsplan' på Östra Ljungby, 2005-2008.

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Action					
	Danmark					
	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
(Sista året i provning)	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
Green (3-5 mm):						
Fairway (7-15 mm):					02	
Gräsmatta (3-4 cm):			02		02	
Extensiv gräsmark:			02		02	
Täthet:	Gles, något tätare än Mondial.					
Bladbredd:	Smala till något breda, smalare än Mondial.					
Färg:	Något mörkgrön, som Mondial.					
Etablering efter sådd:	Snabb.					
Växtstart på våren:	Tidig, som Mondial.					
Höjdtillväxt	Medel, mindre än Mondial.					
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Mondial. Klimatzon 2: Dålig till medelgod, som Mondial.					
Sjukdomstolerans under säsong:						
Filtbildning (thatch):						
Rekommendation:	Medelgod sort. Bättre lämpad till fotbollsplaner än till kortklippt fairway / tee. Rekommenderas till gräsmatta och fotbollsplaner i klimatzon 1. Rekommenderas inte i klimatzon 2.					

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Allegro					
	Danmark					
	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
(Sista året i provning)	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
Green (3-5 mm):						
Fairway (7-15 mm):						
Gräsmatta (3-4 cm):		93		93		
Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles, som Taya.					
Bladbredd:						
Färg:	Något mörkgrön, som Taya.					
Etablering efter sådd:						
Växtstart på våren:						
Höjdtillväxt	Medel till stor, som Taya.					
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Taya. Klimatzon 2: Dålig till medelgod, sämre än Taya.					
Sjukdomstolerans under säsong:						
Filtbildning (thatch):						
Rekommendation:	Medelgod sort. Rekommenderas till gräsmatta i klimatzon 1. Till fairway/tee och fotbollsplaner finns bättre sorter på marknaden. Rekommenderas inte i klimatzon 2.					

Namn / förädlingsbeteckning:	Bareuro						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):			*		02	
	Gräsmatta (3-4 cm):	*		02		02	
	Extensiv gräsmark:			02		02	
Täthet:	Gles till något tät, tätare än Mondial.						
Bladbredd:	Smala till något breda, smalare än Mondial.						
Färg:	Något mörkgrön, som Mondial.						
Etablering efter sådd:	Snabb.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Mondial.						
Höjdtillväxt	Medel, mindre än Mondial.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Mondial Klimatzon 2: Dålig till medelgod, som Mondial						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod sort. Rekommenderas till gräsmatta, men tills vidare inte till fairway/tee eller fotbollsplan i klimatzon 1. Rekommenderas inte i klimatzon 2.						
	* Ingår i nordiska försök för gräsmatta, fairway/tee och fotbollsplan, år 2005-2008.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Danilo						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):					98	
	Gräsmatta (3-4 cm):	94	97	98	97	98	
	Extensiv gräsmark:			98		98	
Täthet:	Något tät till tät, tätare än Taya.						
Bladbredd:	Något breda, som Taya.						
Färg:	Något mörkgrön, som Taya. Mycket god höst/vinterfärg.						
Etablering efter sådd:	Snabb, som Mondial.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Taya.						
Höjdtillväxt	Medel till stor, som Taya.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Taya. Klimatzon 2: Dålig till medelgod.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod, väl beprövad sort. Rekommenderas till gräsmatta, men inte till fairway/tee och fotbollsplaner i klimatzon 1. Rekommenderas inte i klimatzon 2. Används något på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Darius						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):					98	
	Gräsmatta (3-4 cm):			98		06	
	Extensiv gräsmark:			98		06	
Täthet:	Något tät, som Mondial.						
Bladbredd:	Något breda, som Mondial.						
Färg:	Något mörkgrön, som Mondial.						
Etablering efter sådd:	Snabb.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Mondial.						
Höjdtillväxt	Medel, mindre än Mondial.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Mondial. Klimatzon 2: Dålig till medelgod, som Mondial.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod sort. Rekommenderas till gräsmatta, fotbollsplaner och fairway/tee i klimatzon 1. Rekommenderas inte i klimatzon 2.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Greenfair						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	04					
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles, som Taya.						
Bladbredd:	Något breda till smala, smalare än Taya.						
Färg:	Något mörkgrön, som Taya.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Medel, något mindre än Taya.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Taya. Klimatzon 2: Inte provad.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod sort, lite provad i Norden. Rekommenderas till gräsmatta och fotbollsplaner i klimatzon 1. Till fairway finns bättre sorter. Inte provad i klimatzon 2.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Greenway						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	04					
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät, tätare än Taya.						
Bladbredd:	Något breda till smala, smalare än Taya.						
Färg:	Något mörkgrön, som Taya.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Medel, något mindre än Taya.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Taya. Klimatzon 2: Inte provad.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod sort, lite provad i Norden. Används något på marknaden. Rekommenderas till gräsmatta, fotbollsplaner och fairway/tee i klimatzon 1. Inte provad i klimatzon 2.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Leon						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):		*			02	
	Gräsmatta (3-4 cm):		*	02		02	
	Extensiv gräsmark:			02		02	
Täthet:	Gles, som Mondial.						
Bladbredd:	Något breda, som Mondial.						
Färg:	Något mörkgrön, som Mondial.						
Etablering efter sådd:	Snabb.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Mondial.						
Höjdtillväxt	Medel till stor, som Mondial.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Mondial. Klimatzon 2: Dålig till medelgod, som Mondial.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Mindre till medelgod sort. Rekommenderas varken till klimatzon 1 eller 2, då bättre sorter finns på marknaden.						

* Ingår i försök för fairway/tee och 'fotbollsplan' vid Östra Ljungby, år 2005-2008.

Namn / förädlingsbeteckning:	Jessica						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	06					
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles, som Taya.						
Bladbredd:	Något breda till smala, smalare än Taya.						
Färg:	Något mörkgrön, som Taya.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Medel, som Taya.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Taya. Klimatzon 2: Inte provad.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod sort. Rekommenderas till gräsmatta och fairway/tee, men inte till fotbollsplaner i klimatzon 1. Inte provad i klimatzon 2.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Juwel						
Ursprung:	Tyskland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	93					
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät till tät, tätare än Taya.						
Bladbredd:							
Färg:	Något mörkgrön, som Lisabelle.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Medel till stor, som Taya.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Taya. Klimatzon 2: Inte provad.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod sort, lite provad. Rekommenderas till gräsmatta, men inte till tee/fairway eller fotbollsplaner i klimatzon 1. Inte provad i klimatzon 2. Används något på marknaden.						

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Kavat			Klimatzon 2		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):					
	Fairway (7-15 mm):					
	Gräsmatta (3-4 cm):			95	95	
	Extensiv gräsmark:					
Täthet:	Gles, tendens till tätare än Taya.					
Bladbredd:						
Färg:						
Etablering efter sådd:						
Växtstart på våren:						
Höjdtillväxt	Medel till stor, som Taya.					
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Taya. Klimatzon 2: Dålig till medelgod, sämre än Taya.					
Sjukdomstolerans under säsong:						
Filtbildning (thatch):						
Rekommendation:	Medelgod sort. Rekommenderas till gräsmatta, men inte till tee/fairway eller fotbollsplaner i klimatzon 1. Används något på marknaden.					

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Livonne			Klimatzon 2		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3 mm):					
	Fairway (7-15 mm):					
	Gräsmatta (3-4 cm):			96		
	Extensiv gräsmark:					
Täthet:	Gles, som Lisabelle.					
Bladbredd:						
Färg:	Något mörkgrön, ljusare än Lisabelle.					
Etablering efter sådd:						
Växtstart på våren:						
Höjdtillväxt	Medel till stor, som Taya.					
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Taya. Klimatzon 2: Inte provad.					
Sjukdomstolerans under säsong:						
Filtbildning (thatch):						
Rekommendation:	Medelgod sort, lite provad. Rekommenderas till gräsmatta, men inte till fairway/tee eller fotbollsplaner i klimatzon 1. Inte provad i klimatzon 2.					

Namn / förädlingsbeteckning:	Merci						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):					98	
	Gräsmatta (3-4 cm):	93	97	98	97	98	
	Extensiv gräsmark:			98		98	
Täthet:	Gles, som Taya.						
Bladbredd:	Något breda till smala, smalare än Taya.						
Färg:	Något mörkgrön, som Taya .						
Etablering efter sådd:	Snabb.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Taya.						
Höjdtillväxt	Liten till medel, mindre än Taya .						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Taya. Klimatzon 2: Dålig till medelgod, som Taya.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod, väl beprövad sort. Rekommenderas till gräsmatta och fairway/tee, men inte till fotbollsplaner i klimatzon 1. Rekommenderas inte i klimatzon 2. Används något på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Nikolin						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):					02	
	Gräsmatta (3-4 cm):	02		02		02	
	Extensiv gräsmark:			02		02	
Täthet:	Något tät, tätare än Taya.						
Bladbredd:	Något breda till smala, smalare än Taya.						
Färg:	Något mörkgrön, som Taya.						
Etablering efter sådd:	Snabb.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Taya.						
Höjdtillväxt	Medel, mindre än Taya.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Taya. Klimatzon 2: Dålig till medelgod, som Taya.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod sort. Rekommenderas till gräsmatta, men inte till fairway/tee eller fotbollsplaner i klimatzon 1. Rekommenderas inte i klimatzon 2.						

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Platinum						
	Nederland	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):					06	
	Extensiv gräsmark:					06	
Täthet:	Gles, som Mondial.						
Bladbredd:	Något breda, som Mondial						
Färg:	Något mörkgrön, mörkare än Mondial.						
Etablering efter sådd:	Snabb.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Mondial.						
Höjdtillväxt	Medel till stor, tendens till mindre än Mondial.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Dålig, sämre än Mondial.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas inte i klimatzon 2, på grund av dålig vinterhärdighet. Inte provad i klimatzon 1.						

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Quintus						
	Nederland	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):					06	
	Extensiv gräsmark:					06	
Täthet:	Gles, tendens till tätare än Mondial.						
Bladbredd:	Något breda, som Mondial.						
Färg:	Något mörkgrön, som Mondial.						
Etablering efter sådd:	Snabb.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Mondial.						
Höjdtillväxt	Medel till stor, som Mondial.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Dålig till medelgod, som Mondial.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas inte i klimatzon 2, på grund av dålig vinterhärdighet. Inte provad i klimatzon 1.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Rival						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	91					
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles, som Taya.						
Bladbredd:							
Färg:	Något mörkgrön, som Taya. Dålig till medelgod höst/vinterfärg.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Medel till stor, som Taya.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Taya. Klimatzon 2: Inte provad.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod, lite provad sort. Rekommenderas till gräsmatta, men inte till tee/fairway eller fotbollsplaner i klimatzon 1. Inte provad i klimatzon 2.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Ronja						
Ursprung:	Sverige						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):			*		98	
	Gräsmatta (3-4 cm):	*	99	98	99	98	03
	Extensiv gräsmark:			98		98	
Täthet:	Gles, som Mondial.						
Bladbredd:	Något breda, som Mondial.						
Färg:	Något mörkgrön, som Mondial.						
Etablering efter sådd:	Snabb.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Mondial.						
Höjdtillväxt	Medel till stor, som Mondial.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Mondial. Klimatzon 2: Dålig till medelgod, som Mondial.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod, väl beprövad sort. Rekommenderas till gräsmatta, men inte fairway/tee och inte till fotbollsplaner i klimatzon 1. Rekommenderas inte i klimatzon 2.						

*Ingår i nordiska försök för fairway/tee, gräsmatta och 'fotbollsplan', år 2005-2008 och år 2007-2010.

Namn / förädlingsbeteckning:	Sauvignon						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	99					
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Tät, klart tätare än Taya.						
Bladbredd:	Smala, klart smalare än Taya.						
Färg:	Mörkgrön, mörkare än både Taya och Lisabelle.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Liten, klart mindre än Taya.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Taya. Klimatzon 2: Inte provad.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Lite provad, men trolig bland de bästa sorterna på marknaden. Rekommenderas till gräsmatta och fairway/tee i klimatzon 1. Till fotbollsplaner finns bättre sorter. Inte provad i klimatzon 2.						
Namn / förädlingsbeteckning:	SW Corvus						
Ursprung:	Sverige						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):				06		04
	Extensiv gräsmark:				06		
Täthet:	Gles till något tät, tätare än Mondial.						
Bladbredd:	Något breda, som Mondial.						
Färg:	Något mörkgrön, något ljusare än Mondial.						
Etablering efter sådd:	Snabb.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Mondial.						
Höjdtillväxt	Medel till stor, tendens till större än Mondial.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Dålig till medelgod i gräsmatta, något bättre än Mondial i Finland. Tendens till bättre än Mondial i extensiv gräsmark.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Dålig till medelgod sort. Något använd på marknaden. Inte provad i klimatzon 1. Troligen en av de mer vinterstarka rajgrässorterna, men inte bra nog för att rekommenderas i klimatzon 2.						

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Talgo						
	Nederland						
	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):			95		95	
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles, tendens till tätare än Taya.						
Bladbredd:							
Färg:	Något mörkgrön, något mörkare än Taya.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Medel till stor, som Taya.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, som Taya. Klimatzon 2: Dålig till medelgod, sämre än Taya.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod sort. Kan användas till gräsmatta, men inte till fotbollsplaner eller tee/fairway i klimatzon 1. Rekommenderas inte i klimatzon 2.						

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Verdi						
	Frankrike						
	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):					03	
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles, mindre tät än Mondial.						
Bladbredd:							
Färg:	Något mörkgrön, som Mondial.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Medel till stor, mindre än Mondial.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Dålig, sämre än Mondial.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Lite provad sort. Rekommenderas inte i klimatzon 2 på grund av dålig vinterhärdighet. Inte provad i klimatzon 1. Något använd på marknaden.						

Andra sorter:

Namngivna sorter som ingår i danska gräsmatteförsök, år 2004-2007:
Gallius och Liromeo.

Namngivna sorter som ingår i nordiska försök för fairway/tee och gräsmatta, år 2005-2008:
Bargold, Bizet 1, Esquire, Pandion och Vesuvius.

Namngivna sorter som ingår i nordiska försök på 'fotbollsplan', år 2005-2008:
Bargold, Bizet 1 och Vesuvius.

Namngivna sorter som ingår i försök för fairway/tee och 'fotbollsplan', Östra Ljungby naturbruksgymnasium år 2005-2008:
AberImp, AberNile, AberSprite, Bargold, Chagall, Melbourne, Ragtime, Sunbright och Vesuvius.

Namngivna sorter som ingår i nordiska försök för fairway/tee, gräsmatta och fotbollsplan år 2007-2010:
Dickens 1.

Namngivna sorter som ingår i nordiska försök för green, år 2007-2010:
Ligala och Madrid.

Andra sorter på den nordiska marknaden som inte är provade i försök:
Bardessa, Bardoria, Bareine, Caddy, Cadillac, Cadix, Capri, Concerto, Evita, Gator, Hugo 1, Romance, Titus och Troubadour.

3.10. *Phleum bertolonii* DC. - Turftimotej - Plentimotei - Plænetimothe (Knoldrottehele)

Turftimotej är en lågväxande art med gråaktiga, ljusgröna och relativt breda blad (3-6mm). Den har en fin, frisk vår- och höstfärg, men är känslig för torka och bleknar ofta på sommaren.

Turftimotej har en acceptabel tramp- och slitstyrka. Den bildar ovanjordiska utlöpare (stoloner) som kan täta igen sår i mattan. Arten har god övervintringsförmåga i stora delar av Skandinavien. Den är snabb i etableringsfasen och har därför använts som ett vinterhärdigt alternativ till engelskt rajgräs. Slitstyrkan är emellertid betydligt sämre än hos rajgräs. Turftimotej har också använts i fröblandningar till vägsränor, men allt som allt säljs det i dag mycket små kvantiteter frö i Norden.

Sorter på den nordiska marknaden som inte är provade i försök:
Parant och Teno.

3.11. *Poa annua* L. - Vitgröe - Tunrapp - Vitgröe - Enårig rapgræs

Vitgröe finns som sommarettåriga, vinterrettåriga och fleråriga former och är en av de mest utbredda och anpassningsbara växterna i världen. I Norden är den vinterrettåriga och tuvbildande typen mest förekommande, men fleråriga och krypande typer förekommer, särskilt i kustnära områden. Bladen hos vitgröe är vanligtvis kortare, något bredare och har ljusare färg i jämförelse med ängsgröe. Rotsystemet är grunt och kravet på riklig bevattning och gödsling är därför större än för andra gräsarter. Arten tål och kan sätta frö vid klipphöjder ned till 2.5 mm. Vitgröe trivs på hårt packade markytor, vilket den rikliga förekomsten på gårdsplaner och andra trafikerade marker visar. Den har emellertid dålig köld- och torktolerans samtidigt som den lätt angrips av svampsjukdomar. Vissa fleråriga typer har även dålig tolerans mot snö och istäcke. Vitgröe etablerar sig snabbt från frö i marken och kommer ofta in där de andra sorterna har gått ut. Den tål skyggiga platser, men är samtidigt en solälskande växt som kan blomma och sätta frö under hela växtsäsongen.

Vitgröe räknas vanligtvis till ogräs, men i USA bedrivs förädling för att ta fram fleråriga vitgröesorter som kan fungera som ett alternativ till ven eller rödsvingel på golfgreenar.

Referens- och testsort:

Namn / förädlingsbeteckning:	True Putt					
Ursprung:	USA					
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):		06	06		
	Fairway (7-15 mm):					
	Gräsmatta (3-4 cm):					
	Extensiv gräsmark:					
Täthet:	Gles					
Bladbredd:	Breda blad					
Färg:	Ljusgrön, speciellt på våren när det bildas många fröstänglar (vegetativa skott)					
Etablering efter sådd:	Medelsnabb					
Växtstart på våren:	Medeltidig, som Penncross (<i>Agrostis stolonifera</i>) (förutsatt ingen vinterskada).					
Höjdtillväxt	Stor, som Penncross (<i>Agrostis stolonifera</i>) och andra kraftigt växande sorter av krypven.					
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medelgod till dålig Klimatzon 2: Dålig					
Sjukdomstolerans under säsong:	Mycket god i både zon 1 och 2.					
Filtbildning (thatch):						
Rekommendation:	En flerårig typ av vitgröe som har ett aggressivt växtsätt, bildar dålig greenkvalité och är utsatt för vinterskador. Rekommenderas varken i zon 1 eller 2. Finns på marknaden.					

Andra sorter:

Andra sorter på den nordiska marknaden som inte är provade i försök:
Anna.

Bild 12.

Vinterskadad 'TruePutt' omgiven av brunven (framför), krypvensorten 'Nordlys' (bakom), Nordamerikanska krypvensorter (till höger) och rödven (till vänster). Foto taget på greenförsök vid Apelsvoll (klimatzon 2) våren år 2005 av Bjørn Molteberg.

3.12. *Poa pratensis* L. - Ängsgröe - Engrapp - Engrapgræs

Ängsgröe är vinterhärdig och inte så utsatt för utvintringssvamp. Den kan däremot angripas av svamp under växtsäsongen, bl.a. rost och brunfläck (*Drechslera poae*). Ängsgröe trivs bäst på näringsrik, öppen mark med högt pH och har en låg skuggtolerans. Den är småväxt, har breda blad (2-5 mm), få fröstänglar och många bladskott. Färgen är ofta mörkgrön, men ljusa och blågröna former förekommer. Arten bildar underjordiska utlöpare (rhizomer) som ger en slitstark matta. Den har stor förmåga att självlåka sår i mattan. Den största nackdelen med ängsgröe är den sena groningen och etableringen. Vanligtvis tar det minst dubbelt så lång tid som för till exempel rajgräs och vitgröe - under gynnsamma förhållanden 12-14 dagar. Den långa grotiden gör att etableringsprocenten ofta är låg och att etablering av gräsbeståndet efter groning blir sen. De nya och bra sorterna tål klippning under 20 mm, men annars ligger de aktuella klipphöjderna på 20-50 mm, beroende på användningsområde. Överlevnads- och konkurrensförmågan gentemot vitgröe försvagas vid låga klipphöjder. Ängsgröe bildar bra gräsmattor och används mycket till fotbollsplaner, golfbanor (fairways och tee) samt andra markerområden som är utsatta för stort slitage. Det är den klart viktigaste arten vid produktion av färdiga gräsmattor.

På grund av ängsgröens breda blad, dåliga tolerans mot låga klipphöjder och sämre skottäthet än många andra arter, passar den inte till fina gräsytor. De höga kraven på näringstillgång gör den inte heller användbar till vägslänter, extensiva gräsmarker och liknande i någon större utsträckning. Tidigare norska försök har dock visat att ängsgröe med sin måttliga höjdtillväxt och gräsproduktion är tät nog och har tillfredsställande marktäckning för extensiva gräsmarker.

Värderingen av ängsgröe är huvudsakligen gjort mot bakgrund av gräsmatteförsöken. I de fall där enskilda sorter har utmärkt sig på fairway/tee (7-15 mm klipphöjd) eller extensiv gräsmark, är detta speciellt omnämnt. I likhet med rajgräs är rekommendationerna för fotbollsplaner dels baserat på provning i de nordiska länderna, dels på slitageförsök vid STRI, Bingley. Ingen sort av ängsgröe är aktuell för golfgreen, och vi ger heller ingen rekommendation om val av sort till extensiv gräsmark.

Bild 13. Kvalitetsskillnad mellan den gamla sorten av ängsgröe Baron och den nyare sorten Limousine, Landvik (klimatzon 1), oktober år 2004. Foto: Trygve S. Aamlid.

Referenssorter:

Namn / förädlingsbeteckning:	Conni						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
		*	*		02*		
	Fairway (7-15 mm):						
					02*		
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	06*	99*	02	99	06*	06*	
	Extensiv gräsmark:						
			02		02		
Täthet:	Något tät, mindre tät än Limousine.						
Bladbredd:	Breda, bredare än Limousine.						
Färg:	Mörkgrön, som Limousine.						
Etablering efter sådd:	Långsam, senare än Limousine.						
Växtstart på våren:	Tidig, något senare än Limousine.						
Höjdtillväxt	Låg till medelstor, större än Limousine.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							

Rekommendation: 'Gammal och bra', allsidig sort, mycket använd på marknaden. Bättre sorter finns, men kan framledes rekommenderas till fairway/tee och gräsmatta i båda klimatzonerna. Rekommenderas inte till fotbollsplaner.

*Ingår i nordisk sortprovning för fairway/tee, gräsmatta och 'fotbollsplan', år 2005-2008 och år 2007-2010, samt i försök för fairway/tee och 'fotbollsplan' vid Östra Ljungby, år 2005-2008.

Namn / förädlingsbeteckning:	Limousine						
Ursprung:	Tyskland						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
		*	*		02*		
	Fairway (7-15 mm):						
					02*		
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	06*	93*	02	93	06*	98*	
	Extensiv gräsmark:						
			02		02		
Täthet:	Tät, tätare än Conni.						
Bladbredd:	Något breda, smalare än Conni.						
Färg:	Mörkgrön, som Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, snabbare än Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, något tidigare än Conni.						
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, mindre än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							

Rekommendation: 'Exklusiv' och allsidig kvalitetssort. Rekommenderas till fotbollsplaner, fairway/tee och gräsmatta i båda klimatzonerna.

*Ingår i nordisk sortprovning för fairway/tee, gräsmatta och 'fotbollsplan', år 2005-2008 och år 2007-2010, samt i försök för fairway/tee och 'fotbollsplan' vid Östra Ljungby, år 2005-2008.

Testsorter:

Namn / förädlingsbeteckning:	Alpine					
Ursprung:	Canada / USA					
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):					
	Fairway (7-15 mm):					
	Gräsmatta (3-4 cm):			85		
	Extensiv gräsmark:			85		
Täthet:	Något tät, som Conni.					
Bladbredd:						
Färg:	Mörkgrön, som Conni.					
Etablering efter sådd:						
Växtstart på våren:						
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, som Conni.					
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Conni.					
Sjukdomstolerans under säsong:						
Filtbildning (thatch):						
Rekommendation:	'Gammal sort'. Tidigare använd till både fairway/tee och fotbollsplaner. Kan fortsatt rekommenderas till gräsmatta i båda klimatzonerna, visst frö kan anskaffas.					

Namn / förädlingsbeteckning:	Amason					
Ursprung:	Sverige					
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):					
	Fairway (7-15 mm):					
	81	92	85	92	85	96
	Gräsmatta (3-4 cm):					
	Extensiv gräsmark:					
Täthet:	Något tät, ungefär som Conni.					
Bladbredd:	Breda, bredare än Conni.					
Färg:	Mörkgrön, som Conni.					
Etablering efter sådd:						
Växtstart på våren:	Tidig, som Conni.					
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, som Conni.					
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.					
Sjukdomstolerans under säsong:						
Filtbildning (thatch):						
Rekommendation:	'Gammal', allsidig sort som fortfarande marknadsförs. Kan användas till gräsmatta, men nyare och bättre sorter finns på marknaden.					

Namn / förädlingsbeteckning:	Baron						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles, mindre tät än Conni.						
Bladbredd:	Breda, bredare än Conni.						
Färg:	Mörkgrön, som Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Limousine.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Conni.						
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, större än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	'Gammal' allsidig sort. Var mycket använd tidigare. I dag finns klart bättre sorter på marknaden. Rekommenderas inte i någon av klimatzonerna.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Baronial						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles till något tät, mindre tät än Conni.						
Bladbredd:	Breda, bredare än Conni.						
Färg:	Mörkgrön, som Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, tidigare än Conni.						
Höjdtillväxt	Medelstor till stor, större än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Kan användas till gräsmatta i klimatzon 2, men bättre sorter finns på marknaden. Inte provad i klimatzon 1.						

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):					
	Fairway (7-15 mm):					
	Gräsmatta (3-4 cm):					
	Extensiv gräsmark:					
Täthet:	Något tät, som Conni.					
Bladbredd:	Breda, som Conni.					
Färg:	Mörkgrön, men ljusare än Conni.					
Etablering efter sådd:	Långsam, men klart snabbare än Conni i kortklippt gräsmatta och fairway.					
Växtstart på våren:	Tidig, tidigare än Conni.					
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, som Conni.					
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.					
Sjukdomstolerans under säsong:						
Filtbildning (thatch):						
Rekommendation:	Rekommenderas till gräsmatta i båda klimatzonerna. Kan också användas till fairway/tee och fotbollsplaner, men bättre sorter finns på marknaden.					
	* Ingår i nordiska försök för fairway/tee och gräsmatta år 2005-2008.					

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):					
	Fairway (7-15 mm):					
	Gräsmatta (3-4 cm):					
	Extensiv gräsmark:					
Täthet:	Något tät, mindre tät än Conni.					
Bladbredd:	Breda, bredare än Conni.					
Färg:	Mörkgrön, något mörkare än Conni.					
Etablering efter sådd:	Långsam, som Conni.					
Växtstart på våren:	Tidig, som Conni.					
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, något större än Conni.					
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Conni.					
Sjukdomstolerans under säsong:						
Filtbildning (thatch):						
Rekommendation:	Rekommenderas till gräsmatta på linje med Conni i båda klimatzonerna. Rekommenderas inte till fairway/tee eller fotbollsplaner.					

Namn / förädlingsbeteckning:	Broadway						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	99	93	89	93	89	93
	Extensiv gräsmark:			89		89	
Täthet:	Något tät, mindre tät än Conni.						
Bladbredd:	Breda, bredare än Conni.						
Färg:	Mörkgrön, mörkare än Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Limousine.						
Växtstart på våren:	Tidig, men senare än Conni.						
Höjdtillväxt	Medelstor, större än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Bra sort. Kan rekommenderas till gräsmatta på linje med Conni i båda klimatzonerna. Rekommenderas också till fotbollsplan, men trivs inte vid låg klippning på tee/fairway.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Cesar						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):		97		97		96
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät, mindre tät än Conni.						
Bladbredd:	Breda, som Conni.						
Färg:	Mörkgrön, som Conni.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:	Tidig, tendens till tidigare än Conni.						
Höjdtillväxt	Medelstor till stor, som Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, men sämre än Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Marknadsförs och användas något. Rekommenderas inte i någon klimatzon, då bättre sorter finns på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Clovis						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):					06	06
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät till tät, tätare än Conni.						
Bladbredd:	Breda, tendens till smalare än Conni.						
Färg:	Mörkgrön, som Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, tidigare än Conni.						
Höjdtillväxt	Medelstor till stor, som Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Medel till mycket god, bättre än Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas till gräsmatta och fotbollsplaner i klimatzon 2. Inte provad i klimatzon 1.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Cocktail						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	91	93	93	93	93	96
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät, mindre tät än Conni.						
Bladbredd:	Breda, smalare än Conni.						
Färg:	Mörkgrön, ljusare än Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, något tidigare än Conni.						
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, som Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Bra, allsidig sort som användas på marknaden. Rekommenderas till fairway/tee, gräsmatta och fotbollsplaner i båda klimatzonerna.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Cynthia						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):		91	89	91	89	
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles, mindre tät än Conni.						
Bladbredd:	Breda, som Conni.						
Färg:	Mörkgrön, något ljusare än Conni.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:	Tidig, som Conni.						
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, större än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medelgod, sämre än Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod sort. Rekommenderas till gräsmatta och fairway/tee i klimatzon 1. Till fotbollsplan i klimatzon 1 och för samtliga användningsområden i klimatzon 2 finns bättre sorter på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Dolfine (DP 76-9038)						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):	05					04
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät, som Conni.						
Bladbredd:	Breda, som Conni.						
Färg:	Mörkgrön, som Conni.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:	Tidig, som Conni.						
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, lägre än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni . Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas till gräsmatta i linje med Conni i båda klimatzonerna. Till fotbollsplaner och fairway/tee finns bättre sorter på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Entopper:						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
(Sista året i provning)		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):		89	85	89	85	
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles, klart mindre tät än Conni.						
Bladbredd:	Breda, bredare än Conni.						
Färg:	Mörkgrön, som Conni.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Stor, klart större än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, men tendens till sämre än Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, men tendens till sämre än Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Ursprungligen ett fodergräs. Rekommenderas inte i någon av klimatzonerna, då klart bättre sorter finns på marknaden. Används en del på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Esto						
Ursprung:	Estland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
(Sista året i provning)		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						04
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät, som Conni.						
Bladbredd:							
Färg:	Mörkgrön, ljusare än Conni.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:	Tidig, tendens till tidigare än Conni.						
Höjdtillväxt	Medelstor till stor, mindre än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Kan användas till gräsmatta i klimatzon 2, men bättre sorter finns på marknaden. Lite provad.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Eva						
Ursprung:	Sverige						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät, som Conni.						
Bladbredd:	Breda, som Conni.						
Färg:	Mörkgrön, men ljusare än Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, men senare än Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, tidigare än Conni, speciellt i kortklippt gräsmatta.						
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, större än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Bra sort. Rekommenderas i linje med Conni till gräsmatta och fairway/tee i båda klimatzonerna. Används något på marknaden. Inte speciellt lämplig till fotbollsplan.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Evora						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles, klart mindre tät än Conni.						
Bladbredd:	Breda, bredare än Conni.						
Färg:	Mörkgrön, som Conni.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Medelstor, större än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Medelgod, sämre än Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas inte i klimatzon 2, då bättre sorter finns på marknaden. Inte provad i klimatzon 1.						

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):					
	Fairway (7-15 mm):					
	Gräsmatta (3-4 cm):	99		99		98
	Extensiv gräsmark:					
Täthet:	Gles till något tät, som Conni.					
Bladbredd:						
Färg:						
Etablering efter sådd:						
Växtstart på våren:	Tidig, något tidigare än Conni.					
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, som Conni.					
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.					
Sjukdomstolerans under säsong:						
Filtbildning (thatch):						
Rekommendation:	Medelgod sort. Bättre sorter finns på marknaden. Rekommenderas inte.					

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):					
	Fairway (7-15 mm):	*				
	Gräsmatta (3-4 cm):	*				06
	Extensiv gräsmark:					
Täthet:	Något tät till tät, tätare än Conni.					
Bladbredd:						
Färg:	Mörkgrön, som Conni.					
Etablering efter sådd:						
Växtstart på våren:	Tidig, tidigare än Conni.					
Höjdtillväxt	Medelstor till stor, större än Conni.					
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.					
Sjukdomstolerans under säsong:						
Filtbildning (thatch):						
Rekommendation:	Rekommenderas till gräsmatta i linje med Conni i klimatzon 2. Tills vidare lite provad.					

* Ingår i försök för fairway/tee och 'fotbollsplan' vid Östra Ljungby, år 2005-2008.

Namn / förädlingsbeteckning:	Greensport (DP 93001)						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät, men tätare än Conni, speciellt i kortklipt gräsmatta.						
Bladbredd:	Breda, som Conni.						
Färg:	Mörkgrön, mörkare än Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Conni.						
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, som Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Bra sort. Rekommenderas i linje med Conni till gräsmatta i båda klimatzonerna och till fairway/tee i klimatzon 2. Ingen sort för fotbollsplan.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Haga						
Ursprung:	Sverige						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles, mindre tät än Conni.						
Bladbredd:	Breda, bredare än Conni.						
Färg:	Mörkgrön, något ljusare Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, tidigare än Conni.						
Höjdtillväxt	Medelstor, större än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas inte i någon av klimatzonerna, då bättre sorter finns på marknaden. Var mycket använd tidigare.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Ikone						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):				98		
	Gräsmatta (3-4 cm):			98	98		93
	Extensiv gräsmark:			98	98		
Täthet:	Något tät, som Conni.						
Bladbredd:	Breda, som Conni.						
Färg:	Mörkgrön, mörkare än Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, tidigare än Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, tidigare än Conni.						
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, större än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Bra sort. Rekommenderas till gräsmatta och fotbollsplaner i båda klimatzonerna. Inte speciellt lämplig till fairway/tee.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Julia						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):		89	89	89	89	98
	Extensiv gräsmark:			89		89	
Täthet:	Något tät, som Conni.						
Bladbredd:	Breda, som Conni.						
Färg:	Mörkgrön, som Conni.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:	Tidig, tidigare än Conni.						
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, större än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Bra sort. Kan rekommenderas till gräsmatta i linje med Conni och till fotbollsplaner i båda klimatzonerna. Inte speciellt lämplig till fairway /tee. Används på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Julius						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):					06	06
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät till tät, tätare än Conni, ungefär som Limousine.						
Bladbredd:	Breda, som Conni.						
Färg:	Mörkgrön, mörkare än Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, tendens till tidigare än Conni.						
Höjdtillväxt	Medelstor till stor, större än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Bra sort som användas på marknaden. Rekommenderas i klimatzon 2 till gräsmatta och fairway/tee i linje med Conni, och till fotbollsplan i linje med Limousine. Inte provad i klimatzon 1.						
Namn / förädlingsbeteckning:	Knut						
Ursprung:	Norge						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):					06	
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles, mindre tät än Conni.						
Bladbredd:	Breda, bredare än Conni.						
Färg:	Mycket mörkgrön, mörkare än Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Conni.						
Höjdtillväxt	Medelstor till stor, större än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod sort, inte provad i klimatzon 1. Rekommenderas heller inte i klimatzon 2, då bättre sorter finns på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Mardona						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):				98		
	Gräsmatta (3-4 cm):	00		98	98		04
	Extensiv gräsmark:			98	98		
Täthet:	Gles till något tät, mindre tät än Conni.						
Bladbredd:	Breda, något bredare än Conni.						
Färg:	Mörkgrön, tendens till mörkare än Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, tendens till tidigare än Conni.						
Höjdtillväxt	Medelstor till stor, större än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, sämre än Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, tendens till sämre än Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Bättre sorter finns på marknaden. Rekommenderas inte i någon av klimatzonerna.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Miracle						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-4 mm):						
	Fairway (7-15 mm):		*				
	Gräsmatta (3-4 cm):		93*	93	93	93	00
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät, mindre tät än Conni.						
Bladbredd:	Breda, bredare än Conni.						
Färg:	Mörkgrön, mörkare än Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, som än Conni.						
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, som Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, sämre än Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							

Rekommendation: Bra sort, rekommenderas till gräsmatta, fairway/tee och fotbollsplaner i klimatzon 1. Kan användas till gräsmatta i klimatzon 2. Något använd på marknaden.

* Ingår i försök för fairway/tee och 'fotbollsplan' vid Östra Ljungby, år 2005-2008.

Namn / förädlingsbeteckning:	Nimbus						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):						04
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät, som Conni.						
Bladbredd:							
Färg:	Mörkgrön, som Conni.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Medelstor, större än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas till gräsmatta på linje med Conni i klimatzon 2. Inte provad i klimatzon 1.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Opal						
Ursprung:	Sverige						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):					98	
	Gräsmatta (3-4 cm):	94	99	98	99	98	94
	Extensiv gräsmark:			98		98	
Täthet:	Gles till något tät, mindre tät än Conni.						
Bladbredd:	Breda, bredare än Conni.						
Färg:	Mörkgrön, mörkare än Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Conni.						
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, som Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medel till mycket god, sämre än Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas inte i någon av klimatzonerna, då bättre sorter finns för samtliga användningsområden. Används något.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Orefo						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
			*				
			*				
				04			
Täthet:	Något tät, något mindre tät än Conni.						
Bladbredd:							
Färg:	Mörkgrön, som Conni.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:	Tidig, senare än Conni.						
Höjdtillväxt	Medelstor till stor, större än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Medel till mycket god, men sämre än Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							

Rekommendation: Rekommenderas inte i klimatzon 2, då bättre sorter finns för samtliga användningsområden. Rekommenderas tills vidare inte heller för klimatzon 1. Används något.

* Ingår i försök för fairway/tee och 'fotbollsplan' vid Östra Ljungby, år 2005-2008.

Namn / förädlingsbeteckning:	Panduro						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
			95				95
Täthet:	Något tät, mindre tät än Conni.						
Bladbredd:							
Färg:	Mörkgrön, som Conni.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:							
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, som Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							

Rekommendation: Lite provad sort. Kan användas till gräsmatta i båda klimatzonerna, men bättre sorter finns på marknaden.

Namn / förädlingsbeteckning:	Pentagon (DP 76-9058)						
Ursprung:	Danmark						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):					06	
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät, som Conni.						
Bladbredd:	Breda, som Conni.						
Färg:	Mörkgrön, tendens till mörkare än Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Conni.						
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, som Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod till bra. Rekommenderas till gräsmatta i klimatzon 2, med undantag för de mest höglänta områdena. Rekommenderas inte till fairway/tee och fotbollsplaner. Inte provad i klimatzon 1.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Ryss						
Ursprung:	Norge						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):					02	
	Gräsmatta (3-4 cm):			02		06	
	Extensiv gräsmark:			02		02	
Täthet:	Gles, mindre tät än Conni.						
Bladbredd:	Breda, bredare än Conni.						
Färg:	Mycket mörkgrön, mörkare än Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, men senare Conni.						
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, som Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Medelgod sort som användas något i gräsmatta. Rekommenderas inte i någon av klimatzonerna, då bättre sorter finns på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Samoa						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):				02		
	Gräsmatta (3-4 cm):			02	02		02
	Extensiv gräsmark:			02	02		
Täthet:	Gles, mindre tät än Conni.						
Bladbredd:	Breda, tendens till bredare än Conni.						
Färg:	Mörkgrön, tendens till mörkare än Conni.						
Etablering efter sådd:	Medel till långsam, snabbare än Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Conni.						
Höjdtillväxt	Liten till medel stor, som Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Medelgod, sämre än Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medelgod, sämre än Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas inte i någon av klimatzonerna, då bättre sorter finns på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	SW Gamma						
Ursprung:	Sverige						
Plats och typ av provning:		<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):					06	
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät, som Conni.						
Bladbredd:	Breda, som Conni.						
Färg:	Mörkgrön, som Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Conni.						
Höjdtillväxt	Medelstor till stor, mindre än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Inte provad i klimatzon 1 och i övrigt en liten provad sort. Kan användas till gräsmatta i klimatzon 2, men bättre sorter finns på marknaden.						

Namn / förädlingsbeteckning:	SW Regulus						
Ursprung:	Sverige						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):			06			
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät till tät, tätare än Conni.						
Bladbredd:	Breda, som Conni.						
Färg:	Något mörkgrön, ljusare än Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, som Conni.						
Höjdtillväxt	Medelstor till stor, större än Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Medel till mycket god, som Limousine och Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Rekommenderas till gräsmatta i klimatzon 2 i linje med Conni. Inte provad i klimatzon 1.						

Namn / förädlingsbeteckning:	Unique						
Ursprung:	Nederland						
Plats och typ av provning:	<u>Klimatzon 1</u>			<u>Klimatzon 2</u>			
	Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland	
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):						
	Gräsmatta (3-4 cm):			95 95 95 00			
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Gles till något tät, mindre tät än Conni.						
Bladbredd:	Breda, som Conni.						
Färg:	Mörkgrön, som Conni.						
Etablering efter sådd:							
Växtstart på våren:	Tidig, tendens till tidigare än Conni.						
Höjdtillväxt	Medelstor till stor, som Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Mycket god, som Limousine och Conni. Klimatzon 2: Medelgod, sämre än Conni.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							
Rekommendation:	Bättre sorter finns på marknaden. Rekommenderas varken i klimatzon 1 eller 2.						

Namn / förädlings- beteckning: Ursprung: Plats och typ av provning:	Yvette Nederland	Klimatzon 1			Klimatzon 2		
		Danmark	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Finland
(Sista året i provning)	Green (3-5 mm):						
	Fairway (7-15 mm):		*				
	Gräsmatta (3-4 cm):		*			06	06
	Extensiv gräsmark:						
Täthet:	Något tät till tät, tätare än Conni, ungefär som Limousine.						
Bladbredd:	Breda, tendens till smalare än Conni.						
Färg:	Mörkgrön, mörkare än Conni.						
Etablering efter sådd:	Långsam, som Conni.						
Växtstart på våren:	Tidig, tendens till tidigare än Conni.						
Höjdtillväxt	Medelstor till stor, som Conni.						
Övervintring och varaktighet:	Klimatzon 1: Inte provad. Klimatzon 2: Medel till mycket god, bättre än Conni och Limousine.						
Sjukdomstolerans under säsong:							
Filtbildning (thatch):							

Rekommendation: Bra sort. Rekommenderas till fairway/tee, gräsmatta och fotbollsplaner i klimatzon 2. Inte provad i klimatzon 1.

* Ingår i försök för fairway/tee och 'fotbollsplan' vid Östra Ljungby, år 2005-2008.

Andra sorter:

Namngivna sorter som ingår i danska försök på gräsmatta, år 2004-2007:
Limerick och Parsifal.

Namngivna sorter som ingår i nordiska försök på fairway/tee, gräsmatta och 'fotbollsplan', år 2005-2008:
Larus (SW ÅG 514) och North Star.

Namngivna sorter ingår i försök på fairway/tee och 'fotbollsplan' vid Östra Ljungby naturbruksgymnasium, år 2005-2008:
Golden Nugget och Langara.

Namngivna sorter som ingår i nordiska försök på fairway/tee, gräsmatta och 'fotbollsplan', år 2007-2010:
Linares.

Andra sorter på den nordiska marknaden som inte är provade i försök:
Balin, Baronie, Enprima och Midnight.

3.13. *Poa supina* Schrad. - Trampgröe - Veirapp - Lav rapgræs

Trampgröe är ett flerårigt, litet och mjukt gräs med ovanjordiska utlöpare. Det kan lätt förväxlas med vitgröe. Arten är anpassad till vårt "kalla" och nordliga klimat, men trivs bäst på fuktig och näringsrik mark. Den tål skuggiga förhållanden bra, har ett aggressivt växtsätt och hög slitstyrka. Trampgröe har en förhållandevis snabb etablering och används därför till både nysådd och stödsådd för fotbollsplaner, tee och (i nödfall) greener. Arten används främst tillsammans med ängsgröe och/eller engelskt rajgräs.

Trampgröe har låg frösättning, vilket leder till relativt höga fröpriser. Så vitt vi känner till bedrivs det i dagsläget ingen aktiv sortförädling av denna gräsart.

Sorter på den nordiska marknaden som inte är provade i försök:
Supra och Supra Nova.

3.14. *Poa trivialis* L. - Kärrgröe - Markrapp - Almindelig rapgræs

Kärrgröe liknar till viss del ängsgröe, men har längre slingriga (lang 'dame-negl'), ovanjordiska utlöpare (stoloner) och klart smalare/finare blad, samtidigt som den oftast har en ljusare grön färg. Arten utvecklar sig bra i blöta och fuktiga områden, näringsrik mark och i områden med normal till mycket skugga. Kärrgröe förekommer även på soliga platser, men tunnas då ut och blir brun vid stressperioder under högsommaren. Kärrgröe har bra vinterhärdighet, men är känslig för torka och höga temperaturer. I likhet med ängsgröe gror och etablerar den sig sent. Etableringsprocenten är ofta endast 25-35. Däremot anses arten ha en tidigare växtstart på våren och längre växtsäsong än ängsgröe. Kärrgröe tål också lägre klipphöjd än ängsgröe, ned till 6-8 mm.

Arten kärrgröe kan etablera relativt täta gräsmattor, men har en låg slitstyrka och lämpar sig därmed inte till fotbollsplaner, bruksplaner och områden med mycket trafik. Generellt trivs den inte så bra tillsammans med andra grönytegräs, men kan användas tillsammans med rödsvingel i skuggiga områden. På greener kan kärrgröe vara ett alternativ då man önskar komma bort från vitgröe, men inte har anledning att förbättra dräneringen och de markfysiska förhållandena.

Ingen sort av kärrgröe har så här långt genomgått en fullständig provning i de nordiska försöken.

Namngivna sorter som ingår i försök på fairway/tee och 'fotbollsplan' vid Östra Ljungby naturbruksgymnasium, år 2007-2010:
Dark Horse.

Namngivna sorter som ingår i de nordiska greenförsöken, år 2007-2010:
Qasar och Race Horse.

Andra sorter på den nordiska marknaden som inte är provade i försök:
Bariviera, Bartriv, Dasas och Solo (= Laser i USA).

Bild 14. Ängsgröe (till vänster) och kärrgröe (till höger) i försöksfält vid Östra Ljungby naturbruksgymnasium i Skåne.
Foto: Trygve S. Aamlid.

3.15. *Trifolium repens* L. - Vitköver - Kvitkløver - Hvidkløver - "Microkløver"

Vitklöver är en krypande och flerårig klöverart som kan konkurrera aggressivt i etablerade gräsmattor, speciellt på mark med lågt näringsinnehåll. Den har pålrot och bildar ovanjordiska utlöpare (stoloner). Vitklöver kännetecknas av tre kortstjälkade blad (treklöverblad) och med runda, vita blomställningar.

Tidigare var vitklöver ansedd som en viktig komponent i många gräsfröblandningar, men i dag är den mer ansedd som ett ogräs. Gräsmattor med mycket vitklöver har låg slitstyrka, blir hala vid riklig nederbörd, och de vita blommorna drar till sig bin och humlor.

Under de senaste åren har det utvecklats småbladiga typer av vitklöver - "microklöver" för gräsmattor tillsammans med olika gräsarter. Dessa är toleranta mot låg klipphöjd och påstås kunna fördela sig mellan gräsplantorna utan att bilda stora och kraftiga klöverfläckar. Microklövern utnyttjar luftens kväve och bidrar därmed till en jämn försörjning av kväve till det omkringliggande gräset. Gräsmattan förblir därmed grön under hela växtsäsongen - även under torra perioder på sommaren.

Microklöver passar bäst i blandning med ängsgröe eller rödsvingel utan eller med korta utlöpare. Det finns i dag tre registrerade sorter, Piccolino, Pipolina och Pirouette, som alla saluförs under namnet "microklöver".

4. Arter och sorter för olika användningsområden

4.1. Green (klipphöjd 3-5 mm)

Det viktigaste kravet på gräs för golfgreener är att det ska ge en bra puttkvalitet. Det betyder att gräset måste:

- Vara likartat
- Vara anpassat till klipphöjd på 5 mm, helst lägre
- Ha en mycket hög skottäthet
- Ha fina blad
- Bilda så lite filtmatta (thatch) att det är hanterbart
- Ha en bra vinterhärdighet
- Vara motståndskraftig mot svamp, både utvintringssvamp och svamp under växtsäsong

Nordiska golfklubbar är påverkade av två traditioner när det gäller val av gräsarter för greener. Den ena traditionen kommer från USA, där de flesta golfbanor föredrar krypven på greenerna. Den andra traditionen kommer från England/Skottland, där greenerna traditionellt är anlagda med fröblandningar bestående av rödsvingel och rödven. Det är inget tvivel om att ven tål lägre klipphöjd än rödsvingel, och många hävdar att den bästa puttkvaliteten uppnås på greener med krypven. Samtidigt är det inget tvivel om att greener med krypven kräver mer gödsling, vattning, vertikalskärning, luftning och inte minst svampbekämpning än greener baserade på rödsvingel och rödven. För golfklubbar med begränsade resurser och underhållsbudget lönar det sig att avstå greener med krypven; detta gäller särskilt i klimatzon 2 där krypven är utsatt för övervintringsskador på grund av svamp eller istäcke.

I praktiken ser man ofta att greener anlagda med rödsvingel/rödven domineras av rödven. Detta beror på en kombination av låg klipphöjd, kraftig gödsling och riklig nederbörd/vattning. Om man vill främja rödsvingel på greenerna, bör klipphöjden ökas och gödsling och bevattning reduceras. Om målet är att uppnå snabba och hårda rödsvingelgreener bör man undvika att blanda in rödven och endast använda rödsvingel. Med tanke på vinterskador är det dock mycket som tyder på att rödven utvecklar ett minst lika bra och långvarigt växttäck som rödsvingel under nordiska klimatförhållanden.

Brunven har mycket goda egenskaper med tanke på vinterhärdighet, skottäthet och förmåga att klara låga klipphöjder. Nackdelen är att växttäck snabbt kan bli så tätt att det då blir svårt att undgå skadlig filtbildning. Tack vare en beviljning från 'Scandinavian Turfgrass and Environment Research Foundation' är vi igång med ett större försöksprojekt för att ta fram optimal skötsel av greener med brunven i Norden. Fram till dess att resultaten från detta projekt finns att tillgå vill vi avråda mot okritiska val av denna gräsart.

I praktiken domineras växttäck på många golfgreener av vitgröe, som regel vinterettåriga, men även fleråriga typer förekommer. Denna gräsart är ännu mer utsatt för vinterskador än krypven, och bildar dessutom besvärande fröställningar och tål torka och höga temperaturer sämre än andra gräsarter. Efter skador kommer dock vitgröen snabbt tillbaka från frö, och vissa golfklubbar köper därför in och sår ospecificerat vitgröe på våren för att få en snabbare läkning av vinterskador. Detta är en praxis som inte kan rekommenderas. Upphovet till den inköpta vitgröen är sällan känt (ofta är det frånrens efter odling av andra gräsarter), och för

den som har bestämt sig för att leva med vitgröe på green lönar det sig bättre att låta den naturliga selektionen ha sin gång i riktning mot platspecifika och fleråriga typer. Skall man så in för att få en snabb (men kortvarig) läkning av dessa greener, bör det ske med andra arter än vitgröe. Det mest aktuella alternativet är engelskt rajgräs, men i Nordsverige har vissa golfklubbar börjat reparera skador med kärrgröe, särskilt på skuggade greener. Dessvärre har vi tills vidare inga sortförsök som kan visa vilka sorter av rajgräs och kärrgröe som är bäst lämpade för detta ändamål.

Baserat på projektet "Evaluation of *Agrostis* and *Festuca* cultivars for use on golf greens in Scandinavia" (2003-2006) rekommenderas följande sorter, i prioritetsordning inom varje enskild art, till golfgreener i Norden:

Klimatzon 1:	Klimatzon 2:
<i>Agrostis canina</i> : Villa, Greenwich	<i>Agrostis canina</i> : Villa
<i>Agrostis capillaris</i> : Jorvik, Denso, Barking, Bardot	<i>Agrostis capillaris</i> : Jorvik, Leirin, Bardot, Nor
<i>Agrostis stolonifera</i> : Independence, Nordlys, Penn G-1, Penn A-1, Penn G-2	<i>Agrostis stolonifera</i> : Nordlys, Penncross, Bueno, Independence, Penn G-1
<i>F.rubra</i> ssp. <i>commutata</i> : Center, Calliope, Kiruna, Blenheim	<i>F.rubra</i> ssp. <i>commutata</i> : Kiruna, Soberana, Bargreen, Center
<i>F.rubra</i> ssp. <i>trichophylla</i> : Cezanne, Barcrown	<i>F.rubra</i> ssp. <i>trichophylla</i> : Baroyal, Cezanne

4.2. Fairway och tee (klipphöjd 8-20 mm)

En golfboll som ligger på fairway ska vara lätt att träffa exakt utan att få gräs mellan klubba och boll. För att uppnå detta bör antingen gräset klippas mycket kort, och/eller så bör gräsmattan vara så tät och stark att bollen ligger högt i gräset. De flesta fairways på golfbanor i Norden klipps ned till 10-20 mm två till fyra gånger i veckan, och det är därför viktigt att välja gräsarter och -sorter som tål denna klipphöjd. Eftersom fairway utgör betydande arealer, är det dessutom viktigt att välja arter och sorter som inte har för stor höjdtillväxt.

Många fairways domineras av vitgröe. Detta kan ha flera orsaker, så som otillräcklig dränering, skugga och för låg klipphöjd. På parkbanor anlagda på gammal jordbruksmark finns det ofta en tendens att fairway gödglas för mycket. Luft- och dressningsprogram på fairway är dessutom ofta bristfälliga, och i motsats till greenerna blir klippet, som ofta kan innehålla mycket vitgröefrö, sällan uppsamlat. Det finns i dag ogräsmedel som selektivt bekämpar vitgröe i vissa gräsarter, men dessa kan vi knappast räkna med att få tillgång till i Norden; tvärt om får vi räkna med att tillstånd för användning av kemiska bekämpningsmedel även mot tvåhjärtbladiga ogräs kommer att bli mer och mer begränsat. Detta talar för nödvändigheten att välja gräsarter med god konkurrens mot ogräs på fairway. I praktiken innebär detta arter som inte är för sena i etableringen och som utvecklar en tät och varaktigt matta.

Fairways på golfbanor i norra USA är ofta anlagda med antingen engelskt rajgräs eller krypven. Inte minst på grund av sjukdomen 'gray leaf spot', som vi lyckligtvis inte har i Norden, har det under de sista åren funnits en tendens att många banor gått över från engelskt rajgräs till krypven. Också här i Norden finns det banor som satsar på krypven på fairway. Detta är en exklusiv, men inte så ekonomisk och miljövänlig lösning, då krypven på stora fairwayarealer lätt kan komma att kräva mer vertikalskärning, dressning och svampbekämpning än vad golfklubben har råd med. Om man ändå vill använda sig av krypven på fairway, bör man åtminstone undvika de mest skotttäta sorterna och i stället använda sig av till exempel 'Penncross'.

Den traditionella fairwayblandningen till golfbanor i Norden är en blandning bestående av rödsvingel och ängsgröe, ofta kompletterad med antingen rajgräs eller en liten viktsprocent rödven. Rajgräset är emellertid kraftväxande och har en tendens till tuvbildning eller att helt gå ut andra eller tredje vintern. Ängsgröe trivs generellt inte vid låga klipphöjder, även om några av sorterna som omnämns i denna guide är finbladiga och tål klippning ner till 15 mm, särskilt i områden där sommartemperaturen inte är för hög, och där det inte föreligger för hög smittrisk för rost och bladfläcksjukdomar.

I praktiken ser vi ofta att fairway på nordiska golfbanor domineras av rödsvingel och/eller rödven, med tillägg av vitgröe. De viktigaste faktorerna som styr förhållandet mellan dessa tre arter är jordart, vattentillgång och gödning. Rödven har 8-10 gånger lättare frö än rödsvingel, och om den så endast ingår med 5 viktsprocent i

fröblandningen, kommer den tillsammans med vitgröe att ha klara konkurrensfördelar på tung och näringsrik mark. Många golfbanor saknar dock bevattning på fairway vilket gynnar rödsvingel.

Rödvensorter från Danmark, England och Nederländerna är mycket täta och har en tendens att bli 'fluffiga' vid klipphöjder över 10-12 mm. Något som reducerar så väl spelkvaliteten som utseendet på fairway. Särskilt allvarligt blir det om dessa 'fluffiga' fairways utsätts för långvarig torka. Om man väljer att ha med rödven i fairwayblandningen bör därför klipphöjden inte överstiga 12 mm. Vid användning av mindre täta, men mer vinterhårdiga nordiska sorter av rödven som 'Nor', 'Leirin' eller 'Leira' är risken för 'fluffighet' mindre.

Sammanfattningsvis vill vi vid klipphöjder på 10-15 mm rekommendera att det på nordiska fairways används en fröblandning bestående av 3-4 bra sorter av rödsvingel, antingen en ren artblandning eller kompletterad med upp till 5 viktsprocent rödven. På näringsrik mark i klimatzon 2 kan eventuellt upp till 50 % ängsgröe blandas in, men då bör klipphöjden inte understiga 15 mm. Med undantag för Danmark ser vi ingen anledning till att använda rajgräs på fairway, annat än för reparation.

Tee utgör arealmässigt en liten del av en golfbana, men samtidigt är kanske detta den delen av banan som ställer högst krav på slitstyrka, läkningsförmåga och etableringshastighet hos gräset. Klipphöjden på tee är som regel något lägre än på fairway, gärna omkring 8-12 mm. Även till detta ändamål anser vi att rödsvingel är en viktig komponent i fröblandningen (20-40 viktsprocent), men som tillägg bör det ingå frö av antingen ängsgröe och/eller rajgräs beroende på om det rör sig om nyetablering eller reparationssådd. Om ängsgröe överhuvudtaget ska ha en chans att etablera sig, bör det ingå 60 viktprocent ängsgröe i blandningen, och klipphöjden bör ökas till upp mot 20 mm i alla fall under delar av säsongen. På skuggiga platser kan en del av ängsgröen eventuellt bytas ut mot tuvtätel. Även om man väljer att använda färdig gräsmatta vid reparation bör man räkna med att använda en stor andel rajgräs på tee, och frågan är då om denna art inte lika gärna kan utgöra 50-60 viktsprocent av fröblandningen redan vid etablering.

Följande sorter, i alfabetisk, icke-prioriterad ordning, rekommenderas till fairway / tee på nordiska golfbanor:

Klimatzon 1:

Agrostis capillaris:

Bardot, Barking, Denso, Jorvik, Vivaldi

Descampsia caespitosa:

Barcampsia

F.rubra ssp. commutata:

Alice, Barbirdie, Bargreen, Blenheim, Calliope, Center, Kiruna, Maritza, Nadia, Olivia, Raisa, Waldorf

F.rubra ssp. trichophylla:

Amarone, Barcrown, Cezanne

Lolium perenne:

AberElf, Darius, Greenway, Jessica, Merci, Sauvignon

Poa pratensis:

Cocktail, Conni, Cynthia, Eva, Limousine, Miracle

Klimatzon 2:

Agrostis capillaris:

Bardot, Jorvik, Leira, Leirin, Nor, Vivaldi

Descampsia caespitosa:

Barcampsia

F.rubra ssp. commutata:

Alice, Bargreen, Blenheim, Calliope, Center, Darwin, Kiruna, Maritza, Nadia, Olivia, Raisa, Soberana, Waldorf

F.rubra ssp. trichophylla:

Baroyal

Poa pratensis:

Cocktail, Conni, Eva, Greensport, Julius, Limousine, Yvette

4.3. Gräsmatta (klipphöjd 3-4 cm)

De flesta av de Nordiska gräsmattförsöken har utförts utan slitage och med 3-4 cm klipphöjd. Vid sådan skötsel blir belastningen på gräset långt mindre än på fotbollsplaner eller på fairway/tee. Flera sorter kan därför rekommenderas och ännu fler (medelgoda) sorter 'kan användas'. Vid sidan av privata trädgårdar gäller detta också för klippta ruffområden (semi-ruff) på golfbanor.

Till privata trädgårdar säljer många fröfirmor 'villablandningar' till fingrasmattor och 'sportblandningar' till mer slitageutsatta områden. I båda fallen är ängsgröe och rödsvingel de viktigaste arterna, men mängdförhållandet varierar med mest ängsgröe i sportfröblandningen. Som regel är det dock inte mängdförhållandet i blandningen, utan snarare marktyp, vattentillgång, gödsling, förhållandet mellan ljus och skugga samt klipphöjden som avgör vilka arter som dominerar i gräsmattan. Om man önskar få ett bra inslag av ängsgröe bör den inte understiga 60 viktsprocent i en fröblandning. För klimatzon 2 vill vi på grund av

övervintringsförmågan inte rekommendera rajgräs i de ordinarie fröblandningarna för gräsmattor, annat än till reparation. Många fröfirmor inkluderar 10-20% rajgräs i blandningen för att få en snabbare etablering, men vissa sådana gräsmattor i klimatzon 1 blir lätt tuviga och ojämna om man inte ser till att hålla rajgräsbeståndet ungt genom regelbunden stödsådd.

Nedan följer, i alfabetisk, icke-prioriterad ordning, en lista över rekommenderade sorter till gräsmatta i Norden:

Klimatzon 1:	Klimatzon 2:
<i>Agrostis capillaris:</i> Bardot, Barking, Denso, Leirin, Nor, Vivaldi	<i>Agrostis capillaris:</i> Bardot, Leira, Leirin, Nor, Vivaldi
<i>Descampsia caespitosa:</i> Barcampsia	<i>Descampsia caespitosa:</i> Barcampsia
<i>F.rubra ssp. commutata:</i> Alice, Bargreen, Blenheim, Calliope, Capriccio, Center, Kiruna, Maritza, Nadia, Olivia, Rainbow, Raisa, Waldorf	<i>F.rubra ssp. commutata:</i> Alice, Bargreen, Blenheim, Calliope, Center, Darwin, Maritza, Nadia, Olivia, Rainbow, Raisa, Soberana, Waldorf
<i>F.rubra ssp. trichophylla:</i> Amarone, Barcrown, Cezanne, Libano Lifine, Smirna	<i>F.rubra ssp. trichophylla:</i> Barmalia, Baroyal, Joppa
<i>F.rubra ssp. rubra:</i> Rossinante, Salsa	<i>F.rubra ssp. rubra:</i> Chopin, Frigg, Klett, Salsa
<i>F. trachyphylla / F. ovina:</i> Discovery, Quatro	<i>F. trachyphylla / F. ovina:</i> Discovery
<i>Lolium perenne:</i> AberElf, Action, Allegro, Bareuro, Danilo, Darius, Greenfair, Greenway, Jessica, Juwel, Kavet, Lisabelle, Livonne, Merci, Mondial, Nikolin, Rival, Ronja, Sauvignon	
<i>Poa pratensis:</i> Alpine, Bartender, Bartitia, Broadway, Cocktail, Conni, Cynthia, Dolfine, Eva, Greensport, Ikone, Julia, Limousine, Miracle	<i>Poa pratensis:</i> Alpine, Bartender, Bartitia, Broadway, Clovis, Cocktail, Conni, Dolfine, Eva, Geronimo, Greensport, Ikone, Julia, Julius, Limousine, Nimbus, Pentagon, SW Regulus, Yvette

4.4. Fotbollsplaner

Fotbollsplaner anläggs antingen med färdig gräsmatta eller genom direktsådd. I det första fallet är ängsgröe som regel den dominerande arten, i det andra fallet är det ofta rajgräs. Båda arterna har en hög slitstyrka, men rakt motsatta egenskaper när det gäller etableringshastighet och övervintringsförmåga. Rödsvingel har en för låg slitstyrka för att kunna utgöra en dominerande komponent i fotbollsblandningar, dock försämras inte bankkvaliteten om 10-20 viktsprocent av en bra sort av rödsvingel utan utlöpare ingår i fröblandningen. Särskilt gäller detta planer utan ett alltför högt slitage och med något bristfällig uppföljning av bevattning och gödsling under växtsäsongen. Utmaningen är i alla händelser att undgå att vitgröe får fäste i gräsmattan.

För klubbar i de högsta divisionerna varar spelsäsongen så gott som hela året, endast med avbrott under januari-februari. På dessa planer används ofta markvärme, och många förlänger säsongen med konstljus eller olika typer av växtduk. Detta är förhållanden som gynnar rajgräs framför ängsgröe, eftersom ängsgröe naturligt går i vila vid avtagande temperatur och dagslängd och därför inte tål slitage under vinterhalvåret. Många i övrigt bra sorter av ängsgröe blir dessutom angripna av rost eller bladfläcksjuka vid milda höstar- och vintermånader.

Oavsett om en fotbollsplan blir anlagd med ängsgröe eller rajgräs, uppstår det ganska snart ett behov av stödsådd. Här går det inte att undgå rajgräs, och för klimatzon 1 kan det med stor rätt hävdas att man i stället för att köpa färdig gräsmatta med ängsgröe lika gärna kan satsa på en rajgräsdominerat gräsmatta redan från start. För klimatzon 2 menar vi att ängsgröe fortsatt bör vara den dominerande arten vid etablering av

gräsmatta. För att undgå att ängsgröe gradvis ersätts av vitgröe är det viktigt att gräsmattan inte klipps lägre än 30 mm inför matcher, och helst på 40-50 mm under matchfria perioder.

Många fotbollsplaner har skydd över hela eller delar av planen, särskilt under vinterhalvåret. På dessa platser kan det vara ett alternativ att byta ut hälften av ängsgröe mot tuvtätel.

Nedan följer, i alfabetisk, icke-prioriterad ordning, en lista över rekommenderade sorter till fotbollsplaner i Norden:

Klimatzon 1:

Klimatzon 2:

Descampsia caespitosa:
Barcampsia

Descampsia caespitosa:
Barcampsia

Lolium perenne:
Action, Greenfair, Greenway

Poa pratensis:
Broadway, Cocktail, Ikone, Julia, Limousine, Miracle

Poa pratensis:
Broadway, Clovis, Cocktail, Ikone, Julia, Julius, Limousine, Yvette

4.5. Extensiv gräsmark

Med 'extensiv gräsmark' menas olika typer av gräsmarker som aldrig klipps eller endast klipps en eller två gånger under växtsäsongen, till exempel vägslåtter, alpinanläggningar, industriområden, blomsterängar, torvtak och högruff på golfbanor. I likhet med en vanlig gräsmatta utsätts gräset i dessa områden endast för ett lågt slitage, och de främsta kraven är därför en snabb etablering (bl.a. för att undgå erosion), bra marktäckning och liten höjdtillväxt. I naturområden är det dessutom ofta ett viktigt krav att gräset ska smälta in i den omgivande vegetationen på ett naturligt sätt. I framtiden får vi räkna med att det även kommer att ställas krav på att gräset skall vara ekologiskt anpassat och i mesta möjliga mån platsspecifikt för att undgå 'genetisk förorening'. På golfbanor är det ofta en fördel om gräset i ruffområdena har en låg skottäthet, något som gör det lättare att hitta igen bollar.

I praktiken kan de flesta sorter som i de nordiska försöken har visat bra egenskaper för vanlig gräsmatta även användas för extensiv gräsmark. I denna guide har vi dock valt att endast rekommendera de sorter som provats och gett ett bra helhetsintryck i extensiva gräsmarksförsök, vilket i praktiken innebär de norska försöken. Sortrekommendationerna är begränsade till rödven, rödsvingel och hårdsvingel/fårsvingel, som vi anser vara de viktigaste arterna för detta ändamål. Mellan dessa råder det en klar fuktgradient, där rödven trivs på de mest fuktiga biotoperna, gärna i anknytning till jordbrukets kulturlandskap, medan hårdsvingel/fårsvingel växer på de torraste biotoperna där andra gräsarter inte kan konkurrera.

Nedan följer, i alfabetisk, icke-prioriterad ordning, en lista över rekommenderade sorter till extensiva gräsmarker i Norden:

Klimatzon 1:

Klimatzon 2:

Agrostis capillaris:
Bardot, Lerin, Nor, Vivaldi

Agrostis capillaris:
Bardot, Leira, Leirin, Nor, Vivaldi

F.rubra ssp. commutata:
Alice, Bargreen, Blenheim, Calliope, Center, Maritza, Nadia, Olivia, Rainbow, Wilma.

F.rubra ssp. commutata:
Alice, Bargreen, Blenheim, Calliope, Center, Darwin, Maritza, Nadia, Olivia, Rainbow, Soberana, Wilma

F.rubra ssp. trichophylla:
Barcrown

F.rubra ssp. trichophylla:
Barmalia

F.rubra ssp. rubra:
Cindy, Herald, Pernille

F.rubra ssp. rubra:
Cindy, Felix, Frigg, Herald, Klett, Pernille

F. trachyphylla / F. ovina:
Barfina, Biljart, Discovery, Quatro, Spartan

F. trachyphylla / F. ovina:
Barfina, Biljart, Discovery, Lillian, Nordic, Pintor, Spartan

5. Alfabetisk lista över sorter som finns omnämnda i guiden

Sortnamn	Artnamn - latin	Artnamn - svenskt	Omnämmt sidan
AberElf	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	78
AberImp	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
AberNile	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
AberRoyal	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	21
AberSprite	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Action	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	79
Alice	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	35
Allegro	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	79
Alpha	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	30
Alpine	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	94
Amarone	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	50
Amason	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	94
Aniset	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	58
Anna	<i>Poa annua</i> L.	Vitgröe	91
Asterix	<i>Festuca arundinacea</i> Schreb.	Rörsvingel	32
Aurora Gold	<i>Festuca trachyphylla</i> Hack.	Hårdsvingel	76
Authority	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	30
Avalon (SR 7200)	<i>Agrostis canina</i> L.	Brunven	11
Balin	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	112
Barbirdie	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	35
Barcampsia	<i>Deschampsia cespitosa</i> L.	Tuvtåtel	31
Barcrown	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	49
Bardessa	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Bardiva	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	48
Bardoria	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Bardot	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	14
Bardur	<i>Festuca trachyphylla</i> Hack.	Hårdsvingel	70
Bareine	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Bareuro	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	80
Barfina	<i>Festuca trachyphylla</i> Hack.	Hårdsvingel	69
Bargold	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Bargreen	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	36
Barifera	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	30
Bariviera	<i>Poa trivialis</i> L.	Kärrgröe	113
Barking	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	15
Barmalia (2FR 719)	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	50
Barok	<i>Festuca ovina</i> spp. <i>tenuifolia</i>	Nederländsk fårsvingel	70
Baron	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	95
Baronial	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	95
Baronie	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	112
Baroyal	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	51
Barpearl	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	55
Barpunto (Bar FRR 9EN)	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	58
Barswing	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	48
Bartender	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	96
Bartitia	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	96

Sortnamn	Artnamn - latin	Artnamn - svenskt	Omnämmt sidan
Bartriv	<i>Poa trivialis</i> L.	Kärrgröe	113
Bellaire	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	36
Bengal	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	30
Biljart	<i>Festuca trachyphylla</i> Hack.	Hårdsvingel	69
Bizet 1	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Blenheim (DP 77-9620)	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	37
Blues	<i>Festuca ovina</i> spp. <i>tenuifolia</i>	Nederländsk fårsvingel	76
Boral	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	15
Borluna	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	55
Brighton	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	30
Broadway	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	97
Bueno	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	24
Caddy	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Cadillac	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Cadix	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Calliope	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	33
Camilla	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	59
Capri	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Capriccio	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	38
Carina	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	38
Casanova	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	37
Cato	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	24
Celianna	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	67
Center	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	33
Cesar	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	97
Cezanne	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	51
Chagall	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Chopin	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	59
Cinderella	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	52
Cindy	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	56
Clovis	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	98
Cocktail	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	98
Concerto	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Conni	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	93
Corail	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	60
Corrida	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	55
Crystal	<i>Festuca trachyphylla</i> Hack.	Hårdsvingel	71
Cynthia	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	99
Danilo	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	80
Darius	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	81
Dark Horse	<i>Poa trivialis</i> L.	Kärrgröe	113
Darwin	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	39
Dasas	<i>Poa trivialis</i> L.	Kärrgröe	113
Dawson	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	52
Declaration	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	30
Denso	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	16
Dickens 1	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90

Sortnamn	Artnamn - latin	Artnamn - svenskt	Omnämmt sidan
Diego	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	60
Discovery	<i>Festuca trachyphylla</i> Hack.	Hårdsvingel	71
Dolfine (DP 76-9038)	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	99
Dumas 1	<i>Festuca trachyphylla</i> Hack.	Hårdsvingel	76
Elliot	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	61
Emerald	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	25
Enprima	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	112
Entopper	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	100
Esquire	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Esto	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	100
Eva	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	101
Evita	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Evora	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	101
Excellence	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	48
Felix (HF 228)	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	61
Finelawn	<i>Festuca arundinacea</i> Schreb.	Rörsvingel	32
Fortuna	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	102
Frida	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	39
Frigg	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	62
Gallius	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Gator	<i>Deschampsia cespitosa</i> L.	Tuvtåtel	31
Gator	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Geronimo	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	102
Golden Nugget	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	112
Golfin	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	21
Greenfair	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	81
Greensleeves	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	48
Greensport (DP 93001)	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	103
Greenway	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	82
Greenwich	<i>Agrostis canina</i> L.	Brunven	11
Grindal	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	67
Haga	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	103
Hardtop	<i>Festuca trachyphylla</i> Hack.	Hårdsvingel	76
Helena	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	55
Herald	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	56
Heriot	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	21
Highland Bent	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	16
Hugo 1	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Ikone	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	104
Independence	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	25
Jessica	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	83
Joppa	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	53
Jorvik	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	17
Julia	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	104
Juliska	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	34
Julius	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	105
Juwel	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	83

Sortnamn	Artnamn - latin	Artnamn - svenskt	Omnämmt sidan
Kavat	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	84
Kiruna	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	40
Klett	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	62
Knut	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	105
Koket	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	34
Kristina	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	64
Kromi	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	26
L-93	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	26
Lance	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	17
Langara	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	112
Larus (SW ÄG 514)	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	112
Legendary	<i>Agrostis canina</i> L.	Brunven	12
Legende	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	48
Leik	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	57
Leikny (Pop nr. Å)	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	18
Leikvin	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	18
Leira (KvAt96)	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	19
Leirin	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	19
Leon	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	82
Leonora	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	53
Libano	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	54
Libori	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	48
Lifine	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	54
Ligala	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Lillian	<i>Festuca ovina</i> spp. <i>ovina</i>	Norsk fårsvingel	72
Limerick	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	112
Limousine	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	93
Linares	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	112
Linda (LøRc 0021)	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	40
Liromeo	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Liroyal	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	41
Lisabelle	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	77
Lisbeth (KvFr28)	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	64
Livision	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	67
Livonne	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	84
Lovisa	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	49
Loxia	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	67
Lucinda	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	48
MacKenzie	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	30
Madrid	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Manor	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	21
Mardona	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	106
Margret	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	48
Maritza (DP 77-9624)	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	42
Marvin	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	67
Marvin	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	67
Maxima	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	65

Sortnamn	Artnamn - latin	Artnamn - svenskt	Omnämmt sidan
Melbourne	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Mentor	<i>Festuca trachyphylla</i> Hack.	Hårdsvingel	72
Merci	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	85
Microklöver	<i>Trifolium repens</i> L.	Vitklöver	114
Midnight	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	112
Miracle	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	106
Moccasin	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	55
Mondial	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	78
Musica	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	48
Nadia	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	42
Nikolin	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	85
Nimbus	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	107
Niola	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	55
Nor	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	14
Nordic	<i>Festuca trachyphylla</i> Hack.	Hårdsvingel	73
Nordlys	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	27
North Star	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	112
Olivia	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	43
Opal	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	107
Orefo	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	108
Pandion	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Panduro	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	108
Parant	<i>Phleum bertolonii</i> DC.	Turftimotej	90
Parsifal	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	112
Penn A-1	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	27
Penn A-4	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	23
Penn G-1	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	28
Penn G-2	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	28
Penn G-6	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	29
Penncross	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	23
Pentagon (DP 76-9058)	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	109
Pernille	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	57
Pintor	<i>Festuca trachyphylla</i> Hack.	Hårdsvingel	73
Platinum	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	86
Polka	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	67
Providence	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	29
Qasar	<i>Poa trivialis</i> L.	Kärrgröe	113
Quatro	<i>Festuca ovina</i> spp. <i>tenuifolia</i>	Nederländsk fårsvingel	74
Quintus	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	86
Race Horse	<i>Poa trivialis</i> L.	Kärrgröe	113
Ragtime	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Rainbow	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	43
Raisa	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	44
Rasti	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	20
Raymond	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	44
Reggae	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	55
Ridu	<i>Festuca trachyphylla</i> Hack.	Hårdsvingel	74

Sortnamn	Artnamn - latin	Artnamn - svenskt	Omnämmt sidan
Rival	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	87
Romance	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Rondino (DP 77-9334)	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	65
Ronja	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	87
Rossignol	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	45
Rossinante	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	66
Ryder	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	67
Ryss	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	109
Salsa	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	66
Salut	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	48
Samoa	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	110
Sandhill	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	30
Sauvignon	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	88
Seabreeze GT	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	55
Shadow II	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	67
Sibir	<i>Deschampsia cespitosa</i> L.	Tuvtåtel	31
Smirna	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	55
Soberana	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	45
Solo (=Laser i USA)	<i>Poa trivialis</i> L.	Kärrgröe	113
Spartan	<i>Festuca trachyphylla</i> Hack.	Hårdsvingel	75
SRX 1119	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypven	30
Sunbright	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Supra	<i>Poa supina</i> Schrad.	Trampgröe	113
Supra Nova	<i>Poa supina</i> Schrad.	Trampgröe	113
SW Columba	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	67
SW Corvus	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	88
SW Cygnus	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	46
SW Gamma	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	110
SW Regulus	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	111
Swing	<i>Festuca rubra rubra</i>	Rödsvingel m/ långa utlöpare	67
Talgo	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	89
Tatjana	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	46
Taya	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	77
Teno	<i>Phleum bertolonii</i> DC.	Turftimotej	90
Titus	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Tracentia	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Rödven	20
Trakaj	<i>Deschampsia cespitosa</i> L.	Tuvtåtel	31
Triana	<i>Festuca trachyphylla</i> Hack.	Hårdsvingel	75
Troubadour	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
True Putt	<i>Poa annua</i> L.	Vitgröe	91
Unique	<i>Poa pratensis</i> L.	Ängsgröe	111
Venus	<i>Agrostis canina</i> L.	Brunven	12
Verdi	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	89
Vesper	<i>Agrostis canina</i> L.	Brunven	12
Vesuvius	<i>Lolium perenne</i> L.	Engelskt rajgräs	90
Viktorka	<i>Festuca rubra trichophylla</i>	Rödsvingel m/ korta utlöpare	55
Villa (CIS AC 1)	<i>Agrostis canina</i> L.	Brunven	12

Sortnamn	Artnamn - latin	Artnamn - svenskt	Omnämmt sidan
Vivaldi	<i>Agrostis capillaris L.</i>	Rödven	21
Voyager	<i>Deschampsia cespitosa L.</i>	Tuvtåtel	31
Waldorf	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	47
Wilma	<i>Festuca rubra commutata</i>	Rödsvingel u/ utlöpare	47
Yvette	<i>Poa pratensis L.</i>	Ängsgröe	112

6. Litteratur

Danmark:

- Officiell sortlista från Danmark, 2007.
- Resultater av den lovbestemte værtdiafprøvning af plænegræsser. Årlig utgåva från 1988-2007, Statens Planteavlfsforsøg / Danmarks Jordbrugsforskning / Plantedirektoratet.

Finland:

- Officiell sortlista från Finland, 2007.
- Resultat av officiella sortförsök. Årlig utgåva från 1995-2006, av MTT.

Norge:

- Officiell sortlista från Norge, 2007.
- Resultater av offisiell verdiprøving i gras til grøntanlegg, av SFL/Planteforsk/Bioforsk.
  - 1981-85
  - 1986-89
  - 1990-93
  - 1995-98
  - 1999-02
  - 2003-06
- Resultater fra prosjektet med utprøving av arter og sorter for golfgreen, 2003-2006: "Evaluation of *Agrostis* and *Festuca* varieties for use on Scandinavian golf greens", av Bioforsk.

Sverige:

- Officiell sortlista från Sverige, 2007.
- Beskrivande sortlista av grönytegräs, Inst. för växtvetenskap, SLU, 2002.

England:

- Sport Turf Research Institute (STRI) 2007, Bingley.